

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2026-03-10
Meddelad i Växjö

Målnummer
M 677-25

SÖKANDE

Staten genom Affärsverket svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg

Ombud: Advokat Karin Hernvall
Advokatfirman Åberg & Co AB
Box 16295
103 25 Stockholm

Ombud: Chefsjurist Jessica Karlberg Lagrelius
Affärsverket svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg

SAKEN

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet och tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken m.m. för byte av befintliga kablar för el mellan Skåne och Själland, allmänt vatten och fastigheten Domsten 81:1 i Helsingborgs kommun

Anläggnings-ID: 76763
Avrinningsområde: Mellan Råån och Vegeån

DOMSLUT

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen.

Dispens

Mark- och miljödomstolen lämnar med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken Affärsverket svenska kraftnät dispens från naturreservatsföreskrifterna (dnr.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

511-9229-2019, beslut 30 maj 2024) för Domsten-Viken för anläggande av tillfälliga arbetsvägar/byggvägar, upplagsytor och uppställningsytor inom det arbetsområde (inkl. utökat) väster om väg 111 som framgår av domsbilaga 1.

Tillstånd

- A. Mark- och miljödomstolen lämnar Affärsverket svenska kraftnät tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken att inom allmänt vattenområde och inom vattenområde tillhörande fastigheten Domsten 81:1 i Helsingborgs kommun vidta samtliga erforderliga åtgärder för dels utrivning av befintlig 400 kV kabelförbindelse, dels anläggande av ny 400 kV kabelförbindelse enligt huvudsakliga sträckningar som framgår av domsbilaga 2 och 3 (översiktskarta A1 och A2).
- B. Mark- och miljödomstolen lämnar Affärsverket svenska kraftnät tillstånd enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken att inom Natura 2000-området Domsten-Viken (SE 0430151) riva ut befintliga markkablar och anlägga nya markkablar enligt vad som framgår av domsbilaga 3 (översiktskarta A2), samt vidta därmed tillhörande åtgärder.
- C. Mark- och miljödomstolen lämnar Affärsverket svenska kraftnät tillstånd enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken och 11 kap. miljöbalken att få utföra underhållsarbeten på den nya 400 kV kabelförbindelsen för att säkerställa dess funktion.

Tillståndet omfattar rätt att bibehålla och underhålla den nya 400 kV kabelförbindelsen för den tid erforderlig koncession enligt ellagen (1997:857) eller motsvarande föreligger.

Villkor*Allmänt villkor*

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Affärsverket svenska kraftnät angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgett eller åtagit sig i målet.

Villkor för vattenverksamheten

2. Vid arbeten inom naturreservatet Grollegrund och naturreservatet Domsten-Viken ska särskild hänsyn tas till den marina miljön. Tidsperioden under vilken grumlande arbeten utförs ska hållas så kort som möjligt. Efter genomförd utrivning och genomfört anläggande ska åtgärder vidtas för att underlätta återkolonisation av bottenväxande flora och fauna.
3. Till skydd för tumlare ska Affärsverket svenska kraftnät vidta följande åtgärder.
  - a. En erfaren och kunnig observatör (MMO, Marine Mammal Observer) ska visuellt övervaka området kring fartyg som använder akustisk positioneringsutrustning som riskerar att leda till hörselnedsättning hos marina däggdjur. Övervakningen ska utföras i 30 minuter innan utrustningen startas i syfte att minimera risken att marina däggdjur finns i närheten vid start. Uppstart får ske först när inga marina däggdjur observerats under denna tid.
  - b. Den akustiska positioneringsutrustning som används ska startas med mjuk uppstart (startas på lägsta möjliga ljudnivå). Ljudnivån ska sedan ökas stegvis under 30 min upp till den nivå som ska användas under arbetet. Om detta inte är tekniskt möjligt med den utrustning som används ska marina däggdjur skrämmas bort från

närområdet kring fartyget med hjälp av en så kallad ADD (Acoustic Deterrent Device) med en ljudnivå och frekvens som är lämplig för att skrämma iväg tumlare utan att orsaka hörselnedsättning hos dessa. Detta ska göras i 30 min innan den akustiska positioneringsutrustningen startas.

4. Affärsverket svenska kraftnät ska kontakta Kustbevakningen vid utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen i vattnet och/eller i de fall det uppstår en överhängande fara för sådana utsläpp eller olyckor.
5. Affärsverket svenska kraftnät ska upprätta beredskap för att hantera en situation där oexploderad ammunition (UXO) påträffas under arbetets gång. Vid sådan händelse ska arbetet stoppas och kontakt ska ske med Försvarmakten, polis, Kustbevakning och VTS (Vessel Traffic Service) Öresund.
6. Uppgifter om innehåll av farliga ämnen i ledningens material ska dokumenteras och finnas tillgängliga, så att säker återvinning kan ske då ledningen bedöms uttjänt.

Villkor avseende sjösäkerhet

7. Samarbete ska etableras med berörda myndigheter (Lots, Kustbevakning, VTS Öresund, Försvarmakten, Søværnet) inför installationsarbetet. Kontaktpersoner som kan nå dygnet runt under de mer aktiva perioderna ska utses.
8. Senast sex veckor före anläggningsarbetena påbörjas, ska detta meddelas till följande enheter inom Sjöfartsverket. Lotsområde Malmö, VTS Öresund, MSI (Maritim säkerhetsinformation) Sweden och Ufs-redaktionen (Underrättelse för sjöfarande) för information till sjöfarten via ordinarie kontaktvägar.

Informationen ska innehålla uppgifter om arbetets omfattning, tidplan samt kontaktvägar till ansvarig enhet eller arbetsledning som utför arbetet.

9. Kontakt ska etableras med redaktionen för Ufs samt MSI Sweden för att säkerställa att all väsentlig information levereras på rätt sätt till rätt instans.
10. En landbaserad funktion (Marine Control, MC) ska inrättas för att upprätthålla kontinuerlig kontroll på de fartyg som arbetar inom arbetsområdet under de mer intensiva faserna. Denna funktion ska kunna samordna resurser och arbetsuppgifter, och även kunna bistå vid nödlägen.
11. MC-funktionen ska ha ansvar för trafiken inom SIMOPS (Simultaneous Operations) områden, och ansvara för kommunikationen med berörda myndigheter. Denna funktion ska kunna stå i samband med VTS Öresund och andra aktuella myndigheter dygnet runt under arbetets gång.
12. Kontinuerligt uppdaterade arbetsprogram ska distribueras till berörda myndigheter och kontaktpersoner. Dessa arbetsprogram bör innehålla uppgifter om det planerade arbetet de kommande 24 timmarna och gärna några dygn framöver, vilka fartyg som omfattas, och detaljer kring verksamheten som är av betydelse för trafikledningen (VTS), lotsar och övriga.
13. Vaktfartyg ska användas för allt arbete med långsamtgående och stillaliggande fartyg, även sådant som utförs vid sidan av trafikseparationszonen. Dessa fartyg kan varna fritidsbåtar och andra typer av fartyg som inte står i kontakt med VTS Öresund.
14. SIMOPS ska undvikas i dåligt väder eller dimma.
15. All eventuell flytande eller grunt liggande material nära stränderna (till exempel HDD-rör) ska bojas ut med lysbojar för att upplysa trafik i

kusttrafikzonerna om riskerna. Kontakt ska tas med Transportstyrelsen för upprätthållande av erforderliga rutiner för etablering och drift av sjösäkerhetssanordningar (SSA).

16. Efter genomfört arbete ska alla eventuella förändringar i bottentopografi i arbetsområdet identifieras och sjömätas enligt sjömätningsstandard FSIS-44. Resultat ska skickas till Sjöfartsverket, Ufs-redaktionen.

17. Efter avslutat anläggande ska den nya 400 kV kabelförbindelsens koordinater bestämmas och rapporteras till Sjöfartsverket.

Villkor för tillstånd till åtgärder inom Natura 2000-området Domsten-Viken

18. Arbetet ska utföras med försiktighet och begränsas i tid och till ett så litet område som möjligt i syfte att minimera påverkan på det känsliga naturområdet.

19. Ytmassor i gräsbevuxen mark ska skrapas av och förvaras separat för att återföras ytligt vid återställning för att bevara fröbanken. Lokalisering av förvaring ska väljas i samråd med länsstyrelsens reservatsförvaltare.

20. Vresrosor ska grävas upp och avlägsnas från området i de delar där schakt sker. Massor som varit i kontakt med vresros ska inte blandas med andra massor. Växtdelar som avlägsnas ska hanteras som miljöfarligt avfall då vresros är en invasiv art.

21. Sammanhängande bestånd av den rödlistade arten backtimjan, tillsammans med eventuell fröbank, uppgående till en total areal av cirka 5 m² ska flyttas till tillfälliga lokaler fram till återställning. Lokalisering av tillfällig etableringsplats samt plats för återföring av arten ska väljas i samråd med länsstyrelsens reservatsförvaltare.

22. Fordonsrörelser i området ska hänvisas till arbetsvägar som anläggs med markduk och makadam för att undvika körskador i området. På platser där schakt kommer att ske senare behöver inte arbetsvägar anläggas före.
  23. I det fall avverkning behöver ske under perioden den 25 mars - 31 juli ska Affärsverket svenska kraftnät före det att avverkningen påbörjas säkerställa att det inte förekommer aktiva fågelbon inom avverkningsområdet.
- Villkor för dispens från föreskrifterna naturreservatet Domsten-Viken, väster om väg 111*
24. Fordonsrörelser i området ska i första hand hänvisas till områden där schakt ska ske. På dessa platser behöver inte arbetsvägar anläggas före. I andra hand ska fordonsrörelser hänvisas till arbetsvägar som anläggs med markduk och makadam, körplåtar eller motsvarande.
  25. Efter avslutat arbete ska de tillfälliga arbetsvägarna/byggvägarna avetableras och markytan återställas. Arbetet ska vara avslutat inom den för vattenverksamheten beslutade arbetstiden.
  26. För att minimera påverkan på markskiktet ska ingen anläggning av underliggande ytor ske vid de tillfälliga upplagsytorna för byggmaterial. Eventuell påverkan på markytan ska återställas efter avslutat arbete.
  27. Uppställning av vinschar med ankare (grävmaskiner), samt annan bränsleförsedd utrustning eller fordon ska placeras på underlag som förhindrar att eventuellt bränsleläckage når markskiktet, såsom presenning och markduk.

Villkor om kontroll

28. Affärsverket svenska kraftnät ska i samråd med tillsynsmyndigheten arbeta fram kontrollprogram och en månad innan tillstånden tas i anspråk inge kontrollprogrammet till tillsynsmyndigheten.

Arbets tid

Mark- och miljödomstolen förordnar med stöd av 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken att de genom denna dom tillståndsgivna arbetena avseende vattenverksamhet ska vara utförda inom fem (5) år efter lagakraftvunnen dom.

Oförutsedd skada

Anspråk enligt 24 kap. 18 § tredje stycket miljöbalken på grund av oförutsedd skada ska, för att tas upp till prövning, framställas till mark- och miljödomstolen senast fem (5) år efter arbetstidens utgång.

Verkställighet

Tillståndet ovan (A-C) får tas i anspråk även om denna dom inte har vunnit laga kraft under förutsättning att Affärsverket svenska kraftnät ställer sådan säkerhet som föreskrivs i 22 kap. 28 § första stycket miljöbalken.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen fastställer den slutliga prövningsavgiften i målet till 400 000 kronor.

Rättegångskostnader

Affärsverket svenska kraftnät förpliktigas att för rättegångskostnader ersätta Havs- och vattenmyndigheten med 25 600 kronor, samt Länsstyrelsen i Skåne

län med 88 000 kronor. På respektive belopp ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Övriga yrkanden

Mark- och miljödomstolen avslår övriga yrkanden.

BAKGRUND

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) äger och förvaltar tillsammans med det danska affärsverket Energinet två parallellgående 400 kV kabelförbindelser mellan Skåne och Själland. Kabelförbindelserna är viktiga för Sveriges elsystem och elförsörjningen i Danmark. Den sydliga kabeln (FL23) byttes ut år 2020. Den nordliga kabelförbindelsen (FL25) har funnits sedan 1985 och börjar nå sin förväntade tekniska livslängd. Den behöver därför bytas ut för att minska risken för skador och haveri och för att möjliggöra fortsatt elöverföring. Arbetena planeras att utföras med start 23 mars 2026 för att driftsättning ska kunna ske 2 oktober 2026.

För genomförande av kabelbyten av den nordliga förbindelsen har Svenska kraftnät nu ansökt om tillstånd till vattenverksamhet inom allmänt vattenområde i Sveriges sjöterritorium och vattenområdet tillhörande fastigheten Domsten 81:1 i Helsingborgs kommun, liksom tillstånd till åtgärder inom Natura 2000-området Domsten-Viken. Reservationsvis har även yrkanden om artskyddsdispens och dispens från reservatsföreskrifter yrkats.

TIDIGARE BESLUT

Tillstånd till byte av den sydliga kabelförbindelsen meddelades av mark- och miljödomstolen den 20 januari 2016 i mål nr M 1417-15. Såvitt är känt för domstolen finns inga miljötillstånd för den befintliga nordliga kabelförbindelsen.

Enligt uppgift från Svenska kraftnät har Energinet beviljats tillstånd för kabelutbytet i Danmark.

ANSÖKAN

Yrkande

Svenska kraftnät yrkar, så som slutligen framställts, tillstånd enligt miljöbalken till följande.

1. Inom allmänt vattenområde och inom vattenområde tillhörande fastigheten Domsten 81:1 i Helsingborgs kommun vidta samtliga erforderliga åtgärder för dels utrivning av befintlig 400 kV kabelförbindelse, dels anläggande av ny 400 kV kabelförbindelse enligt huvudsakliga sträckningar redovisade på till ansökan bifogade översiktskarta A1 och A2.
2. Inom Natura 2000-området Domsten-Viken (SE 0430151) riva ut befintliga markkablar, anlägga nya markkablar och vidta därmed tillhörande åtgärder, enligt till ansökan bifogad översiktskarta A2.
3. Få utföra underhållsarbeten på den nya 400 kV kabelförbindelsen för att säkerställa dess funktion.

Svenska kraftnät yrkar även att:

4. tillståndet omfattar rätt att få bibehålla och underhålla den nya 400 kV kabelförbindelsen för den tid erforderlig koncession enligt ellagen (1997:857) eller motsvarande föreligger,
5. arbetstiden ska bestämmas till fem år, räknad från lagakraftvunnen dom,
6. tiden för framställande av anspråk i anledning av oförutsedd skada till följd av vattenverksamheten ska bestämmas till fem år räknat från arbetstidens utgång, och att
7. domen får tas i anspråk utan hinder av att den inte vunnit laga kraft.
8. Svenska kraftnät yrkar dispens från naturreservatsföreskrifterna för Domsten-Viken för:

- a. anläggande av tillfälliga arbetsvägar/byggvägar,
- b. anläggande av tillfälliga upplagsytor för byggmaterial och
- c. anläggande av tillfälliga uppställningsytor för byggbodar, maskiner och annan utrustning väster om väg 111.

För det fall MMD anser att dispensplikt enligt artskyddsförordningen föreligger för tumlare:

9. Svenska kraftnät yrkar dispens enligt 14 § artskyddsförordningen från 4 a § p. 2 artskyddsförordningen för vattenverksamhetens påverkan på tumlare.

Avgränsning av yrkanden

Den planerade verksamheten, som korsar strandlinjen mellan land och hav och innefattar anläggningsarbeten, ligger inom strandskyddat område. Dock behöver ingen strandskyddsdispens sökas enligt 7 kap. 16 § p. 2 och 4 miljöbalken.

Förslag till villkor

Svenska kraftnät föreslår så som slutligen framställts följande villkor.

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Svenska kraftnät angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgett eller åtagit sig i målet.
2. Vid arbeten inom naturreservatet Grollegrund och naturreservatet Domsten-Viken ska särskild hänsyn tas till den marina miljön. Tidsperioden under vilken grumlande arbeten utförs ska hållas så kort som möjligt. Efter genomförd utrivning och genomfört anläggande ska åtgärder vidtas för att underlätta återkolonisation av bottenväxande fauna.
3. Till skydd för tumlare ska följande gälla.

- a. En observatör (MMO, Marine Mammal Observer) kommer att visuellt övervaka området kring fartyg som använder akustisk positioneringsutrustning som riskerar att leda till hörselnedsättning hos marina däggdjur. Övervakningen kommer att utföras i 30 minuter innan utrustningen startas i syfte att minimera risken att marina däggdjur finns i närheten vid start.
  - b. Den akustiska positioneringsutrustning som används ska startas med mjuk uppstart. Detta utförs genom att utrustningen startas på lägsta möjliga ljudnivå (en nivå som inte kan leda till hörselnedsättning hos tumlare). Ljudnivån ökas sedan stegvis under 30 min. upp till den nivå som ska användas under arbetet. Om detta inte är tekniskt möjligt med den utrustning som används ska marina däggdjur skrämmas bort från närområdet kring fartyget med hjälp av en så kallad ADD (Acoustic Deterrent Device) med en ljudnivå och frekvens som är lämplig för att skrämma iväg tumlare utan att orsaka hörselnedsättning hos dessa. Detta görs i 30 min innan utrustningen startas.
- 4a. Samarbete ska etableras med berörda myndigheter (Lots, Kustbevakning, VTS Öresund, Försvarmakten, Søværnet) inför installationsarbetet. Kontaktpersoner som kan nås dygnet runt under de mer aktiva perioderna kommer att utses.
- 4b. Senast sex veckor före anläggningsarbetena påbörjas, ska detta meddelas till följande enheter inom Sjöfartsverket:
- Lotsområde Malmö,
  - Sound VTS,
  - MSI Sweden och
  - Ufs-redaktionen för information till sjöfarten via ordinarie kontaktvägar.

Informationen ska innehålla uppgifter om arbetets omfattning, tidplan samt kontaktvägar till ansvarig enhet eller arbetsledning som utför arbetet.

- 4c. Efter genomfört arbete ska alla eventuella förändringar i bottentopografi i arbetsområdet identifieras och sjömätas enligt sjömättningsstandard FSIS-44. Resultat ska skickas till Sjöfartsverket, Ufs-redaktionen.
5. Kontakt ska etableras med redaktionen för UfS (Underrättelser för Sjöfarande), samt MSI Sweden (Marin Säkerhets Information), för att säkerställa att all väsentlig information levereras på rätt sätt till rätt instans.
6. En landbaserad funktion (Marine Control, MC) ska inrättas för att upprätthålla kontinuerlig kontroll på de fartyg som arbetar inom arbetsområdet under de mer intensiva faserna. Denna funktion ska kunna samordna resurser och arbetsuppgifter, och även kunna bistå vid nödlägen.
7. MC-funktionen ska ha ansvar för trafiken inom SIMOPS (Simultaneous Operations) områden, och ansvara för kommunikationen med berörda myndigheter. Denna funktion ska kunna stå i samband med VTS Öresund och andra aktuella myndigheter dygnet runt under arbetets gång.
8. Kontinuerligt uppdaterade arbetsprogram ska distribueras till berörda myndigheter och kontaktpersoner. Dessa arbetsprogram bör innehålla uppgifter om det planerade arbetet de kommande 24 timmarna och gärna några dygn framöver, vilka fartyg som omfattas, och detaljer kring verksamheten som är av betydelse för trafikledningen (VTS), lotsar och övriga.
9. Vaktfartyg ska användas för allt arbete med långsamtgående och stillaliggande fartyg, även sådant som utförs vid sidan av Trafikseparationszonen. Dessa fartyg kan varna fritidsbåtar och andra typer av fartyg som inte står i kontakt med VTS Öresund.

10. SIMOPS ska undvikas i dåligt väder eller dimma.
11. All eventuell flytande eller grunt liggande material nära stränderna (till exempel HDD rör) ska bojas ut med lysbojar för att upplysa trafik i kusttrafikzonerna om riskerna. Kontakt ska tas med Transportstyrelsen för upprätthållande av erforderliga rutiner för etablering och drift av sjösäkerhetsanordningar (SSA).
12. Svenska kraftnät ska kontakta Kustbevakningen vid utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen i vattnet eller i de fall det uppstår en överhängande fara för sådana utsläpp eller olyckor.
13. Svenska kraftnät ska upprätta beredskap för att hantera en situation där oexploderad ammunition (UXO) påträffas under arbetets gång, då arbetet kommer att stoppas och kontakt kommer att ske med Försvarmakten, polis, Kustbevakning och VTS Öresund.
14. Uppgifter om innehåll av farliga ämnen i ledningens material ska dokumenteras och finnas tillgängliga, så att säker återvinning kan ske då ledningen bedöms uttjänt.
15. Efter avslutat anläggande ska den nya 400 kV kabelförbindelsens koordinater bestämmas och rapporteras till Sjöfartsverket.

Som villkor för verksamheten inom Natura 2000-området Domsten-Viken föreslår och åtar sig Svenska kraftnät följande.

16. Arbetet ska utföras med försiktighet och begränsas i tid och till ett så litet område som möjligt i syfte att minimera påverkan på det känsliga naturområdet.
17. Ytmassor i gräsbevuxen mark skrapas av och förvaras separat för att återföras yttligt vid återställning för att bevara fröbanken.

18. Vresrosor grävs upp och avlägsnas från området i de delar där schakt sker. Massor som varit i kontakt med vresros ska inte blandas med andra massor. Växtdelar som avlägsnas ska hanteras som miljöfarligt avfall då vresros är en invasiv art. Denna åtgärd är i linje med bevarandemålet för områdets utpekade Natura 2000-naturtyper.
  19. Sammanhängande bestånd av den rödlistade arten backtimjan (nära hotad - NT), tillsammans med eventuell fröbank, uppgående till en total areal av cirka 5 m² flyttas till tillfälliga lokaler fram till återställning. Lokalisering av tillfällig etableringsplats samt plats för återföring av arten väljs i samråd med länsstyrelsens reservatsförvaltare.
  20. Fordonsrörelser i området hänvisas till arbetsvägar som anläggs med markduk och makadam för att undvika körskador i området i stort. På platser där schakt kommer att ske senare behöver inte arbetsvägar anläggas före.
  21. Det åligger Svenska kraftnät att kontrollera vattenverksamheten och verksamheten inom Natura 2000-området Domsten-Viken. Svenska kraftnät ska i samråd med tillsynsmyndigheten arbeta fram kontrollprogram och en månad innan tillstånden tas i anspråk inge kontrollprogrammet till tillsynsmyndigheten.
  22. I det fall avverkning behöver ske under perioden den 25 mars – 31 juli (fåglarnas häcknings- och uppfödningstid) ska Svenska kraftnät innan säkerställa att det inte förekommer aktiva bon inom avverkningsområdet.
- Som villkor för åtgärderna väster om väg 111 inom naturreservatet Domsten-Viken föreslår och åtar sig Svenska kraftnät följande.
23. Svenska kraftnäts krav på systematiskt arbete inom arbetsmiljö, miljö och kvalitet gäller för all dess verksamhet. Detta omfattar miljökrav avseende

bland annat inköp av material och utrustning, avfalls- och kemikaliehantering samt transporter, se Svenska kraftnäts tekniska riktlinje TR 13.

24. De tillfälliga arbetsvägarna/byggvägarna:

- a. Fordonsrörelser i området hänvisas i första hand till områden där schakt ska ske. På dessa platser behöver inte arbetsvägar anläggas före, och på sätt minimeras mängden anlagda arbetsvägar/-byggvägar.
- b. I andra hand hänvisas fordonsrörelser till arbetsvägar som anläggs med markduk och makadam, körplåtar eller motsvarande, för att undvika körskador i området i stort.
- c. Efter avslutat underhållsarbete avetableras de tillfälliga arbetsvägarna/byggvägarna och markytan återställs.

25. De tillfälliga upplagsytorna för byggmaterial:

- a. Ingen anläggning av underliggande ytor sker vid de tillfälliga upplagsytorna för byggmaterial, för att minimera påverkan på markskiktet.
- b. Eventuell påverkan på markytan återställs efter avslutat underhållsarbete.

26. De tillfälliga uppställningsytorna för byggbodar, maskiner och annan utrustning: Vinschar och ankare (grävmaskiner) placeras på underlag som förhindrar att eventuellt bränsleläckage når markskiktet, såsom presenning och markduk.

Åtaganden

Svenska kraftnät åtar sig, så som slutligen framställts, följande.

1. Om någon sträcka av de befintliga sjökablarna inte går att ta bort kommer dessa att kapas till en mindre bit och täppas igen i bägge ändar för att förhindra läckage av eventuell kvarvarande olja. Då befintliga sjökablar är sköra på grund av sin ålder finns det risk för att de går sönder vid rivningen, och aluminiumtrådar och andra kabelkomponenter riskerar att lossna och spridas. Försiktighetsåtgärder kommer därför att vidtas, exempelvis att använda fångstnät eller liknande metoder för att fånga in mindre lösa anläggningsdelar. Sjukablarna kapas i kortare längder och transporteras i containers till godkänd mottagningsanläggning. Sjukablarna tätas vid kapning för att minska risken för oljeläckage. Vid misstänkt läckage används lämplig saneringsutrustning.
2. Vaktfartyg kommer att användas för att kommunicera och eventuellt avhysa andra fordon som kommer för nära den säkerhetszon som upprättas runt pågående förläggingsarbete (cirka 500 m radie). Kommunikation kommer att ske löpande med bland annat Kustbevakningen, lots och Vessel Traffic Service (VTS) Öresund.
3. Om UXO (odetonerad ammunition) upptäcks eller misstänks kommer arbetet att stoppas, Försvarmakten och berörda myndigheter att kontaktas och föremålet att oskadliggöras.
4. Markkablarna kommer först att tömmas på olja. Oljan provtas för att säkerställa korrekt hantering.
5. Markkablarna kapas i kortare längder och transporteras i containers till godkänd mottagningsanläggning. Markkablarna tätas vid kapning för att minska risken för oljeläckage. Vid misstänkt läckage används lämplig saneringsutrustning.
6. De massor som schaktas upp förvaras antingen vid sidan om schaktet på fiberduk eller transporteras bort till en annan tillfällig upplagsplats med

exempelvis lastbil. Förnalagret separeras från övriga massor, för att säkerställa att lagret återigen hamnar överst i lagerföljden när massorna återförs. Massorna används för att fylla igen kabelschakten efter installation. Om det blir överskottsmassor transporteras dessa till en lämplig mottagare.

7. Vid rivning av befintliga sjökablar kommer fångstnät eller liknande att användas i syfte att hindra spridning av rester från den befintliga anläggningen. Vidare kommer sjökablarna att tömmas på olja (som fungerar som isolering) före rivningen. För att minimera påverkan på bottenförhållandena främst i de grunda revmiljöerna kommer återföring av sten att utföras i de områden som behövt rensas inför kabelnedläggningen. Detta bedöms som en lämplig åtgärd för att minska fragmenteringen av revhabitatet.
8. I samband med schaktning i vatten ska stenar och block med tång och andra makroalger läggas åt sidan på havsbotten bredvid schakten. Dessa stenar och mindre block ska efter avslutat arbete i största möjliga mån sedan läggas tillbaka och fördelas jämnt bredvid kabelspåren för att underlätta återkolonisation av bottenlevande flora och fauna.
9. Större stenar (>30 cm) som grävs upp (på land) ska i största möjliga mån placeras ut i havet för att skapa mer hårda substrat som gynnar de marina naturvärdena. Markytan återställs efter avslutat arbete.
10. Omledning kommer att ske för Skåneleden för att passage runt arbetsområdet i strandmiljön under arbetets gång ska kunna ske på ett säkert sätt. Skyltar kommer att sättas upp för att leda allmänheten rätt.
11. Under anläggningsarbetet kommer information om förekomst av arbetsfartyg i området att kommuniceras med yrkesfisket.

12. Driftstopp av förbindelsen ska bli så kortvarigt som möjligt, genom att förbereda så många komponenter som möjligt som inte kräver driftstopp. Arbetet planeras att genomföras från mars till oktober eller november, när elbehovet är mindre. Driftstoppet sker inte under alla dessa månader utan under en kortare tidsperiod.
13. Ytmassor i gräsbevuxen mark skrapas av och förvaras separat för att återföras ytligt vid återställning för att bevara fröbanken.
14. Vresrosor grävs upp och avlägsnas från området i de delar där schakt sker. Massor som varit i kontakt med vresros ska inte blandas med andra massor. Växtdelar som avlägsnas ska hanteras som miljöfarligt avfall då vresros är en invasiv art. Denna åtgärd är i linje med bevarandemålet för områdets utpekade Natura 2000-naturtyper.
15. Sammanhängande bestånd (total areal av cirka 5 m²) av den rödlistade arten backtimjan (nära hotad - NT) flyttas till tillfälliga lokaler fram till återställning. Lokalisering av tillfällig etableringsplats samt plats för återföring av arten väljs i samråd med länsstyrelsens reservatsförvaltare.
16. Fordonsrörelser i området hänvisas till arbetsvägar som anläggs med markduk och makadam för att undvika körskador i området i stort. På platser där schakt kommer att ske senare behöver inte arbetsvägar anläggas före.
17. Utöver skyddsåtgärderna kommer följande kompensationsåtgärd att vidtas för att minska och kompensera för den långsiktiga påverkan i de marina revområdena inom arbetsområdet: Större stenar (>30 cm i diameter) som grävs upp (på land) ska i största möjliga mån läggas ut i havet i grunda områden närmst land för att skapa mer hårda substrat som gynnar de marina naturvärdena.

18. De aktuella skyddsåtgärder som planeras inom ramen för den åtgärdsplan som kommer att arbetas fram inför entreprenaden är att träd som inte ska avverkas och är belägna nära byggområdet kommer vara utmärkta och att försiktig körning kring träden erfordras. För träd i utsatta positioner kan det möjligen bli aktuellt med skydd för träden i form av påkörningsskydd samt kompakteringsskydd för rötter. En kompensationsåtgärd planerad inom ramen för åtgärdsplanen är att avverkade trädstammar över 20 cm i diameter ska placeras ut till gagn för insekter utanför arbetsområdet.
19. Genom att skapa byggvägar med fiberduk och makadam och genom att under masshanteringen särskilja på olika marklager och återföra dessa i samma lagerföljd skapas goda förutsättningar för tidigare fröbank att gro efter återställningen. Ett ytterligare krav är att om förorenade massor påträffas kommer dessa att lagras på en vattentät duk. Svenska kraftnät kommer att till miljöförvaltningen i Helsingborg närmare redovisa på vilket sätt hanteringen av eventuella markföroreningar på land kommer att ske.
20. Ett schematiskt förslag finns gällande hur Skåneleden är tänkt att dras om. Med start i norr dras Skåneleden i detta förslag upp till Kattegattleden söder om befintlig bebyggelse. Leden följer sedan Kattegattleden (cykelleden) bredvid väg 111 för att efter skogspartiet åter dras ned mot den befintliga leden och ansluta till denna strax söder om arbetsområdet.
21. Markundersökningar i anslutning till nuvarande kablar har hittills inte varit möjliga då dessa kablar är i drift. Det finns en överenskommelse om att Svenska kraftnät ska inkomma med ett PM till miljöförvaltningen i Helsingborg rörande hänsyn till och hantering av eventuella markföroreningar i samband med entreprenaden på land.
22. När den befintliga kabeln schaktas upp kommer ett visst massunderskott att uppstå men detta massunderskott kommer Svenska kraftnät att hantera med det överskott som uppkommer vid schaktning för den nya kabeln, d.v.s. i

den gamla kabelschakten läggs massor som kommer från det som grävts upp i den nya kabelschakten. Om det mot förmodan skulle uppstå ett massunderskott så löser Svenska kraftnät det med användning av rena massor som kommer från täkt eller näraliggande projekt. Om externa massor behöver användas för återfyllnad kommer dessa massor att läggas på större djup och inte användas för återfyllnad i de ytliga lagren.

23. Svenska kraftnät åtar sig att inventera och dokumentera markerna inför arbetena samt efter avslutade arbeten i syfte att påverkan och ersättning ska kunna bedömas avseende den skada som Svenska kraftnäts verksamhet orsakat arrendatorn Johan Jolfson.
24. För att följa upp projektets potentiella påverkan på grundvattnet i området kommer Svenska kraftnät genomföra ett kontrollprogram där bl.a. grundvattennivåer mäts i ett antal brunnar/grundvattenrör före, under och strax efter slutförda anläggningsarbeten. I kontrollprogrammet kommer den grävda brunnen på Domsten 81:2 att ingå.

Rådighet

Legal rådighet föreligger med stöd av 2 kap. 4 § p. 7 lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet eftersom vattenverksamheten behövs för en starkströmsledning, för vilken nätkoncession för linje krävs.

Höjdsystem

Höjdangivelserna hänförs, om inte annat anges, till Sweref 99 13 30 och gällande höjdsystem är RH2000.

Orientering

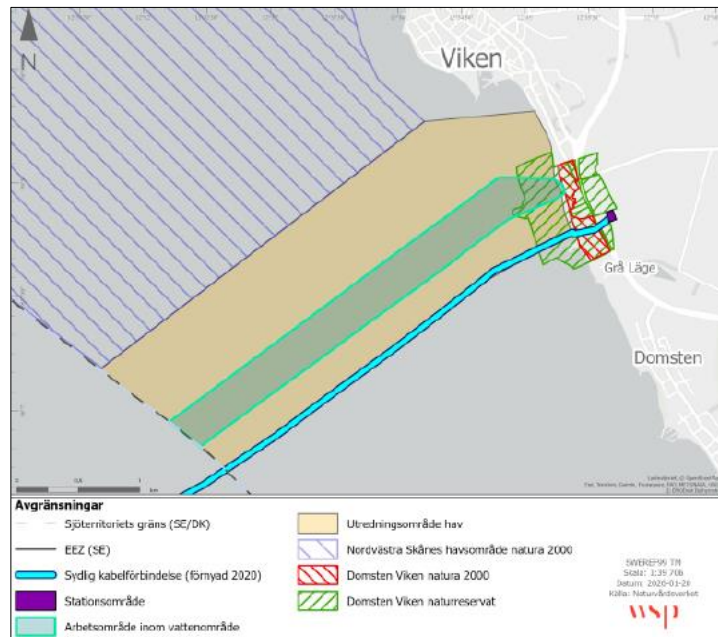
Den nordliga och sydliga kabelförbindelsen är på den svenska sidan belägen mellan Domsten och Viken i Helsingborgs kommun i Skåne och på den danska

sidan mellan Hornbaek och Hellebaek. Båda kabelförbindelserna är på den svenska sidan sammankopplad med terminalstationen Kristinelund, belägen öster om väg 111, vilken är en del av det svenska transmissionsnätet/stamnätet. Det är den nordliga kabelförbindelsen som ska bytas.

Naturen väster om väg 111 i det berörda landområdet utgörs av sanddyner, betesmark och sandstrand, medan den östra sidan om väg 111 utgörs av näringsfattiga sandmarker. Området har en lång historia av mänsklig påverkan i form av betade strandängar och hyser flera fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar. Kustområdet är generellt välbesökt och viktigt för det lokala friluftslivet med Skåneleden och Kattegattleden. Havsbottenmiljön består av värdefulla biotoper av olika karaktär med bland annat tångbälten, sandbottnar och rev.

Den befintliga nordliga kabelförbindelsen är förlagd under mark från terminalstationsområdet Kristinelund, längs östra sidan av väg 111 och går därefter under väg 111 i västlig riktning ned mot stranden. Där mark- och sjökablar möts kommer en övergångsskarv att anläggas. Vid övergångsskarven övergår markablarna till sjökablar som i sin tur löper över till Själland.

Sökt vattenverksamheten omfattar rivning av befintliga sjökablar och anläggande av nya sjökablar inom det vattenområde som framgår av figur 1. Berört vattenområde är beläget inom Grollegrund naturreservat, men utanför Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde.

Figur 1. Geografisk avgränsning för utbyte av den nordliga kabelförbindelsen. Vattenverksamhet kommer att ske inom turkos/grönt område. Källa: figur på sid 6 i domstolens aktbilaga 95.

Åtgärderna inom Natura 2000-området Domsten-Viken omfattar främst rivning av befintliga markkablar och anläggande av nya markkablar. Även en kortare sträcka med sjökablar ska ersättas inom Natura 2000-området upp till övergångsskarven. Markkablar och sjökablar kopplas ihop i en ny övergångsskarv som är belägen inom Natura 2000-området men utanför vattenområdet. Arbetsområdet för åtgärderna inom Natura 2000-området framgår av domsbilaga 1.

Planerad verksamhet på land sker inom naturreservatet Domsten-Viken (se domsbilaga 1).

Alternativredovisning

Möjligheten att fortsätta använda befintliga sjö- och markkablar genom reparationer eller liknande avfärdas.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att befintliga kablar rivs ut men ersätts inte av nya. Det innebär att kabelförbindelsen mellan Sverige och Danmark inte längre kan upprätthållas. Det påverkar elmarknaden negativt i södra Sverige och på Själland. En ny kabelförbindelse skulle behöva uppföras på en ny plats, vilket kan ge upphov till om och tillbyggnader i transmissionsnätet i södra Sverige.

Alternativ lokalisering

Förutsättningarna för lokalisering av ny ledning är befintlig koncession av FL25, militärt område till havs på danska sidan söder om FL23, samt Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde norr om befintlig ledning FL25. Utifrån dessa förutsättningar har fyra alternativa sträckningar utarbetats. Alternativ 1 och 2 avfärdades på grund av närhet till militära områden på danska sidan samt närhet till de befintliga kablarna. Efter närmre utredning av kvarstående alternativ till havs och alternativa dragningar på land genomfördes geotekniska undersökningar. Med hänsyn till geotekniska förhållanden, naturvärden i strandnära bottenyta samt jättefräken valdes sökt alternativ. Det innebär 1:1-utbyte till havs och att nya kablar och övergångsskarv förläggs söder om befintliga kablar på land. Detta alternativ undviker påverkan på jättefräken eftersom beståndet av jättefräken förekommer utanför det beräknade påverkansområdet för den tillfälliga grundvattenavsänkning.

Planförhållanden, riksintressen och skyddade områden*Planförhållanden*

Det aktuella området där vattenverksamheten ska bedrivas är inte detaljplanelagt. Helsingborgs kommun har sedan 2021 en ny översiktsplan där området anges vara skyddsvärda naturmiljöer som fortsatt ska skyddas. Ingen förändring av markanvändningen anges i översiktsplanen.

Kabelkorridoren är belägen inom havsplaneområdena Sydvästra Östersjön och Öresund, samt Södra Västerhavet. För dessa områden anges i havsplanen elöverföring, generell användning, natur, sjöfart, yrkesfiske samt rekreation.

Riksintressen

Riksintresset Pålsjö–Domsten (N44) utgör ett stort område som sträcker sig från Viken till centrala Helsingborg. Värdena utgörs av geovetenskapliga förhållanden och naturbetesmarker, vilka anses ha en värdefull flora och fauna. Inom verksamhetsområdet, som överlappar med riksintresset, dominerar kusthedar och naturliga betesmarker bestående av ljung- och gräsvegetation.

Verksamheten berör ett riksintresse för kulturmiljö, Kulla Gunnarstorp–Allerum (M: K7). Området utgörs av ett väl hävdad slottslandskap med stora odlingsmarker, gårdsanläggningar, två slott, sandstenshällar med sliprännor längs kusten, bevarade hägnadssystem och fornlämningar så som bronsåldershögar.

Verksamheten kommer bedrivas inom riksintresse för friluftslivet, Kullaberg med kusten Höganäs–Helsingborg och Pålsjö skog (FM 03). Riksintresset är ett stort område på 24 430 ha, där majoriteten av arean utgörs av havsmiljö. På land innefattar riksintresset kustmiljöer med varierande avstånd från strandlinjen. Vid kusten finns hedlandskap och strandängar och en stor artrikedom i bland annat naturreservatet Grollegrund.

Enligt 4 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken ska turismens och friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömning av exploatering vid kustzonen. Ett av dessa områden är Kullaberg tillsammans med angränsande kustområden.

Exploatering inom ett riksintresse för kustzonen är endast möjligt om det sker på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Riksintresse högexploaterad kust omfattar hela Skånes kustområde.

Havsområdet utanför Skånes västra kust omfattas av ett riksintresse för yrkesfisket, Knölhaken Kullen (RI YF 57). Riksintresset gäller lekområde för torsk samt fångst av ål och andra kommersiella arter.

I höjd med Höganäs och söderut löper farled Kullen–Malmö (O Pinhättan) som är ett riksintresse för sjöfart. Farleden har hög trafikintensitet.

Skyddade områden

Naturreservat Grollegrund

Grollegrund är ett kommunalt marint naturreservat som sträcker sig från Grå Läge i norr till Hittarp i söder. Grollegrund angränsar till naturreservatet Domsten-Viken. I väst sträcker sig naturreservatet ut till Sveriges territorialgräns. Utredningskorridoren överlappar med naturreservatet Grollegrund längs med norra naturreservatsgränsen. Reservatet syftar till att skydda marint värdefulla miljöer, framför allt med avseende på att området är reproduktionslokal för flertalet fiskarter. Området karaktäriseras av en varierad bottenstruktur, salthalt och djup vilket ger en hög biologisk mångfald.

Naturreservat Domsten-Viken

Naturreservatet Domsten-Viken kan delas in i tre delar: landområdet öster om väg 111, landområdet väster om väg 111 samt ett marint område som sträcker sig från strandlinjen och ut till 3 m djup cirka 500-800 meter ut i havet. Reservatet syftar bland annat till att bevara, skydda och utveckla biologisk mångfald och livsmiljöer för skyddsvärda arter, samt att möjliggöra friluftsliv längs med kusten.

Natura 2000-områden till havs

Arbetsområdet för kabelförbindelsen i svenskt vatten överlappar inte med något Natura 2000-område. Norr om arbetsområdet ligger flera Natura 2000-

områden. De relevanta påverkansområdena från planerad verksamhet sträcker sig som mest cirka 13,6 km från arbetsområdet och når därmed in i delar av de svenska Natura 2000-områdena Nordvästra Skånes havsområde, Möllehässle-Kullens havsbad och det danska området Gilleleje Flak og Tragten. Nordvästra Skånes havsområde och det danska området Gilleleje Flak og Tragten är utpekade för de övergripande Natura 2000-naturtyperna sandbankar och rev, samt arten tumlare. Nordvästra Skånes havsområde är därutöver utpekad för arterna gråsäl och knobbsäl samt ett stort antal fågelarter. Möllehässle-Kullens havsbad är utpekad för naturtypen rev men inte för några marina däggdjur.

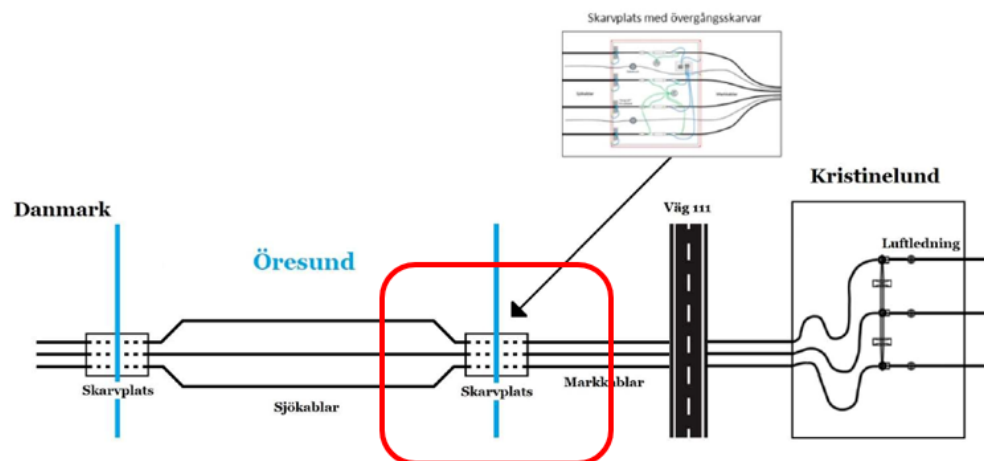
Natura 2000-områden på land

Planerade arbeten på land sker inom Natura 2000-området Domsten-Viken. Natura 2000-området är cirka 10 ha stort och sträcker sig längs Helsingborgs nordliga kustlinje och överlappar med det större naturreservatet Domsten-Viken. Området syftar till att bevara fåladsmarken i området. De naturtyper som ingår i Natura 2000-området är vita dyner (2120), grå dyner (2130), risdyner (2140) och torra hedar (4030). Samtliga naturtyper utgör prioriterade bevarandevärden med motiveringen att flertalet hävdgynnade och hotade arter förekommer i naturtyperna samt att naturtyperna ingår i den ursprungliga fåladsmarken. Den mycket sällsynta arten jättefräken är också prioriterad. Jättefräken är fridlyst enligt 8 § artskyddsförordningen och växer i ett område som enligt skötselplanen är utpekad som utvecklingsmark fuktäng (6915) som ska utvecklas mot naturtypen fuktäng med blåtåtel eller starr (6410).

Teknisk beskrivning

Två kabeltyper ska anläggas, en sjökabel och en landkabel. De nya kabelvalen är oljefria och miljövänliga PEX isolerade. Kabelinstallationen sker huvudsakligen i rörförläggning på land samt till cirka 8 meters djup i havet. Vid ett framtida kabelbyte kan rören återanvändas. En ny skarvplats (skarvgrop) ska anläggas på land. Markkabel förläggs genom schakt från skarvplats till

terminalstation Kristinelund belägen öster om väg 111. Jordkablar ska kopplas ihop med FL23 (den sydliga befintliga kabeln). Schematisk skiss över kabelförläggningen framgår av figur 2.

Figur 2. Schematisk skiss över den nya kabelförläggningen (ej skalenlig). Röd markering anger område som utgörs av Natura 2000-området Domsten-Viken. KÄLLA: figur 2 i teknisk beskrivning, domstolens aktbilaga 5.

Arbete i vattenområde – sjökabel

Arbetsområdet i vatten framgår av figur 1.

Sjökabelförläggning och marina operationer är en komplicerad, tidskrävande och väderkänslig verksamhet som kräver noggrann planering, välbemannade och välutrustade specialfartyg för ett bra resultat. Det bör framhållas att större marina arbeten oftast är mycket kostsamma, därför ställs hårda krav på att fartyg och besättning ska vara högt kvalificerade, för att undvika onödiga misstag och kostsamma förseningar. Logistiken är ofta komplicerad, då de olika verksamheterna måste utföras i rätt ordning.

Utbytet av aktuell kabelförbindelse skiljer sig från andra liknande projekt på grund av de redan existerande kablarna, samt det faktum att man passerar ett av Sveriges mest trafikintensiva marina områden till havs och att arbetsområdet ligger inom ett marint naturreservat. Det krävs flera olika typer av marina

farkoster exempelvis arbetsbåtar, arbetspråmar, vaktfartyg för att genomföra marina arbeten på ett effektivt sätt samt bibehålla ordning och säkerhet på trafiksituationen runt arbetsområdet.

Sjökablarna kommer antingen grävas eller spolats ned i havsbotten. Om sjökablarna måste förläggas på hårbotten kommer sjökablarna läggas på havsbotten och partierna täckas med stenar för att skydda sjökablarna och förhindra att fartygsankare eller fiskeutrustning fastnar i sjökablarna och orsakar skada. Närmast stranden till cirka 8 meters djup förläggs sjökablarna i nedgrävda skyddsror. Arbetena i vattenområde från strax väster om övergångsskarven och fram till nationsgränsen mot Danmark kan sammanfattas i följande punkter.

- Upptagning av befintliga sjökablar.
- Förberedande bottenarbeten, schaktning av nya kabeldiken från övergångsskarvplats och cirka 900 meter ut i havet.
- Landtagning av sjökabel till övergångsskarvplats.
- Sjökabelinstallation till havs.
- Iordningsställande av havsbotten, igenfyllning av tidigare kabeldiken till havs.

Förberedande marina arbeten

Innan installation av sjökablar kan påbörjas, kan det vara nödvändigt att genomföra förberedande åtgärder, såsom en så kallad pre-sweeping. Denna metod syftar till att underlätta installationsprocessen genom att flytta bort eventuellt objekt såsom stenblock och hinder som kan förekomma på botten där kablar ska läggas. Beroende på typ av hinder kan det också vara aktuellt att ta upp och avlägsna dessa objekt.

Inledande arbeten med oljetömning

När förläggningen av de nya markkablarna är utförd på svensk och dansk sida kommer det planerade driftavbrottet på kabelförbindelsen att initieras. Samtliga berörda kablar, till sjöss och på land, kommer initialt att tömmas på isolerolja i den mån som är praktiskt genomförbart.

Utbyte av äldre anläggningsdelar till havs

Sjökablarna kopplas bort från övergångsskarven för sjö- och landkablar. Därefter dras sjökablarna upp från havsbotten med pråm vid vattendjup under cirka 8 meter (grundare vatten). På så vis skadas så lite av kustområdet som möjligt. Uppdragning av sjökablarna bedöms generellt vara en skonsammare metod än att gräva upp sjökablarna. Eventuella betongsäckar som använts som mekaniskt skydd flyttas åt sidan.

Vid vattendjup över cirka 8 meter (djupare vatten) till havs används ändamålsenligt fartyg för rivning av befintliga sjökablar. På de ställen där sjökablarna ligger djupare begrävda kan det bli aktuellt att först frilägga kablarna genom spolning eller liknande metoder innan de dras upp, det minskar risken för mekaniska skador under utbytet. I områden där havsbotten är mycket hård eller stenig ligger de befintliga sjökablarna troligen ovanpå havsbotten och lyfts försiktigt upp. Betongsäckar på djupare vatten flyttas undan med ROV (Remotely operated vehicle, undervattendrönare) innan dragning påbörjas. Närmare strandlinjen används grävmaskin och en grundgående arbetspråm med grävmaskin för att flytta eventuella betongsäckar. I värsta fall kan det vara så att kabeln inte går att ta bort vid delar av sträckningen, om det sker kommer kabeln att kapas till en mindre bit och täppas igen i båda ändar så ingen eventuell överbliven olja förorenar vattnet.

Sjökabelförläggning och skydd för sjökablarna

Sjökablarna läggs ut enligt en väl förberedd koordinatlista för sträckningen. De linjer som väljs är unika för varje kabel, och syftar till att hålla ett inbördes avstånd mellan varje kabel och samtidigt undvika isolerade hinder som större stenblock, hårdbotten och branter som försvårar senare arbeten med att skydda kabeln. Sjökablarna läggs först ut av kabelförläggingsfartyget. När sjökablarna väl är på plats anländer ett annat fartyg med utrustning för att spola, gräva ner eller täcka kablarna i havsbotten. Diket kommer att vara cirka 2,2 meter djupt med erforderlig övertäckning av befintliga bottenmaterial. Bredden på diket kommer att vara cirka 1 meter, beroende på specifik installationsutrustning. Utläggningen är väder- och årstidsberoende och kräver lugnt väder, varför det är nödvändigt att arbetet sker under sommarhalvåret.

Nedspolning bedöms vara en lämplig metod för att förlägga kabelförbindelsen, då de geologiska förhållandena är gynnsamma längs en stor del av sträckan. Metoden bedöms också vara lämplig att använda i de hårt trafikerade farlederna, då maskinen är styrbar, självgående och inte behöver bogseras långt bakom fartyget. Nära stranden vid grunt vatten används grävning och på djupare områden används spolning.

Fartyg

Vid kabelförläggningen till sjöss används ett kabelförläggingsfartyg och möjligen ett eller flera arbetsfartyg. Även vaktfartyg används och de förflyttar sig samtidigt som kabeln sakta läggs ut på havsbotten. Kabelförläggingsfartyget tar sig så långt in mot kusten som det är tekniskt möjligt för att minimera längden sjökabel som måste hanteras vid landtaget. Kabelförläggingsfartyget kan på grund av sitt djupgående inte komma närmare kusten än där det finns ett minsta djup på cirka 8 meter, för säkert marint arbete.

Landtagning av de nya sjökablarna

Då en schaktfri förläggning inte är genomförbar behöver landtagningen till övergångsskarvgropen, som är belägen strax öster om vattenområdet, ske med en konventionell öppen schakt. Tre separata kabelschakt förbereds i samband med borttagning av de äldre kablarna på havsbotten från cirka 8 meters djup och in mot strandkanten, för att sedan fortsätta på land fram till övergångsskarvplatsen där övergång till markkabel sker. Schaktet hålls öppet tills skyddsror förlagts ner i schaktet genom vilket sjökablarna i efterhand kan installeras. En viss massa av bottenmaterialet kan generera en mindre lokal förhöjning av havsbotten ovan skyddsroren.

Kabelfartyget positionerar sig vid kabelrörens mynning. För en säker landtagning av kabeln kommer några mindre arbetsbåtar assistera anläggningsarbetet. Landtagningen utförs genom att en dragvajer kopplas mellan kabeln och vinschen på land. Sjøkabeln dras med en kontrollerad metod upp till övergångsskarvgropen mot vinschen. Vinschen är placerad cirka 10 meter öster om övergångsskarvgropen för att erhålla en överlängd av kablarna, för att senare kunna skarva på ett korrekt sätt. När samtliga sjökablar är framdragna till övergångsskarvgropen görs en temporär fästsättning för att sedan fästas permanent. De exakta schaktdimensionerna kommer att fastställas under detaljprojekteringen, ett troligt djup och bottenbredd om cirka 1,5 m per kabeldike är nödvändigt. Skyddsroren medför att det inte behövs ytterligare skydd mot erosion.

Marina säkerhetsåtgärder

Under förlägningsarbetet till sjöss kommer det att krävas säkerhetsåtgärder för att säkerställa att inga olyckor sker mellan arbetsfartyg och den fartygstrafik som genomkorsar Öresund. Vaktfartyg kommer att användas för att kommunicera med och om nödvändigt avhysa fartyg som riskerar att passera

alltför nära kabelförlägningsfartyg, nedspolningsfartyg och andra fartyg med begränsad manöverförmåga.

Återställning av havsbotten

När de gamla kablarna ersatts av de nya kommer det ske en återställning av havsbotten. Det innebär att i samband med grävning i vattnet ska stenar och block med alg- eller tångpåväxt läggas åt sidan på havsbotten bredvid schakten. Dessa stenar och mindre block ska sedan läggas tillbaka och fördelas jämnt bredvid kabelspåren för att underlätta återkolonisation av bottenlevande flora och fauna. Efter slutlig förläggning av kablarna ska havsbotten återställas och gropar samt rännor återfyllas så långt det är möjligt med de massor som tidigare grävts upp. Detta gäller såväl där nya kablar lagts som där gamla kablar tagits upp. Även stora, runda naturstenar som grävts upp på land ska placeras ovanpå kabelstråket. I det fall kabeln behöver ytterligare skydd på sträckor där den inte kan spolas ner tillräckligt djupt används tvättad, krossad sten från extern leverantör.

Teknisk beskrivning av arbete inom Natura 2000-området Domsten-Viken

Arbetsområdet inom Natura 2000-området (väster om väg 111) framgår av domsbilaga 1. Den yta som behöver tas i anspråk för arbetsområde på land är det minsta möjliga. Ytan för ledningsrätt för kabeln är mindre än det planerade arbetsområdet.

Inom Natura 2000-området ska följande åtgärder vidtas. Rivning och landtagning av sjökablar (se ovan), anläggande av en ny skarvplats (övergångsskarv) i spontgrop (söder om befintlig), rivning och anläggande av markkablar från skarvplats till väg 111, borrar under väg 111 (på gränsen till Natura 2000-området) samt rivning och anläggande av jordkablar mellan den sydliga och nordliga kabelförbindelsen. Sträckningar av kablar och placering av

skarvplats framgår av domsbilaga 1. Ett stängsel kommer att placeras mellan västra kanten av fastigheten Domsten 81:2 och arbetsområdet.

Inom Natura 2000-området ska även rörmontage och förvaring av rör till både mark- och sjökabel ske, det vill säga tre skyddsror, en för respektive fas. Skyddsroren kommer vid installation att vinschas mot skarvgropen och ut i havet för fixering.

Ett mindre antal träd inom Natura 2000-området kommer att behöva avverkas. Sannolikt rör det sig om färre än 10 träd som inte bedömts vara skyddsvärda. Majoriteten är upp till 31 cm i diameter (sälg, tall, oxel). Ett träd är en sälg som är 50 cm i diameter och som är belägen i mycket nära anslutning till de nya kablarna.

Nedmontering av den befintliga markkabeln och jordkablarna

De befintliga oljekablarna tas bort på sträckan mellan terminalstation Kristinelund och övergångsskarvplatsen. Hantering av oljekablar och weakmix sker enligt följande.

- Oljekablarna töms på olja som samlas i ett tätt kärl, provtas för att säkerställa att den hanteras korrekt samt körs till godkänd mottagningsanläggning för miljöfarligt avfall. Tömning av olja sker inne i stationshuset.
- Oljekablarna friläggs försiktigt med grävmaskin och/eller högtrycksvatten. Kabeln behöver inte exponeras helt utan kan dras/vinschas upp på ett kontrollerat sätt. På så sätt minimeras risken att skada kabeln.
- Vatten och weakmix lämnas i schakten om resultatet från provtagningen på weakmixen är godkänd. Oljekablarna är frilagda och de kapas i längder som läggs i containers, ändarna tätas för att säkerställa att det inte blir oljespill. Oljekablarna körs till godkänd mottagningsanläggning.

- När kablarna är borttagna återfylls schakten med befintliga massor.

De två befintliga jordkablarna dras upp eller grävs upp. Därefter återställs marken.

Anläggning av ny markkabel, jordkabel och skarvplats

Förläggningen av kanalisationsrör kommer till stor del ske genom en traditionell öppen schakt. Schakten blir cirka 1,5 meter djup. Geotextil används för att separera materialen och massor från öppnandet av schakten kommer att återanvändas där det är möjligt. Arbetet kommer bedrivas med hjälp av grävmaskiner, lastbilar och andra arbetsfordon som behövs för schaktarbetena. Marköverytan återställs med massor som lagts åt sidan för återanvändning. Överblivna massor transporteras bort för korrekt omhändertagande.

De nya jordkablarna mellan den nordliga och sydliga kabelförbindelsen installeras i rör genom plöjning.

Eventuell länshållning av schakt kommer utföras så att en stabil schaktbotten kan säkerställas och arbetena utföras i torrhet. Behovet av länshållning bedöms bli mycket begränsat och föranleder ingen kontroll av flöde eller kvalitet. Grundvattenförhållanden bevakas och hanteras vid behov så att en säker schakt kan genomföras. Tillfällig grundvattensänkning genom länshållning kan krävas, främst i områden med hög naturlig grundvattennivå. Avledning av länshållningsvatten utförs så att skada på omgivningen inte uppkommer, beaktande såväl vattenkvalitet som vattenflöde. I första hand hanteras länshållningsvatten med lokal infiltration där oljeavskiljning används med avledning mot havet.

För skarvplatsen kommer schakten stå öppen längre än vid kabelschakten, detta för att kunna utföra förberedande arbeten till skarvningen av kablarna. Skillnaden vid utförandet för övergångsskarvgropen är att schaktet spontas. Det

resulterar i en trolig försumbar påverkan av grundvattnet, till skillnad från öppet schakt utan spontar. Spontgropen beräknas bli 25 x 10 meter stor och cirka 2,5 meter under marköveryta. I botten av spontgropen gjuts en betongplatta. Efter verifikationer och tester kan skarvplatsen återställas, vilket sker med material från öppnandet av gropen. Marköverytan återställs med återvunnet material till ursprungshöjd eller lite högre för att kompensera för sättningar.

Slutligen demonteras arbetsvägar och marken återställs.

Hantering av markföroreningar

Svenska kraftnät har träffat en överenskommelse med miljönämnden om att Svenska kraftnät ska inkomma med en PM till miljöförvaltningen i Helsingborg rörande hänsyn till och hantering av eventuella markföroreningar i samband med entreprenad på land.

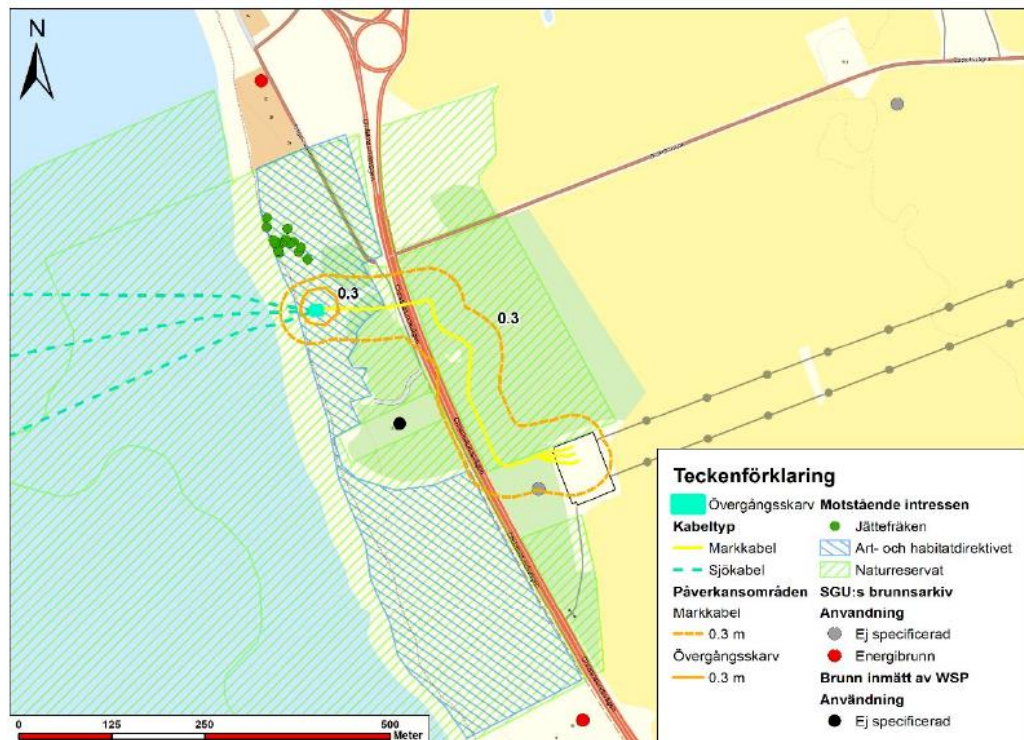
Temporär grundvattenavsänkning

Schaktarbetet för anläggande av markkablar och övergångsskarv kommer troligtvis medföra en grundvattennivåsänkning. Svenska kraftnät har genomfört en utredning för att beräkna vattenverksamhetens omgivningspåverkan.

År 2023 utfördes flera skruvborringar längs med markkabelsträckningen inom det aktuella området. Två siktanalyser gjordes och två grundvattenrör installerades nere vid stranden intill den planerade övergångsskarven. Nivåmätningar har genomförts i grundvattenrören. Undersökningarna visar att grundvattnet i huvudsak förekommer i en ytlig akvifer belägen i sanden/moränen. Enligt både SGU:s ytliga jordartskarteringar och de geotekniska undersökningarna utgörs de kustnära områdena av postglacial sand. Längre österut övergår de ytliga jordarterna till morän som också underlagrar sanden. Moränen närmast kusten bedöms erhålla mer finkornigt material i form av lera

och bedöms därmed som relativt tät. Det uppskattade djupet till berg varierar mellan 5 och 15 meter. Jorddjupet är något mäktigare kring de norra delarna av området.

För att kunna beräkna omgivningspåverkan med avseende på grundvattennivån upprättades en numerisk grundvattenmodell i Visual Modflow Flex (ingångsdata i modellen framgår av utredningen). En omgivningspåverkan har tagits fram som representerar en 0,1 och 0,3 meters grundvattensänkning i den öppna akviferen. Påverkansområden redovisas i figur 3.

Figur 3. Beräknade påverkansområden samt motstående intressen i närområdet. KÄLLA: Figur 6 i PM Temporär grundvattensänkning för förnyelse av norra kabelförbindelsen, domstolens aktbilaga 75.

För markkabelschakten bedöms stationära förhållanden inte hinna inträda då schaktningsarbetet troligen sker i etapper (20-30 meter per etapp) vilket innebär att det öppna schaktet för respektive etapp fylls igen inom loppet av en vecka. Således är beräknad omgivningspåverkan något överskattad för markkabelschakten.

Omgivningspåverkan för övergångsskarven bedöms hinna breda ut sig till beräknad storlek då schaktgropen behöver vara öppen under en längre tid (bedömningsvis upp till 2,5 månader) vilket medför att stationära förhållanden hinner inträda.

Beräknat behov för grundvattenbortledning för respektive anläggningsdel uppgår till ca 0,5 l/s (övergångsskarv) och ca 1 l/s per 100 löpmeter schakt (markkabel). Beräknat flöde gäller för ett s.k. pseudostationärt tillstånd. I inledningen av avsänkning, framför allt för markkabelschakten, kan dock inflödet kraftigt överstiga det beräknade.

Det bedöms vara uppenbart att planerade temporära grundvattensänkningar ej kommer att påverka allmänna och enskilda intressen i området. För att verifiera denna bedömning utfördes en känslighetsanalys genom att öka genomsläppligheten i sponten till 1×10^{-6} m/s. Denna genomsläpplighet bedöms motsvara en relativt dålig installationskvalitet. Resultatet av detta scenario visar fortfarande inte på någon påverkan på allmänna och enskilda intressen.

Tid för genomförande

Byggstart är beräknad till år 2026 för rivning av befintliga sjö- och markkablar och förläggning av nya sjö- och markkablar, förutsatt att nödvändiga tillstånd erhållits. Arbeten på land beräknas pågå perioden mars-oktober år 2026, med förbehåll att perioden kan sträcka sig till november vid behov. Arbeten till havs beräknas pågå under perioden juli-oktober år 2026. De nya markkablarna planeras att färdigställas på land innan driftavbrott sker. Driftavbrott krävs för att kunna utföra arbeten till havs. Preliminär tidsplan för idrifttagning av kabelförbindelsen är under senare delen av år 2026.

Sommaren är den tid som är bäst lämpad ur avbrottssynpunkt, det vill säga då kabelförbindelsen har minst kapacitetsefterfrågan, samt med hänsyn till de marina aktiviteterna då det medför minst risk för otjänligt väder och därigenom

minimering av avbrottstid samt även så kort period med vattenverksamhet som möjligt.

Områdets marina fauna och flora är känsligast under våren och sommaren. Genom att utföra majoriteten av de marina arbetena i slutet av sommaren och under hösten undviks en stor del av de känsliga perioderna för fauna och flora samtidigt som arbetet kan utföras under en lämplig årstid sett till avbrott och väderrisker. Att arbetet kan utföras effektivt innebär att perioden med potentiella störningar på den marina miljön minimeras jämfört med om arbetet utförs under en period med sämre väderförhållanden. Tidsåtgången till havs beror framförallt på väderförhållanden och trafiksituationen i Öresund, men allt arbete till havs förväntas vara möjligt att hinna utföra inom angiven period. Arbeta till havs brukar pågå dygnet runt, alla dagar i veckan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Projektanpassningar och skyddsåtgärder som redogjorts för i miljökonsekvensbeskrivningen framgår under rubriken *Förslag till villkor* samt rubriken *Åtaganden ovan*.

Bottenförhållanden

Bottenförhållandena i utredningsområdet (se figur 1) återspeglar bottenmiljön i norra Öresund i övrigt. Ned till 12 meters djup utgörs bottenarna av flackt lutande block och sten, samt sandiga och grusiga områden. Djupare bottnar, vilka utgör större delen av arbetsområdet, består av silt/lera. I arbetsområdets södra del finns en djupränna om 43 meter. Generellt är det kraftiga strömmar i området, den dominerande är nordlig ytström.

Sedimentprovtagningar har utförts inom utredningsområdet med syfte att utreda förekomsten av föroreningar i botten sedimenten. Utredningen visar sammantaget att föroreningssituationen motsvarar en som ofta återfinns i

svenska kust- och utsjöområden. Det finns något förhöjda halter av organiska föroreningar, antracen överstiger gränsvärdet för god kemisk status i vissa punkter och TBT i en punkt. Föroreningarna minskar med ökat sedimentdjup, och förhöjda halter är begränsade till ytskiktet i vissa punkter. Den samlade bedömningen är att det är vanligt förekommande och oproblematiske halter som inte utgör risk för toxiska effekter på marint liv eller spridning till kringliggande områden.

Effekter och konsekvenser

Den grumling som sker till följd av anläggningsarbeten kommer att innebära att såväl ytliga som djupare sediment sprids till vattenpelaren och vidare inom området innan det sedimenterar. Det uppgrumlade sedimentet kommer i princip uteslutande att sedimentera i och i direkt närhet till arbetsområdet inom cirka 250–300 m från arbetsområdets mittlinje.

Den samlade bedömningen av den planerade verksamheten, liksom för nollalternativet, ger en obetydlig konsekvens för bottenförhållandena.

Bottensamhälle

Utredningsområdet (se figur 1) har inventerats och karterats med avseende på bottensamhällen. Mellan 0,5 och 20 m djup har varierande bottensubstrat och naturtyper identifierats. Vegetationen ner till cirka 6 m djup utgörs av ett välutvecklat tångbälte dominerat av sågtång och blåstång, med inslag av flera andra algar. På djupare vatten tar ett rödalgsbälte dominerat av kräkel över, även detta med en varierad tillhörande algflora. Mellan 8 och 12 m djup förekommer också fläckvis områden med mycket tare (fingertare och skräppetare) inom rödalgsbältet. Sandbottnarna som förekommer ned till cirka 16–18 m djup är huvudsakligen vegetationsfria, men där det förekommer sten eller block är makroalger vanliga. Ålgräs påträffades inte någonstans inom utredningsområdet.

I de grunda områdena (0–12 m djup) förekommer ett antal vanliga djurarter, såsom vanlig sjöstjärna, brödsvamp och strandkrabba samt fiskar som snultror, sjustrålig smörbult och plattfiskar.

I något djupare områden, från cirka 12 m och ner, ersätts klippbottnarna av mjukbottnar i form av sandbottnar (Natura 2000-naturtypen sandbankar, 1110), med inslag av grusbotten, som därefter övergår i silt/lerbotten. Dessa bottnar är huvudsakligen fria från vegetation och videoinventeringen visar främst på förekomst av bottenlevande fauna i form av till exempel strandkrabbor, eremitkräftor och stubb.

Endast två rödlistade arter återfanns inom utredningsområdet vid inventeringen år 2022, havsborstmasken åderkrokgäling samt färribbad småhjärtmussla. Båda arterna är listade under kunskapsbrist (DD) enligt senaste rödlistan. Inga rödlistade habitat eller biotoper återfanns inom utredningsområdet vid inventeringen.

Sammantaget bedöms områdets grunda algbevuxna områden generellt ha ett högt naturvärde baserat på att området innehåller goda förekomster av de ekologiskt viktiga naturtyperna tångbälten och tareskogar. De existerande sjökabelstråken är dock till viss del redan rensade på sten och bedöms därför istället ha måttligt naturvärde. De grunda mjukbottnarna utan vegetation bedöms sammantaget ha måttligt naturvärde då de främst utgörs av vegetationsfria sandbottnar djupare än 2 m, vilka generellt har en begränsad biologisk mångfald och ekologisk funktion. Områdets djupare mjukbottnar bedöms ha ett måttligt naturvärde då de till stor del domineras av det vanligt förekommande *Amphiura*-samhället som har en något mer begränsad ekologisk betydelse och förekommer i större omfattning.

Effekter och konsekvenser

Modellering av grumling till följd av planerad verksamhet visar på en mycket begränsad förekomst av höga sedimenthalter både ytmässigt och tidsmässigt, med en begränsad spridning av att något högre halter (≤ 15 mg/l), medan spridningen av halter i samma storleksordning ($\leq 2-5$ mg/l) som den uppskattade bakgrundshalten för turbiditet i Öresund (≤ 2 mg/l) är mer utbredda. Då grumlingen från planerad verksamhet kommer att vara kortvarig och halterna huvudsakligen av samma storleksordning som bakgrundsvariationen i havsområdet, bedöms effekten av grumlingen bli försumbar och leda till obetydlig konsekvens för grunda algbevuxna områden.

Till följd av uppgrumling av sediment sker en sedimentation när partiklarna åter lägger sig på botten. Utförd sedimentmodellering visar att sedimentation efter avslutat arbete huvudsakligen kommer att ske inom arbetsområdet, främst i direkt anslutning (inom några meter) till området för kabelnedläggningen. Sedimentmodelleringen visar på en maximal sedimentation på 4,4 cm. Marin mobil bottenfauna klarar generellt av en sedimentation uppåt cirka 10 cm relativt väl. Baserat på den begränsade yta som omfattas av sedimentation, i kombination med den begränsade mängden sedimentation, bedöms effekten från sedimentationen på såväl grunda algbevuxna områden som grunda och djupa mjukbottensamhällen bli försumbar och leda till en obetydlig konsekvens.

Ett fysiskt intrång/habitatförlust sker inför anläggandet av sjökablarna genom att området där sjökablarna ska placeras rensas från hinder på botten såsom sten och block, samt vid själva nedläggningen där sjökablarna ska grävas eller spolas ned i bottensubstratet. Ytan som ianspråkats är mycket begränsad och berör endast den direkta arbetsytan för sjökabelnedläggningen. För både grunda algbevuxna områden och mjukbottensamhällen blir påverkansgraden stor där den förekommer men den är mycket lokal, reversibel och tidsbegränsad till ett fåtal år. Den tillfälliga habitatförlusten bedöms medföra

en liten effekt för bottensamhällena. Då värdet för samhällena i anslutning till sjökablarna bedöms som måttligt och effekten som liten ger bedömningsgrunderna en generell bedömning om liten-måttlig konsekvens. Givet att det är en mycket liten del av habitatet som påverkas, såväl på lokal som regional skala, och att samhällena utgörs av vanliga arter med goda förutsättningar för återkolonisation, bedöms konsekvensen bli liten negativ för såväl grunda algbevuxna områden som grunda och djupa mjukbottensamhällen.

Den samlade bedömningen av den planerade verksamheten, ger en obetydlig till liten negativ konsekvens för bottensamhället, liksom nollalternativet.

Fisk

De fiskarter som beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen är de kommersiellt viktiga fiskarter som är vanligast förekommande i loggboksdata från yrkesfisket och i fångstdata från miljöövervakningen samt de fiskarter som bedöms vara viktiga att utreda av andra anledningar. I området leker flera arter såsom småfläckig rödhaj (LC, livskraftig), piggvar (LC), skrubbskädda (LC), slätvar (LC), tunga (LC), kolja (VU, sårbar), torsk (VU) och sill (LC). Sill har sannolikt lekområde närmast land på hårda bottnar. Det är hög sannolikhet att torsken har lekområde inom arbetsområdet (februari-april).

Effekter och konsekvenser

Eftersom modellerade grumlingsnivåer från planerad verksamhet är låga och varaktigheten är kort bedöms risken för fysisk skada på vuxen fisk till följd av grumling vara försumbar. Vuxen fisk kan uppvisa tillfälligt undvikande-beteende och röra sig bort från området som är påverkat av grumling, men effekten bedöms vara försumbar. Konsekvensen av planerad verksamhet på vuxna fiskar bedöms sammantaget bli obetydlig.

Arterna småfläckig rödhaj, piggvar, skrubbskädda, slätvar, tunga, kolja och långa har känsliga perioder som delvis sammanfaller med planerad verksamhet. Eftersom påverkansgraden är liten, lokal och kortvarig, och arbetsområdet bedöms ha måttligt värdet för ovannämnda fiskarters ägg och larver, ger bedömningsgrunderna en generell bedömning om liten-måttlig negativ konsekvens. Givet att endast en liten del av arternas totala känsliga period infaller under tiden för planerad verksamhet, nedgraderas dock konsekvensen till liten negativ för arterna. Grumlingen bedöms medföra försumbara negativa effekter på torskens pelagiska ägg och larver och leda till obetydlig konsekvens för arten. Den negativa effekten på sill, sjurygg och klorocka (vars ägg och larver återfinns på havsbotten) till följd av grumling och sedimentation under anläggningsskedet bedöms som försumbar eftersom planerad verksamheten sker mycket lokalt och kortvarigt samt kommer att pågå utanför arternas lekperiod. Konsekvensen bedöms bli obetydlig.

Under anläggningsskedet sker ett lokalt och tillfälligt fysiskt intrång/habitatförlust eftersom sjökablarna spolans ner i mjukbotten. Eftersom påverkansområdet är mycket lokalt, påverkan är tillfällig och berör, totalt sett, en liten yta tillgänglig botten i havsområdet (som till stor del redan är rensad från sten då kabelutbytet sker i den befintliga dragningen), bedöms effekten av fysiskt intrång med avseende på fisk (vuxna och juvenila) vid mjuk- och hårbotten vara försumbar och konsekvensen obetydlig.

Bullrande arbetsmoment i planerad verksamhet omfattar inte källnivåer/ljudnivåer som kan orsaka dödsfall eller skador hos fisk eller fisklarver. Det är sannolikt att flera arter av fiskar såsom torsk och sill kommer att undvika arbetsområdet under tiden som bullrande arbeten utförs och därmed undvika tillfällig hörselnedsättning. Effekten av det sammanvägda bullret bedöms bli försumbar på sill och torsk (vuxna och fisklarver) samt övriga fiskarter. Bedömningen baseras på att området redan är påverkat av undervattensbuller från motorer och sonarer från den intensiva fartygstrafiken, dels för att effekten av undervattensbuller förväntas ske lokalt och under en kort tid. Störningen

sker därutöver helt eller till större delen utanför de flesta fiskarters känsliga perioder. Konsekvensen av undervattensbuller på fisk till följd av planerad vattenverksamhet bedöms vara obetydlig.

Den samlade bedömningen av den planerade verksamheten ger en obetydlig - liten negativ konsekvens för fisk. Nollalternativet bedöms medföra obetydlig konsekvens.

Marina däggdjur

I norra Öresund förekommer tre arter av marina däggdjur; tumlare samt knubb- och gråsäl. Tumlare omfattas av art- och habitatdirektivets bilaga II, bilaga IV och av 4 a § artskyddsförordningen. Knubb- och gråsäl omfattas av art- och habitatdirektivets bilaga II och V.

Tumlare som förekommer i norra Öresund tillhör Bälthavspopulationen med ungefärligt utbredningsområde från centrala Kattegatt till östra Bornholm. År 2020 bedömdes populationen ha gynnsam bevarandestatus och stabil trend i marin atlantisk region i enlighet med art- och habitatdirektivet, som icke hotad enligt internationella naturvårdsunionen (IUCN), och som livskraftig (LC) i svenska rödlistan. Enligt Helcoms nyare bedömning anses Bälthavspopulationen dock inte nå en god status (VU, sårbar). Vid en större inventering av tumlare år 2016 (SCANS-III) uppskattades antalet tumlare i ICES-området Kattegatt och Bälthavet till cirka 42 000 individer. Under sommaren år 2020 utfördes en inventering (MiniSCANS-II) där antalet tumlare i Bälthavspopulationen uppskattades till cirka 17 000. Vid inventeringen var tumlardensiteten hög (>4,0 tumlare (individer/km²)) i närheten av inventeringsområdet, i danska Natura-2000 området Gilleleje Flak og Tragten. Den senaste stora inventeringen (SCANS IV) utfördes år 2022 och då uppskattades Bälthavspopulationen till cirka 14 000 individer.

Bälthavspopulationens tumlare har över de senaste 18 åren (2005-2022) minskat med 2,7 % per år. Arbetsområdet ligger inom ett område som är utpekad som viktigt för Bälthavspopulationen av tumlare under perioden mars till augusti. Norra Öresund (väst om Kullen) har varit, och är fortfarande, ett kärnområde för tumlare sedan 90-talet där tumlarna främst vistas under vår, sommar och höst. Området runt Kullen är också ett viktigt kalvnings- och digivningsområde för könsmogna tumlarhonor året runt då de föder sina kalvar under sommaren och diar sina ungar under större delen av det resterande året. Antalet nyfödda kalvar från Bälthavspopulationen är högst i juli-augusti. För tumlare i Västerhavet (detta inkluderar Bälthavspopulationen) gäller att den minst känsliga perioden, då det är lämpligast att utföra aktiviteter som kan störa tumlare, är ungefär från september till och med februari.

Knubbsälen (*Phoca vitulina*) är den vanligast förekommande sälarten i Öresund. Knubbsälens känsligaste period infaller under juni-juli (födelse, digivning och parning) samt i juli-augusti (pälsömsning). Arbetsområdet bedöms ha ett lågt värde för knubbsäl eftersom området är utan särskild vikt för knubbsäl.

Gråsäl (*Halichoerus grypus*) är mindre vanlig på västkusten än på östkusten. De känsligaste perioderna för gråsäl inträffar dels under vårvintern (födelse, digivning, reproduktion) dels under maj-juni (pälsömsning). Arbetsområdet bedöms ha ett lågt värde för gråsäl eftersom inga specifikt viktiga områden förekommer inom eller i närheten av arbetsområdet.

Effekter och konsekvenser

Grumling och fysisk närvaro av arbetsfartyg bedöms leda till obetydlig konsekvens för de marina däggdjuren i området. Liksom konsekvensen av undervattensbuller från arbetsfartyg då området är hårt trafikerat.

Den typ av akustisk positioneringsutrustning (USBL) som kommer att användas under delar av arbetet (uppskattat till cirka två dagar i juli, fem dagar i slutet av juli eller augusti och tre dagar i september), använder normalt frekvenser mellan 19–50 kHz och hörs därmed väl av tumlare. Spridningen av ljud från den utrustning och de källnivåer som ska användas i arbetets olika moment har beräknats och satts i relation till tröskelvärden för skada, permanent hörselnedsättning (PTS), temporär hörselnedsättning (TTS) och beteendeförändring. Denna utrustning tillhör kategorin P-klass impulsljud och räknas därför som icke impulsljud i riktlinjerna från danska Energistyrelsen. Bullernivåer som leder till PTS hos tumlare eller sälar kommer inte att uppnås någon gång under arbetet.

Bullernivåer som kan leda till TTS hos tumlare kan uppnås på maximalt 600 m avstånd från den positioneringsutrustning som används i cirka tre dagar under anläggningsarbetet i september medan sådana nivåer inte uppnås med den positioneringsutrustning som används under cirka två dagar i juli och cirka fem dagar i slutet av juli och augusti. Tumlare är skygga djur och förväntas undvika arbetsfartyget. Då övervakning kommer att genomföras och utrustningen inte startas upp om tumlare observeras minskar risken att tumlare utsätts för höga bullernivåer ytterligare.

Bullret kommer att leda till ett tillfälligt undvikandebeteende under de perioder som utrustningen används. Areal som kommer att undvikas av tumlare kommer att vara mindre under arbetet med rensning av stenblock och rivning av befintliga sjökablar i juli och augusti (maximal 70 km² vid ett givet tillfälle, beräknat baserat på radien för undvikandebeteende om 5,2 km) än under det arbete med akustisk positioneringsutrustning som sker under cirka tre dagar i september (maximalt 260 km², baserat på den beräknade radien för undvikandebeteende om 13,6 km) i samband med anläggningsskedet. Bullret kommer att innebära ett tillfälligt och kortvarigt undvikandebeteende på individnivå under några tillfällen under arbetet, vid användning av den akustiska positioneringsutrustningen. Området som tumlare förväntas undvika

vid de tillfällen då utrustningen används under sommaren motsvarar ett område av en storlek som beräknas nyttjas av som mest 36 tumlarindivider samtidigt. När utrustningen används under hösten förväntas undvikande ske inom ett område av en storlek som beräknas nyttjas av som mest 135 individer samtidigt. Dessa antal utgör worst-case-scenario för undvikanderadie samt maximal täthet av djur, varför antalet djur som påverkas under ett arbetstillfälle sannolikt kommer att bli lägre. I samtliga beräkningsfall kommer mindre än 1 % av Bälthavspopulationens djur att omfattas av undvikandebeteende (maximalt 0,3 % av populationen under juli och augusti). Under pågående bullrande arbete har tumlare möjlighet att obehindrat röra sig till närliggande likvärdiga habitat, till exempel längre norrut i Öresund och i området kring Kullen, vilka också är kända för hög densitet av tumlare. Det tar ungefär en timme för djur som befinner sig intill ljudkällan att lämna området med ljudnivåer som skrämmar tumlare vid det arbete som utförs under juli och augusti och ungefär 2,5 timme vid det arbete som utförs i september. Då djuren som en följd av planerade skyddsåtgärder sannolikt inte kommer att vistas i närheten av ljudkällan vid start blir flykttiden i verkligheten kortare. Flyktbeteendet förväntas leda till motsvarande korta avbrott i djurens födosök. Efter att de bullrande arbetena upphört förväntas tumlarna återvända till området.

Arbetena som utförs under cirka två respektive cirka fem dagar i juli och augusti sammanfaller med en känslig period för tumlare i området då parning sker och många små kalvar förekommer i området. Då bullret inte uppnår skadliga nivåer, är kortvarigt och undvikandebeteende sker inom en begränsad radie under den känsliga perioden förväntas endast en tillfällig beteendepåverkan på individnivå och ingen påverkan på populationsnivå.

Användningen av akustisk positioneringsutrustning bedöms därför innebära en liten negativ effekt och leda till liten negativ konsekvens för tumlare. Skälet till att konsekvensen inte bedöms bli måttlig, som en liten effekt kombinerat med ett högt värde skulle ge enligt bedömningsmatrisen, är att effekten är begränsad

till tillfällig beteendepåverkan på individnivå och att ingen påverkan på populationsnivå förväntas.

Det finns få specifika studier kring sälar och hur de reagerar på undervattensbuller, men jämfört med tumlare är sälar inte lika känsliga för undervattensbuller och har högre TTS- och PTS- trösklar än tumlare. Knubbsälar tycktes inte påverkas negativt av buller från anläggningsarbete vid stora byggprojekt i Öresund, där de istället visade nyfikenhet och stannade kvar under och efter byggskedet. För sälar bedöms allt undervattensbuller till följd av den planerade verksamheten medföra en försumbar effekt och leda till obetydlig konsekvens, detta främst med tanke på befintligt fartygsbuller från farleden där kabelnedläggning anses vara av mindre betydelse och att sälar inte anses lika ljudkänsliga som tumlare. Ett undvikande beteende på individnivå kan vara att vänta för samtliga marina däggdjur utan effekter på populationsnivå.

Sammantaget bedöms undervattensbuller leda till försumbar - liten effekt på tumlare. I kombination med att området har högt värde för tumlare bedöms undervattensbuller i samband med planerad verksamhet, liksom nollalternativet, sammantaget leda till obetydlig - liten negativ konsekvens på tumlare. Undervattensbuller bedöms leda till försumbar effekt och obetydlig konsekvens på sälar för såväl planerad verksamhet som för nollalternativet. Den samlade bedömningen är följande. För marina däggdjur inga konsekvenser på populationsnivå och ingen påverkan på bevarandet av någon av arterna eller de lokala populationerna.

Fågel

Arbetsområdet berör inget fågelskyddsområde. Arbetsområdet har ett värde i form av födosöksområde, flyttningsstråk, rast- och övervintringsplats för fåglar. Arbetsområdet ligger strax söder om Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde som är utpekad enligt Fågeldirektivet som särskilt skyddsområde (Special Protection Area, SPA) för fåglar som regelbundet rastar

inom området i betydande antal. Natura 2000-området omfattar kusten runt hela Kullahalvön, Skälderviken och Bjärehalvön. I bevarandeplanen för Natura 2000-området anges 41 havs- och sjöanknutna fågelarter och området bedöms vara den viktigaste lokalen i landet för sjöorre och svärta och därför särskilt viktigt för de två arterna.

Inrapporterade fynd (åren 2000–2024) från Artportalen (fyndplatser: Vikens hamn, Gråläge och naturreservatet Domsten-Viken) indikerar att sjöorre och svärta inte rastar i höga antal inom arbetsområdet, sannolikt på grund av att de föredrar sandiga bottnar.

Utifrån inrapporterade fågelobservationer i Artportalen avseende berört landområde (åren 1995–2025) samt från fältinventeringen (juni 2022) kan följande fågelarter upptagna i rödlistan eller i bilaga 1 till Fågeldirektivet häcka inom arbetsområdet: gravand (NT, nära hotad), gulsparv (NT), kråka (NT), strandskata (NT), grönfink (EN, starkt hotad) och sävsparv (NT). Genomförd artskyddsutredning visar att bevarandestatus för dessa arter inte riskerar att påverkas.

Den samlade bedömningen av den planerade verksamheten, liksom nollalternativet, ger en obetydlig konsekvens för fåglar.

Naturmiljö i strandområde

På land bedöms området för planerad vattenverksamhet ha höga naturvärden. Det område som berörs är litet till sin omfattning och utgörs av havsstrand med högt naturvärde (klass 2) enligt SIS-standard. Området bedöms vara värdefullt främst för rastande och födosökande fåglar, men även för stationära arter. Området är skyddat som naturreservat Domsten-Viken. I syfte att få en nulägesbild av verksamhetsområdet ur ett naturvärdesperspektiv genomfördes en naturvärdesinventering enligt SIS standard 199000:2014 a och b under juni 2022 som hade målet att identifiera naturvärdesobjekt, naturvårdsarter samt

generella biotopskydd. Inventeringen resulterade i identifiering av 12 naturvärdesobjekt och tre objekt som omfattas av generellt biotopskydd samt fynd av 15 naturvårdsarter.

Inventeringsområdet består till stor del av öppen mark, såsom betesmark och äng. Stora arealer av området har bedömts ha påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3) och högt naturvärde (naturvärdesklass 2). Värdet är kopplat till hävdad mark, sandblottor, markstörning med mera. En stor del av marken har varit öppen och hävdad under lång tid och har därför ofta en rik och miljöspecifik flora.

Det naturvärdesobjekt som berörs av planerad vattenverksamhet är naturvärdesobjekt NV04. Objektet utgörs av en smal remsa med havsstrand, bestående av sand och sten. Stranden begränsas i öst av en vall. Enligt områdets bevarandeplan ska stranden utvecklas mot driftvallar (1210) med inslag av sten- och grusvallar (1220), grus och stenstränder samt sandstränder. Strandzonen används av flyttande fåglar för att rasta och söka föda, men även av stationära arter. Vadarfåglar som drillsnäppa, kärrensäppa, mindre strandpipare, rödbena, småspov, storspov, strandskata, större strandpipare och tofsvipa förekommer i området. Andra fågelarter som förekommer i området i övrigt är till exempel grönfink, gulsparv, sparvhök, stare, sånglärka, tornfalk och vinterhämling. Området utgör inte Natura 2000-naturtyp idag, men flertalet för naturtypen karakteristiska och typiska arter noterades vid naturvärdesinventeringen.

Effekter och konsekvenser

Moment som ingår i vattenområdet till havs och på land utgörs av anläggande av skyddsror för sjökablar, arbetsvägar och uppställning av maskiner. Området för planerad vattenverksamhet utgör ungefär 20 % av naturvärdesobjekt NV04. Påverkansområdet bedöms vara lokalt och varaktigheten i anläggningsskedet bedöms vara kort. Effekten av planerade arbeten på naturmiljön bedöms som

försumbar och konsekvenserna bedöms som obetydliga, eftersom det berörda området utgörs av havsstrand, en miljö som naturligt utsätts för regelbunden störning och bedöms kunna återhämta sig snabbt efter avslutat arbete.

Den samlade bedömningen av den planerade verksamheten, liksom för nollalternativet, ger en obetydlig konsekvens för naturmiljö i strandområde.

Kulturmiljö

Inom arbetsområdet i havet finns inte några tidigare kända kulturmiljöer och området omfattas inte heller av några riksintresseområden. I det svenska nationella registret för forn- och kulturhistoriska lämningar, kulturmiljöregistret (KMR), finns det inte några kända lämningar inom arbetsområdet. Detta ska ses mot bakgrund av att arbetsområdet för sjökablarna aldrig tidigare har inventerats eller på annat sätt undersökts i primärt arkeologiskt eller kulturhistoriskt syfte.

Inom arbetsområdet finns potential för förekomst av främst fartygslämningar och submarina stenåldersboplatser. Vid geofysiska karteringar som har utförts inom ramen för det planerade kabelutbytet har det påträffats objekt på botten inom undersökningsområdet som kan utgöra lämningar efter nedbrutna fartygsvrak, eller andra typer av lämningar enligt tolkningar som gjorts. Inget av objekten har okulärbesiktats.

Vid en analys av data från de geofysiska undersökningarna som har utförts inom arbetsområdet har tre områden (hotspots) pekats ut som har potential att rymma lämningar efter submarina stenåldersboplatser. Dessa omfattar ej botten i direkt anslutning till befintliga sjökablar.

Platsen för planerad verksamhet ingår i ett kulturlandskap med mycket höga kulturhistoriska värden. Landskapet är utpekats och skyddat för dess komplexitet då det vuxit fram under 1000-tals år och utgör ett unikt landskap

såväl i regionen som på nationell nivå. Detta motiverar att landskapet utgör riksintresse för kulturmiljövården, Kulla Gunnarstorp-Allerum. Landskapet är även utpekat regionalt i Skånes kulturmiljöprogram, dels som helhetslandskapet kring slottsmiljöerna genom området Kulla Gunnarstorp-Christinelund-Domsten, dels som kulturmiljöstråk Skånelinjen, Per Albinlinjen. Bland annat förekommer det skyddsvärda stridsvärn nr 737.

Effekter och konsekvenser

De nya sjökablarna förläggs på samma plats där de befintliga sjökablarna ligger, vilken redan omfattats av anläggningsarbetet vid förläggandet av de befintliga sjökablarna. Stridsvärn 737 kommer att skyddas under byggtiden så att ingen skada sker på anläggningen. Endast ett mycket litet avsnitt av kulturlandskap av riksintresse för kulturmiljövården tas i anspråk under anläggningsskedet.

Den samlade bedömningen av den planerade verksamheten, liksom nollalternativet, ger en obetydlig till liten negativ konsekvens för kulturmiljö.

Rekreation och fritid

Hela Sveriges kuststräcka i Öresund omfattas av riksintresse högexploaterad kust och riksintresseanspråk för friluftslivet. Längs kuststräckan förekommer omfattande fritidsfiske, turbåtsfiske och fritidssjöfart och den utgör därmed ett viktigt område för turism. I havsplanen finns utpekade områden för rekreation som överlappar arbetsområdet. Arbetsområdet och dess närområde är utpekat som riksintresse för friluftsliv benämnt Kullaberg med kusten Höganäs - Helsingborg och Pålsjö skog där aktiviteter som bad, båtliv, fritidsfiske, promenadstråk, säl- och fågelskådning samt dykning förekommer. Aktiviteten är störst under sommarmånaderna. I angränsning till arbetsområdet finns naturreservatet Grollegrund som utgör ett viktigt besöksmål för turism och friluftsliv.

Skåneleden passerar arbetsområdet. Omledning kommer ordnas för att passage runt arbetsområdet i strandmiljön under arbetets gång ska kunna ske på ett säkert sätt. Skyltar kommer att sättas upp för att leda allmänheten rätt. Förslag på sträckning av omledningen presenterades vid domstolens huvudförhandling.

Effekter och konsekvenser

Anläggningsarbetet till havs pågår under en kort tid. Tillgängligheten begränsas men förhindras inte. Effekten bedöms bli liten och konsekvensen liten negativ för fritidsbåtstrafiken. Strandområdet kommer att stänglas in och Skåneleden omledas, vilket bedöms medföra liten negativ effekt och liten negativ konsekvens för begränsningen av naturupplevelser och promenad som sker under större delen av året.

Sammantaget bedöms planerad verksamhet, liksom nollalternativet, medföra liten negativ konsekvens för rekreation och friluftsliv.

Yrkesfiske

Norra Öresund (inklusive arbetsområdet) ingår i havsplanerna för södra Västerhavet och sydvästra Östersjön. Yrkesfisket är utbrett i södra delarna av södra Västerhavet men även starkt reglerat och delvis stängt för både yrkes- och fritidsfiske (område V300). I södra delarna av södra Västerhavet förekommer även viktiga lekområden för torsk. I norra Öresund bedrivs burfiske efter havskräfta och hummer i mindre utsträckning, samt fiske efter torsk med passiva redskap närmare kusten.

Trålning är förbjuden inom nästan hela Öresund där undantaget är området ”Kilen” mellan svenska och danska kusten i Norra Öresund, där trålning är tillåten. Södra delen av Kilen ligger cirka 7 km nordväst om arbetsområdet. Enligt Havs- och vattenmyndighetens yrkesfiskeloggdata är de vanligaste

fiskeredskap som används inom och i närheten av arbetsområdet fällor/ryssjor och garn/nät.

En fiskehamn i närheten av arbetsområdet ligger i Viken, Höganäs. Medelvärde av den årliga landningsvikten mellan år 2013 och 2023 för Vikens fiskehamn var ungefär 8 ton. Fångsternas innehåll varierade kraftigt mellan åren. Mellan 2013 och 2017 var det dominerande fiskeslaget ål, mellan 2017 och 2020 var det torsk och mellan 2021 och 2023 var det makrill.

Arbetsområdet och dess närhet används i liten utsträckning av det kustnära fisket och det är främst garn/nät och fällor/ryssjor som används. Arbetsområdet och dess närhet bedöms ha ett lågt värde för det kustnära fisket.

Effekter och konsekvenser

Planerade verksamheter under anläggningsskedet kommer att minska tillgängligheten av arbetsområdet för yrkesfiske på grund av exponerade sjökablar och närvaro av arbetsfartyg samt säkerhetszoner kring dessa (normalt 500 m radie). Allt marint arbete uppskattas vara möjligt att genomföra under cirka fyra månader (juli - oktober 2026), givet att vädret är gynnsamt och arbetet med skydd av sjökablarna genomförs kort efter nedläggningen. Under denna period kommer det inte vara möjligt att bedriva yrkesfiske inom säkerhetszonerna. Området bedöms ha ett begränsat värde för yrkesfisket men kan vara viktigt för enskilda på en lokal nivå. Området bedöms därmed ha lågt värde för yrkesfisket. Eftersom yrkesfisket påverkas i mycket liten omfattning, fisket kan pågå i närliggande områden under tiden och det är ganska lite fiske som berörs, i ett litet område och under kort tid, bedöms påverkan på det kustnära fisket resultera i en försumbar effekt och leda till obetydlig konsekvens.

Den samlade bedömningen av den planerade verksamheten, liksom nollalternativet, medför en obetydlig konsekvens för yrkesfiske.

Sjöfart

Arbetsområdet sträcker sig över Öresund som är ett mycket kraftigt trafikerat område med cirka 37 000 registrerade passager årligen. I mitten av sundet finns en trafikseparerad farled, med norrgående fartygstrafik i svenskt vatten och södergående trafik i danskt vatten. Denna farled utgör ett riksintresse för sjöfarten. Längs de svenska och danska kusterna, utanför trafikseparationszonen, finns kusttrafikzoner, dit mindre fartyg och båtar är hänvisade. I dessa områden går trafiken åt båda håll. På grund av grundbankar som sträcker sig ut från land, rör sig trafiken inom kusttrafikzonen främst i en relativt smal korridor mellan grundområdena och den trafikseparerade farleden.

I närområdet finns två stora hamnar, Helsingborgs hamn och Helsingörs hamn, varav den förstnämnda utgör ett riksintresse. Hamnarna kan komma att användas som stödjepunkter för de fartyg som arbetar med den planerade kabelinstallationen. Därutöver förekommer Höganäs hamn samt några mindre hamnar för fiske/småbåtar vid Viken och Domsten.

Området i norra Öresund är relativt olycksdrabbat gällande fartygsolyckor, vilket troligen är ett resultat av hög trafikintensitet och begränsad farledsbredd med många nödvändiga girar för genomfartstrafiken.

Farledens värde för sjöfarten bedöms därför vara högt. Kusttrafikzonen bedöms vara av lågt värde för sjöfarten, eftersom området främst trafikeras av fritidsbåtar och mindre fiskefartyg och därför huvudsakligen är av lokalt intresse. Av hamnarna i området är Helsingborgs hamn av högt värde för sjöfarten. Höganäs hamn bedöms ha måttligt värde för sjöfarten och de små hamnarna vid Viken och Domsten är främst av lokalt intresse och bedöms därmed ha lågt värde för sjöfarten.

Effekter och konsekvenser

Under anläggningsskedet kommer arbetsfartyg av olika slag att uppehålla sig i de kraftigt trafikerade farvattnen i Öresund. Begränsad framkomlighet i ett kraftigt trafikerat område leder till en ökad risk för fartygsolyckor såsom förlisning, grundstötningar och kollisioner.

Sammanfattningsvis bedöms effekten på framkomlighet för sjöfarten i såväl farleden som övriga områden i sundet med riskreducerande åtgärder bli liten och konsekvensen som måttlig negativ. Effekten för kusttrafikzonen och övriga områden bedöms med riskreducerande åtgärder som måttlig och konsekvensen som liten - måttlig negativ. Framkomligheten till hamnarna i området bedöms inte påverkas då dessa ligger utanför arbetsområdet.

Den samlade bedömningen av den planerade verksamheten ger en liten till måttlig konsekvens för sjöfart avseende närvaro av arbetsfartyg i både farleden och kusttrafikzonen. Nollalternativet medför liten negativ konsekvens avseende närvaro av arbetsfartyg i kusttrafikzonen.

Infrastruktur

Kabelförbindelsen mellan Skåne och Danmark bidrar till elöverföringen i elområde 4, som är i stort behov av el. Kabeln har ett högt värde med såväl regional som internationell betydelse.

Effekter och konsekvenser

Elöverföringen mellan Sverige och Danmark i den nordliga kabelförbindelsen kommer inte att finnas tillfälligt under anläggandet av nya sjökablar. Den effekt som uppstår i samband med detta, i form av minskad möjlighet till elöverföring mellan Sverige och Danmark och således en mer osäker elförsörjning, bedöms som stor. Konsekvensen bedöms som stor negativ. Detta

på grund av kabelförbindelsens regionala och internationella betydelse, trots att avbrottet är avgränsat i tid.

Långsiktigt bedöms planerad verksamhet medföra en långvarig positiv effekt för elöverföringen mellan Sverige och Danmark, eftersom risk för haveri i nollalternativet skulle kunna leda till oplanerade driftstopp, och positiv konsekvens för infrastruktur i form av tryggad elöverföring mellan Sverige och Danmark de kommande cirka 40 åren.

Den samlade bedömningen för nollalternativet medför att elöverföringen mellan Danmark och Sverige permanent försämras, vilket ger en stor negativ konsekvens.

Kumulativa effekter

Följande påverkansfaktorer från den del av planerad verksamhet som avser sjökablarna har identifierats. Grumling/sedimentation, fysisk närvaro av arbetsfartyg, fysiskt intrång/habitatförlust samt undervattensbuller.

Muddring i hamnar – sedimentspridning

För att planerad verksamhet ska bidra till en påverkan av betydelse på marin flora och fauna inom eller utanför arbetsområdet skulle både relativt omfattande och samtidig sedimentspridning från andra verksamheter fordras.

Muddring sker i Vikens hamn, cirka 1 km nordost om arbetsområdet, nästan varje år. Cirka 3 500 m³ sandigt substrat muddras. Även i inseglingrännan till Domstens hamn, cirka 2 km sydost om arbetsområdet, sker regelbunden muddring. Muddringarna i dessa båda hamnar sker under vinterhalvåret, oftast under februari - mars och sammanfaller därmed inte i tid med planerad verksamhet. De kumulativa effekterna med avseende på sedimentspridning

som kan uppstå mellan planerad verksamhet och muddringarna i Vikens hamn och Domstens hamn bedöms som försumbara.

Vid muddring i hamnen Nordhavn i Helsingör, cirka 10 km söder om arbetsområdet, dumpas muddermassorna i havet ytterligare 3,6 km söderut, det vill säga i riktning bort från arbetsområdet. Över en femårsperiod, 2022–2027, får 5 000 m³ muddras. Maximalt 2 500 m³ får muddras per år. Inga säsongsbegränsningar anges i villkoren. Arbetet beräknades i samband med tillståndsgivningen ta tre dagar per år. Sedimentet som muddras utgörs av sand, vilket ger en begränsad sedimentspridning. Miljøstyrelsen i Danmark bedömde att spillet vid muddringen i huvudsak kommer att stanna inom hamnområdet.

Vid muddringen av Hornbæk hamn på 5,5 km avstånd, får totalt 3 000 m³ död tång, som har drivit in i hamnen, och medföljande sand uppblandad med silt (20 %) muddras över fem år enligt tillståndet. Endast 500 m³ får muddras per år. Inga säsongsbegränsningar anges i villkoren. Arbetet beräknades i samband med tillståndsgivningen ta två dagar per år och det mesta av spillet bedömdes bli kvar i hamnområdet. Massorna dumpas 2,8 km från kusten. Miljøstyrelsen i Danmark bedömde att dumpningen av muddermassorna inte skulle ge upphov till någon påverkan av betydelse i ett Natura 2000-område på endast 560 m avstånd, inom vilket sandbankar (inklusive ålgräs), rev och tumlare utgör bevarandevärden. Inga kumulativa effekter förväntades uppstå med andra verksamheter i samband med tillståndsprovningar avseende muddringarna i Helsingör och Hornbæk.

Den kumulativa effekten mellan planerad verksamhet och muddringar i närliggande hamnar med avseende på sedimentspridning bedöms sammantaget vara försumbar.

Muddring i hamnar – undervattensbuller

Inga verksamheter som medför kraftigt undervattensbuller pågår eller planeras i Vikens hamn och Domstens hamn. Muddringarna, som kan orsaka lågintensivt buller med begränsad räckvidd, i dessa hamnar sker heller inte samtidigt som planerad verksamhet. Inga kumulativa effekterna med avseende på undervattensbuller mellan planerad verksamhet och verksamheter i dessa hamnar bedöms uppstå.

Sannolikheten att muddringarna i hamnarna i Helsingör och/eller Hornbæk genomförs samtidigt som undervattensbuller uppstår från planerad verksamhet är låg, då respektive muddring tar 2 - 3 dagar per år, men det kan inte uteslutas.

Vid användande av akustisk positioneringsutrustning kan bullernivåerna, orsaka undvikandebeteende hos tumlare inom samma områden som påverkas av undervattensbullret från muddringarna i Hornbæk, på cirka 5,5 km avstånd från arbetsområdet. Vid användning av positioneringsutrustningen i september (några dagar) kan bullerpåverkan även sträcka sig till området för muddring i Helsingör på 10 km avstånd. I det fall undervattensbuller från användningen av positioneringsutrustningen på en nivå som orsakar undvikandebeteende hos tumlare överlappar i både tid och rum med bullret från muddringarna i Hornbæk och Helsingör bedöms varken synergistiska eller additiva kumulativa effekter uppstå, då tillfällig habitatförlust för tumlarna förväntas uppstå i samma omfattning även när endast påverkan från planerad verksamhet beaktas. I det fall påverkan inte överlappar geografiskt, utan endast tidsmässigt, kan den totala ytan som tumlare samtidigt undviker bli större än om verksamheterna skulle utföras vid olika tillfällen. Därmed skulle additiva kumulativa effekter uppstå.

Miljöstyrelsen bedömde att undervattensbullret i samband med muddringen i hamnen i Helsingör, samt dumpningen av muddermassorna, inte kommer att utgöra ett problem för marina djur. Det bedömdes att tumlare inte kunde

drabbas av hörselnedsättningar och att den eventuella effekten på tumlare skulle begränsas till ett undvikande av områden under den korta tid som arbetena pågår. Inte heller vid muddringen i Hornbæk hamn (se ovan) bedömdes undervattensbuller utgöra ”ett problem” för marina djur, inklusive tumlare som är särskilt känsliga för buller. Bullret bedömdes ligga utanför tumlarnas hörselområde och tumlare och fisk bedömdes endast påverkas av arbetet inom ett antal hundra meter från arbetena.

Undervattensbullret från muddringarna i Helsingör och Hornbæk har inte bedömts ha en betydande påverkan på tumlare eller fisk, då de endast påverkar ljudbilden i begränsade områden under en kort tid. Det största bidraget till potentiella kumulativa effekter uppstår genom den planerade verksamheten. Sannolikheten att muddringarna skulle överlappa i tid med planerad verksamhet är låg.

Den kumulativa effekten avseende undervattensbuller mellan muddringarna och planerad verksamhet bedöms sammantaget som liten.

Fartygstrafik – undervattensbuller

Undervattensbuller från fartyg kan påverka fisk och marina däggdjur negativt. Närområdet till arbetsområdet är hårt trafikerat av fartyg. Effekten av undervattensbuller från arbetsfartyg under de kortvariga rivnings- och anläggningsskedena bedöms ha försumbara effekter på marint liv. Detta också med på tanke på de existerande bakgrunds nivåerna vad gäller buller från fartygstrafik. Det relativa bidraget från arbetsfartygen inom planerad verksamhet till fartygsbuller i området blir mycket litet.

Då användningen av akustisk positioneringsutrustning kan orsaka att tumlare undviker området inom en radie av ett antal kilometer bedöms tumlarna inte samtidigt påverkas av fartygstrafik inom samma område. Inga samtida additiva

kumulativa effekter förväntas uppstå på tumlare. Den största effekten av undervattensbuller uppstår genom den planerade verksamheten.

Den kumulativa effekten vad gäller undervattensbuller som kan uppstå mellan projektet och fartygstrafiken i området bedöms sammantaget som liten.

Fartygstrafik – närvaro

Öresund är ett mycket kraftigt trafikerat område. Närvaron av arbetsfartyg, inklusive säkerhetszonerna runt dessa, inom projektområdet kan tillsammans med pågående fartygstrafik i farleder och till och från hamnar försämra framkomligheten och öka risken för olyckor. Närvaron av arbetsfartyg kan ge upphov till en måttlig negativ konsekvens för trafiken i den trafikseparerade farleden, med de föreslagna riskreducerande åtgärderna, medan konsekvensen bedöms bli obetydlig för kusttrafiken och närliggande hamnar.

Under de korta tidsperioderna som arbetsfartyg verkar inom projektområdet bedöms projektets bidrag till kumulativa effekter på framkomligheten vara måttligt med tanke på den omfattning med vilken den pågående fartygstrafiken påverkar framkomligheten.

Vid rivning av befintliga sjökablar och under anläggningskedet kan det kustnära yrkesfisket påverkas av avlysningar av områden i närheten av arbetsfartyg och längs med sjökablarna. Detta kan samverka med minskad tillgänglighet till områden för yrkesfisket på grund av pågående fartygstrafik.

Konsekvenserna av minskad tillgänglighet till området för yrkesfisket på grund av projektet bedöms som obetydliga. Projektets bidrag till kumulativa effekter på yrkesfiske bedöms sammantaget som försumbara.

Sammanfattande bedömning

Kumulativa effekter mellan planerad verksamhet och muddringarna i närliggande hamnar med avseende på sedimentspridning bedöms som försumbara. Vad gäller undervattensbuller bedöms den kumulativa effekten som kan uppstå mellan projektet och muddringar i hamnar på de svenska och danska sidorna av Öresund som liten. För undervattensbuller bedöms den kumulativa effekten som kan uppstå mellan projektet och fartygstrafiken i området sammantaget som liten. Den kumulativa effekten på framkomligheten för fartyg som kan uppstå, genom närvaro av fartyg och säkerhetszoner, bedöms som måttlig. Den kumulativa effekten på yrkesfiske bedöms som försumbar.

De kumulativa effekterna som bedöms kunna uppstå påverkar inte konsekvensbedömningarna för respektive miljöaspekt.

Gränsöverskridande påverkan

Arbetet med sjökablarna i svenskt vatten kommer att äga rum i direkt anslutning till danskt vatten, och kan därför komma att påverka miljöaspekter i danskt vatten. Påverkan på danska miljöaspekter från arbetet på danskt vatten tas upp i den MKB som är under framtagande för de anslutande kabelarbetena i danskt vatten och bedöms inte inom ramen för förevarande prövning.

Arbetsområdet i svenskt vatten ligger i direkt anslutning till det danska Natura 2000-området Gilleleje Flak og Tragten (DK00VA171) i sydväst. Området är utpekat för Natura 2000-naturtyperna sandbankar (1110) och rev (1170), samt arten tumlare (1351). Naturtyperna rev respektive sandbankar är huvudsakligen lokaliserade i anslutning till den danska kusten, ut till ett djup på 12 respektive 16 m. Det kortaste avståndet till naturtyperna från arbetsområdet är cirka 2,4 km (sandbank) respektive cirka 3,4 km (rev). Undersökningar utförda inför framtagandet av den danska MKB:n visar att området i anslutning till svenskt

vatten domineras av siltig mjukbotten med låg täckningsgrad av epifauna (arter som lever ovanpå botten), däribland eremitkrabbor, sjöpennor, havsborstmaskar och ormstjärnor. Infaunan (djurarter som lever i bottensedimentet) är mer talrik och domineras av ormstjärnor. Bottensamhället bedöms ha en likartad mångfald och ett likartat miljövärde som andra liknande danska områden.

Effekter och konsekvenser

De påverkansfaktorer som bedöms kunna ha möjliga relevanta gränsöverskridande effekter under rivningen av befintliga sjökablar och i anläggningsskedet är grumling, sedimentspridning och sedimentation, spridning av miljögifter, undervattensbuller samt närvaro av arbetsfartyg. Påverkansfaktorerna bedöms kunna få möjliga effekter på bottensamhällen, fiskar och marina däggdjur.

Sammanfattande bedömning

Den samlade effekten från bullrande gränsöverskridande aktiviteter i samband med rivning av befintliga sjökablar och anläggande av nya sjökablar bedöms ha försumbar till liten gränsöverskridande effekt och obetydlig till liten negativ konsekvens för tumlare.

Den samlade effekten från bullrande gränsöverskridande aktiviteter i samband med rivning av befintliga sjökablar och anläggande av nya sjökablar bedöms ha försumbar effekt och obetydlig konsekvens för sälar och fisk.

Den samlade effekten från gränsöverskridande grumling och sedimentation, möjlig spridning av miljögifter och närvaro av arbetsfartyg i samband med rivning av befintliga sjökablar och anläggande av nya sjökablar bedöms ha försumbar effekt och obetydlig konsekvens.

Esbo-samråd

Esbosamråd har genomförts med Danmark genom Miljøstyrelsen i Danmark. Se nedan under rubriken ”Inkomna yttranden”.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)*Vattenförvaltningsförordningen – ytvatten*

Kabelkorridoren passerar genom ytvattenförekomsten *N Öresunds kustvatten* (SE561030-122821). De kvalitetsfaktorer som är relevanta för bedömning är *bottenfauna, konnektivitet, särskilda förorenande ämnen* samt *prioriterade ämnen*. Påverkan från rivnings- och anläggningsfas på kvalitetsfaktorerna *bottenfauna, konnektivitet* och *morfologiskt tillstånd* utreds inom tidsramar enligt bedömningsgrunder i HVMFS 2019:25, vilket tolkas som en förvaltningscykel som utgör sex år.

Prioriterade ämnen och *särskilda förorenande ämnen* har enligt bedömningsgrunder i HVMFS 2019:25 både gränsvärden för enskilt årsmedelvärde och maxhalter för enskilt provtagningstillfälle för vattenfas. Det medför att rivnings- och anläggningsfas samt driftsfas utreds för effekter i vatten. För sediment bedöms effekter utifrån medelvärde över en övervakningscykel inom vattenförvaltningen, vilket är sex år.

Kvalitetsfaktorn *bottenfauna* riskerar inte att försämrans från god till måttlig eftersom de *hydromorfologiska kvalitetsfaktorer* som beskrivs nedan inte bedöms påverkas, samt för att grumling har en alltför obetydlig areell påverkan för att kunna sänka statusen.

Ingen risk bedöms finnas för otillåten försämring från måttlig till otillfredsställande inom kvalitetsfaktorn *konnektivitet i kustvatten och vatten i övergångszon*, eftersom kabelnedläggning sker inom tidigare påverkat område

och för att botten återställs till befintlig struktur efter nedläggning av sjökablarna. Verksamheten bedöms därför inte heller äventyra att MKN avseende kvalitetsfaktorn *konnektivitet* kan uppnås. Verksamheten bedöms heller inte äventyra att kvalitetsfaktorn *morfologiskt tillstånd* kan uppnås, eftersom påverkan sker inom ett redan påverkat område.

Planerad verksamhet bedöms följa miljökvalitetsnorm för kvalitetsfaktor *särskilda förorenande ämnen*. Föroreningssituationen inom utredningsområdet motsvarar den som ofta återfinns i svenska kust- och utsjöområden. *Prioriterade ämnen* förekommer i sedimentet med högre halter än gränsvärden för sediment (HVMFS 2019:25) och/eller med högre halter än jämförelsevärden i klass 3. Dessa är naftalen, antracen och TBT.

Naftalen förekommer i höga (klass 4) och medelhöga (klass 3) halter enbart i djupare sediment. Med anledning av att endast en begränsad mängd sediment hamnar i suspension under en kortare tid bedöms utspädningen i vattenmassan inte medföra att gränsvärdet för årsmedelvärde eller maxvärde i vattenfas överskrids.

På grund av utspädning i grumlingsplymen och att varaktigheten för grumlingsplymen utgör ett fåtal dagar bedöms varken årsmedelvärden eller maxvärden för enskilda mättillfällen överskrida gränsvärden för vattenfas avseende antracen. Med stöd av ovanstående bedöms otillåten försämring för kvalitetsfaktorn antracen eller äventyr för att uppnå MKN vid fastställt målar inte ske.

Baserat på liknande resonemang som för antracen bedöms det inte finnas risk för någon otillåten försämring eller äventyr att uppnå beslutade MKN, vare sig det gäller gränsvärden för ytvatten eller sediment.

Havsmiljöförordningen

Arbetsområdet är lokaliserat inom bedömningsområdet *Västerhavet*, havsbassängen *Kattegatt*, kustvattentypen 5 *Södra Hallands och norra Öresunds kustvatten* samt *Kattegatts utsjövatten* enligt HVMFS 2012:18 (uppdaterad 2024-07-01).

Den utredning av miljögifter i sedimentet som tagits fram inom arbetet med den nordliga kabelförbindelsen visar sammantaget att föroreningssituationen inom utredningsområdet motsvarar den som ofta återfinns i svenska kust- och utsjöområden. Miljöfarliga ämnen som förekommer i sedimentet med högre halter än jämförelsevärden klass 3 och omfattas av tröskelvärden för indikatorn är antracen, PCB och TBT.

Projektet bedöms inte orsaka haltökningar hos sediment och/eller i vattenfas som orsakar överskridande av tröskelvärdet i biota inom Kattegatt. Därmed bedöms det inte heller finnas någon risk för att projektet äventyrar möjligheten att följa miljökvalitetsnormen B.1 *Tillförsel av miljöfarliga ämnen*.

Inga direktutsläpp av miljöfarliga ämnen sker på grund av verksamheten. Eftersom det planerade arbetet inte heller bedöms leda till någon påtaglig spridning eller ökning av organiska tennföreningar för indikator B.1.1 bedöms planerad verksamhet inte påverka möjligheten att miljökvalitetsnormen B.2 *Effekter av miljöfarliga ämnen uppnås*.

Miljökvalitetsnormen E.2 *Impulsivt ljud för marina däggdjur* förbjuder verksamheter att orsaka skadligt impulsivt buller i marina däggdjurs utbredningsområden under perioder de är känsliga för störning. Vid arbeten med akustisk positioneringsutrustning under juni - augusti används ljudstyrkor som är så låga att ingen risk för tillfällig hörselnedsättning föreligger. Perioden mars-augusti är den känsligaste perioden för tumlare i området, men givet att inget impulsivt buller som kan orsaka någon typ av skada sker under dessa

perioder, bedöms att miljö kvalitetsnormen inte är aktuell för utredd verksamhet. Enligt danska riktlinjer medför denna typ av akustisk positioneringsutrustning dessutom inte impulsivt buller, eftersom denna inte uppfyller samtliga kriterier för denna typ av störning.

Med utgångspunkt från att areell påverkan på bedömningsområdena är begränsad och att sannolikheten är låg för att de fåtalet arbetsdagar med den akustiska positioneringsutrustningen ska sammanfalla med annan framtida verksamhet med impulsivt buller, bedöms att det enligt 5 kap. 5 § miljöbalken inte är frågan om en ökad störning som kan antas på ett inte obetydligt sätt bidra till att miljö kvalitetsnormen inte följs.

Natura 2000

Nordvästra Skånes havsområde

De påverkansfaktorer som potentiellt kan påverka bevarandevärdena inom Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde är undervattensbuller, närvaro av arbetsfartyg och grumling. Givet att arbetsområdet i svenskt vatten inte är lokaliserat inom Natura 2000-området sker ingen fysisk påverkan. Den modellering som gjorts för sedimentation visar vidare att den resulterande sedimentavlagringen huvudsakligen kommer att ske inom och i nära anslutning till arbetsområdet, och därmed inte påverka Natura 2000-området medan viss kortvarig grumling väntas inom delar av Natura 2000-området.

Undervattensbuller i samband med planerad verksamhet bedöms inte på ett betydande sätt påverka miljön eller de inom Natura 2000-området utpekade arterna tumlare, gråsäl och knobbsäl, samt utpekade fågelarter.

Verksamhetens användande av arbetsfartyg bedöms inte på ett betydande sätt medföra någon påverkan på miljön eller på de inom Natura 2000-området utpekade arterna tumlare, gråsäl och knobbsäl, samt utpekade fågelarter.

Samlad bedömning

Planerad verksamhet bedöms sammantaget inte på ett betydande sätt kunna påverka miljön i Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde. Tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (Natura 2000-tillstånd) bedöms därmed inte krävas.

Domsten-Viken

Planerad verksamhet på land innebär åtgärder inom Natura 2000-området Domsten-Viken som tillfälligt påverkar utpekade Natura 2000-naturtyper. Bedömningen är att tillståndsplikt föreligger och att förutsättningar föreligger för att tillstånd kan meddelas.

Planerat arbetsområde inom Natura 2000-området omfattar ungefär 1,1 ha vilket utgör cirka 10 % av Natura 2000-områdets 10,2 ha. Arbetsområdet omfattar arbetsväg, upplagsplats, schakt för nya markkablar på land, schakt för anläggning av nya jordkablar mellan nordlig och sydlig kabelförbindelse, schakt för upptagning av befintliga jordkablar, uppställning av maskiner och rivning av befintliga markkablar på land.

Planerad verksamhet omfattar markexploatering och transporter genom området, vilket i Natura 2000-områdets bevarandeplan beskrivs som en betydande risk för områdets naturtyper. Dock är det en tillfällig och reversibel markexploatering. Inga hårdgjorda ytor skapas som är permanenta, förutom en nersänkt betongplatta i övergångsskarven som sedan täcks av sand. Genom att skapa byggvägar med fiberduk och makadam och genom att vid masshanteringen särskilja på olika marklager och återföra dessa i samma lagerföljd skapas goda förutsättningar för tidigare fröbank att gro efter återställningen.

Stort fokus har i projekteringsskedet legat på att minimera markintrånget vid byggnation och ytan för arbetsområdet har begränsats i möjligaste mån. Den nya övergångsskarven har placerats längre söderut än befintlig övergångsskarv för att minimera och undvika påverkan på våtmarken i områdets norra del.

Med vidtagande av skyddsåtgärder (se ovan vid rubrikerna Förslag till villkor och Åtaganden) bedöms projektet inte skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas och inte heller medföra att de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arterna. Inledningsvis kommer utbredningen av naturtyperna, framför allt naturtypen grå dyner (2130) att minska något jämfört med nuläget. Naturtypen är dock störningspräglad och väntas kunna återhämta sig snabbt efter avslutat arbete. Genom skyddsåtgärderna bedöms också intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning och syftet med att skydda det berörda området tillgodoses.

Utöver skyddsåtgärderna kommer följande kompensationsåtgärd att vidtas för att minska och kompensera för den långsiktiga påverkan i de marina revområdena inom arbetsområdet. Större stenar (>30 cm i diameter) som grävs upp (på land) ska i största möjliga mån läggas ut i havet i grunda områden närmst land för att skapa mer hårda substrat som gynnar de marina naturvärdena.

Kontroll

Svenska kraftnät kommer att arbeta förebyggande, och planering av arbetet under anläggningsskedet och under rivning av befintliga sjö- och markkablar ska ske på sådant sätt att skador och störningar minimeras. Svenska kraftnät tar fram en så kallad åtgärdsplan där alla projektspecifika krav för anläggningsskedet kommer att samlas, det vill säga de som framgår av de tillstånd som behandlas i denna MKB och i kommande övrig miljöprövning. Entreprenören bekräftar genom åtgärdsförslag i åtgärdsplanen att hänsyn tas till de krav som

ställs för åtgärden och Svenska kraftnät följer löpande upp att kraven uppfylls under anläggningskedet. Krav som är relevanta även för underhållsskedet dokumenteras och överlämnas till underhåll som säkerställer att kraven följs av underhållsentreprenörer.

Svenska kraftnät avser att i samråd med tillsynsmyndigheten arbeta fram kontrollprogram i god tid före uppstart av arbetena. Exempelvis ska mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetoder för uppföljning och kontroll framgå. Inom Natura 2000-området Domsten-Viken föreslås:

1. uppföljning av utveckling av naturtyper under fem år efter avslutad etablering,
2. uppföljning av hur mycket stora stenar (> 30 cm i diameter) som grävs upp och tillförs havet, samt
3. dokumentation av flyttad och återetablerad areal backtimjan. Det marina kontrollprogrammet föreslås innefatta kontroll av havsbotten och makroalgssamhället inom arbetsområdet som, i likhet med kontrollprogrammet för den sydliga kabelförbindelsen, kommer att innehålla filmning och okulär besiktning av havsbotten.

Iakttagande av de allmänna hänsynsreglerna

Kunskapskravet, 2 kap. 2 § miljöbalken

Svenska kraftnät genomför löpande bygg- och anläggningsprojekt och har därmed stor erfarenhet och kompetens av att driva denna typ av projekt. Svenska kraftnät har även satt samman en projektgrupp med externa specialistkonsulter som arbetar med att ta fram de tekniska underlag som krävs för förevarande vattenverksamhet. Svenska kraftnät anser därmed att kunskapskravet är väl tillgodosett.

Försiktighetsprincipen, 2 kap. 3 § miljöbalken

De försiktighetsmått och skyddsåtgärder som kommer att vidtas i projektet framgår av miljökonsekvensbeskrivningen. Noggranna utredningar och inventeringar har utförts för att få bästa möjliga beslutsunderlag.

Produktvalsprincipen, 2 kap. 4 § miljöbalken

Svenska kraftnäts anläggningar innehåller många olika material och ämnen, en del är miljöfarliga. Svenska kraftnät arbetar aktivt för att minska utsläppen av dessa ämnen.

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna, 2 kap. 5 § miljöbalken

Den sökta vattenverksamheten bedöms inte komma i konflikt med hushållnings- eller kretsloppskravet.

Lokaliseringsregeln, 2 kap. 6 § miljöbalken

För att hitta en plats som är lämplig har Svenska kraftnät undersökt och jämfört alternativa lokaliseringar och beaktat synpunkter som har framkommit i avgränsningsområdet. Området kring gällande koncession och således lokaliseringen av den befintliga nordliga kabelförbindelsen är den plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet med den nya nordliga kabelförbindelsen ska uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Den planerade skarvgropen är förlagd söder om den befintliga i syfte att skapa skyddsavstånd till beståndet av jättefräken. Svenska kraftnät bedömer därför att den valda lokaliseringen är lämplig.

Principen att förorenaren ska betala, 2 kap. 8 § miljöbalken

Aktuell tillsynsmyndighet ska alltid informeras vid händelse som kan ge upphov till miljöpåverkan. Entreprenören ansvarar för att lämplig saneringsutrustning finns att tillgå vid arbetsplatsen, i alla arbetsmaskiner samt i andra fordon där behov finns. Entreprenören ansvarar även för att sanering utförs. Vid större haveri sker återställande av mark i samråd med tillsynsmyndighet. Skador som kan uppkomma under byggskedet kommer vid behov åtgärdas.

INKOMNA YTTRANDEN

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (nu Myndigheten för civilt försvar) samt Naturvårdsverket har avstått från att yttra sig i målet. Statens energimyndighet och Försvarsmakten har inga erinringar avseende ansökan. Statens geotekniska institut (SGI) och Strålsäkerhetsmyndigheten har inga fler synpunkter än vad som lämnats inom ramen för samrådet. Miljönämnden i Helsingborgs kommun har inte hörts av efter det att ansökan kungjorts.

Myndigheter*SMHI*

SMHI ser positivt på att åtgärder och anpassningar vidtagits för att minska projektets klimatpåverkan samt för att reducera risken för verksamhetens påverkan av klimatförändringar. Myndigheten ser dock gärna att dessa åtgärder och anpassningar specificerats mer detaljerat.

I miljökonsekvensbeskrivningen anges att utsläpp av luftföroreningar från arbetsmaskiner är av försumbar omfattning. Detta påstående är dock inte närmare specificerat. Det är viktigt att säkerställa att gällande miljö kvalitetsnormer för bland annat kvävedioxid och partiklar uppfylls, särskilt med hänsyn till boende i närområdet. Vidare bör den kumulativa effekten av utsläppen

beaktas, då ökade utsläpp i kombination med andra källor i området kan närma sig eller överskrida gränsvärden för luftkvalitet.

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Av ansökan framgår att effekten av grumling blir relativt kortvarig och miljöprovtagningarna visar att sedimentens innehåll av miljögifter inte är alarmerande samt att föroreningshalterna minskar med ökande sedimentdjup. SGU bedömer utifrån ett geologiskt perspektiv att inget hinder föreligger för att tillåta den ansökta verksamheten.

Transportstyrelsen

Transportstyrelsen tillstyrker ansökan.

Transportstyrelsen delar i huvudsak slutsatserna i den nautiska riskanalysen beträffande risker och övrig påverkan för sjöfarten. Transportstyrelsen bedömer att kabelutbytet bör kunna ske utan att det medför allvarliga risker eller hinder för sjöfarten under förutsättning att riskreducerande åtgärder genomförs enligt det som framgår av förslag till villkor och i riskanalysen. En mer detaljerad riskanalys kan dock behöva genomföras när de mer exakta förutsättningarna är klara t.ex. beträffande inblandade fartyg.

Transportstyrelsen vill framhålla risker kopplat till lokaliseringen med flera stillaliggande och/eller mycket långsamtgående operativa fartyg, där vissa inte kan flyttas eller manövreras på kort tid. Farledernas bredd och manöverutrymmet är mycket begränsat inom det intensivt trafikerade trafiksepareringssystemet i Öresund med tillhörande kusttrafikzon. Detta ställer höga krav på projektets genomförande när det gäller säkerhet och framkomlighet för passerande sjötrafik. Transportstyrelsen ser positivt på att tidigare erfarenheter från utbytet av den sydliga kabeln har beaktats i riskanalysen och tas med i det fortsatta arbetet.

En viktig aspekt i det riskreducerande arbetet är kommunikationen mellan inblandade parter och myndigheter så att sjöfarten kan få uppdaterad information kring arbetet och eventuella restriktioner till följd av detta. Transportstyrelsen vill även betona vikten av att procedurer och riskreducerande åtgärder samordnas med danska myndigheter.

För att undvika konflikter med sjöfarten i händelse av t.ex. nödankring ser Transportstyrelsen positivt på att Svenska kraftnät genom övertäckning eller nedspolning eftersträvar att skapa ett så kraftigt skydd som möjligt för kabeln i området.

Transportstyrelsens förslag till justering av villkor 9 och 10 har godtagits av Svenska kraftnät och framgår av slutligen framställda yrkanden.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket tillstyrker ansökan.

Arbetet planeras att delvis utföras bl.a. i ett vattenområde tillhörande fartygstråk nr 06 samt inom den riksintresseklassade allmänna farleden 201. Enligt 2 kap 4 § lag 1998:812 och 1 § lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn (farledslagen) samt SJÖFS 2013:4, äger Sjöfartsverket vattenrättslig rådighet i allmänna farleder.

Sjöfartsverket noterar att riskbedömning och riskanalys med förslag till säkerhetsåtgärder under den sökta vattenverksamhetens olika skede har utförts och bedömer därför att myndighetens tidigare synpunkter har beaktats. Sjöfartsverket framför inga ytterligare synpunkter beträffande den nämnda riskanalysen.

I det fall att mätningar av havsbottens höjd (batymetri) i 3D med Multibeam echosounder (MBES) utförs i samband med utförande av ett kontrollprogram efter förläggningen av ledningar, anmodar Sjöfartsverket att data som uppfyller sjömätningsstandarden FSIS 44, rapporteras till Sjöfartsverket för uppdatering av Sveriges nationella djupdatabas och sjökort.

Djupdata ska i allmänhet betraktas som säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt 1 kap. 2 § 2 st. säkerhetsskyddslagen och ska skickas till Sjöfartsverket med REK-post så att obehöriga inte kan ta del av informationen. Innan information översänds, bör Sjöfartsverket kontaktas.

Sjöfartsverket noterar att ”eventuella större stenar som grävs upp vid arbete med övergångsskarven på land sparas för att i största möjliga mån placeras på havsbotten i samband med återställning av havsbotten” i grunda områden närmast land. I fall att dessa placeras i vattenområden där fritidsbåts- eller annan vattenburen trafik framgår, ska stenarnas placeringar positionsbestämmas, området sjömätas enligt gällande sjömätningsstandard och rapporteras till Sjöfartsverket, Ufs-redaktionen.

Användning av eventuella siltgardiner, skyddslänsar, siltskärmar eller fångstnät kan innebära en påkörningsrisk för sjötrafiken och får inte placeras så att de utgör ett hinder för sjötrafiken. Dessa bör märkas ut tills att de tas bort när arbetena är avslutade. Notera att eventuell utmärkning kan vara tillståndspliktig från Transportstyrelsen.

Sjöfartsverkets förslag till justering av villkor 4, 5 och 11 samt förslag till nytt villkor har godtagits av Svenska kraftnät och framgår av slutligen framställda yrkanden.

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker ansökan under förutsättning att följande villkor beslutas.

- Akustiskt positioneringssystem får inte användas under juni – augusti.

Påverkan på Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde

Verksamhetsområdet ligger i naturreservatet Grollegrund och norr om verksamhetsområdet ligger Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde. Området är starkt påverkat av fartygstrafik till och från Östersjön året om samt fritidsbåtstrafik under sommarmånaderna juni till augusti. Detta sammanfaller med tumlarens känsliga period (juni-augusti) då kalvarna är nyfödda och har sämre dyk- och simförmåga än en vuxen individ. Det extra tillskottet av undervattensbuller som den ansökta verksamheten skulle tillföra under juli och augusti skulle kunna få en negativ påverkan flera kilometer in i Natura 2000-området och därmed påverka de tumlare som uppehåller sig där. I sökandes underlag anges att radien för undvikandebeteende vid användande av akustiskt positioneringssystem ligger mellan 5,2–13,6 km.

I bevarandeplanen för Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde framgår följande. ”Tillförsel av energi, inbegripet undervattensbuller, ska ligga på nivåer som inte påverkar marina livsmiljöer eller arter på ett negativt sätt. Djurarter, inklusive fisk framför allt under leken, ska kunna vara på naturliga avstånd från varandra utan att deras kommunikation störs av ljud skapade av människan. De ska inte heller skrämmas bort/stressas av undervattensbuller.”

Användandet av akustiskt positioneringssystem kommer medföra en påverkan på tumlare i form av beteendepåverkan. Beteendepåverkan av tumlare medför störningar av tumlarens naturliga beteende och kan, tillsammans med andra faktorer, påverka tumlarens kondition. Sker påverkan från buller under den känsliga kalvningsperioden är risken större för negativ påverkan. Havsområdet

norra Öresund där den planerade verksamheten ligger, utgör en värdekärna för bälthavspopulationen av tumlare. Bälthavspopulationen av tumlare har minskat de senaste åren.

Havs- och vattenmyndigheten anser att föreslagna villkor 3 a och 3 b behöver kompletteras med ytterligare villkor. Att undvika buller under månaderna juni-augusti bedöms i detta fall vara den viktigaste skyddsåtgärden med hänsyn till det närliggande Natura 2000-området och till tumlarens livscykel. Det bör därför föreskrivas som villkor att akustiskt positioneringssystem inte får användas under perioden juni-augusti.

Artskydd enligt artskyddsförordningen

Tumlaren är skyddad i hela EU genom Rådets direktiv 92/43EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) och är därtill fridlyst i Sverige. Direktivet har implementerats i Sverige genom miljöbalken och artskyddsförordningen.

Enligt 4 a § 2 p. i artskyddsförordningen är det förbjudet, i fråga om sådana vilt levande djurarter som har markerats med N eller n i bilaga 1, att avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Tumlare är en sådan art som omfattas av bestämmelsen.

Om det föreslagna villkoret om begränsning av påverkan från buller under den känsligaste tidsperioden, samt att övriga skyddsåtgärder föreslagna av sökanden föreskrivs, bedömer Havs- och vattenmyndigheten att förbudet i 4 a § 2 p artskyddsförordningen inte aktualiseras och därmed att det då inte heller krävs en så kallad artskyddsdispens enligt 14 § i artskyddsförordningen.

Efter att Svenska kraftnät bemött Havs- och vattenmyndighetens synpunkter (se nedan) har myndigheten inkommit med följande yttrande.

Havs- och vattenmyndigheten anser alltså att akustiskt positioneringssystem har en beteendepåverkande effekt på tumlaren. Denna inställning förstärks av artikeln av Mikaelson et al 2025. Havs- och vattenmyndigheten håller dock med om att långsiktiga negativa konsekvenser för enskilda tumlare i ett område som redan är starkt påverkat av undervattenbuller är svåra att bedöma och att det inte är givet att några sådana kommer uppstå som en följd av den nu relativt begränsade störningen som den planerade verksamheten innebär (1,5 veckas sammanlagd maximal användning av akustiskt positioneringssystem).

Akustiskt positioneringssystem med frekvenser som är hörbara för tumlare bör dock användas med försiktighet och under så begränsad tid som möjligt. Även om ljudet från akustiskt positioneringssystem inte hindrar tumlarens möjlighet till kommunikation med andra tumlare och ekolokalisering så kan det maskera andra ljud som är viktiga för tumlaren att uppfatta såsom ljud från omgivningen. Området ligger nära ett viktigt reproduktionsområde för tumlare (Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde) och är därför viktigt att freda under den tid på året då honor med nyfödda kalvar förekommer, alltså juni till augusti.

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen tillstyrker ansökan och har sammanfattningsvis inkommit med följande synpunkter.

Länsstyrelsen bedömer att det överhängande allmänna intresset att byta ut aktuell kabelförbindelse väger tungt och anser att sökande på ett bra sätt förtydligat delar av ansökan, exempelvis avseende påverkan på förekommande naturtyper. Huruvida det behövs mer underlag för att bedöma tillåtligheten (7-8 kap. miljöbalken) överläter länsstyrelsen till domstolen att avgöra.

Länsstyrelsen bedömer att arbetsområden till stora delar kan lokaliseras utanför aktuella skyddade områden, vilket huvudsakligen gäller öster om väg 111 och

som alltså inte är föremål för aktuell tillståndsprövning utan hanteras separat av länsstyrelsen i samråd enligt 12 kap. 6 § MB (dnr 15251-2025). Länsstyrelsen ser det som positivt att sökande i aktuellt 12:6-samråd har hörsammat och nu söker dispens för, bland annat en tillfällig byggväg samt planerar att etablera stora delar av arbetsytorna utanför naturreservatet. Att uppföra byggbodas, ställa upp arbetsfordon och anlägga vägar utgör i sig inte underhåll av en verksamhet utan är följdverksamheter som till stora delar kan lokaliseras till en annan plats. Detta berör som sagt huvudsakligen markområdet öster om väg 111.

I det fall det väster om väg 111 förekommer sådana etableringsytor som inte direkt relaterar till underhållsåtgärden med kabelutbytet är det länsstyrelsens uppfattning att mark- och miljödomstolen ska göra en dispensprövning av de åtgärder som inte direkt relaterar till utbytet av kabelförbanden. Länsstyrelsen tolkar inte mark- och miljödomstolens bedömning vid det förra kabelbytet som att alla åtgärder kopplat till verksamheten är undantagna utan att det är underhållsåtgärden som innebär utbyte av ledningar som är undantagna. Dessutom var förutsättningarna vid det andra kabelbytet annorlunda och inte lika omfattande som i förevarande fall.

Länsstyrelsen bedömer att det behövs ett villkor relaterat till avveckling av arbetsytor och återställning inom ramen för arbetstiden. Av erfarenhet befarar länsstyrelsen att det finns en risk att sökande efterlämnar tillfälliga etableringsytor inom Natura 2000-områden, vilket är oacceptabelt och det får inte upprepas. Länsstyrelsen anser även att följande villkor måste förtydligas och preciseras.

Villkor 16

Arbetet ska utföras med försiktighet och begränsas i tid och till ett så litet område som möjligt i syfte att minimera påverkan på det känsliga naturområdet.

Tidsperioden behöver preciseras och förtydligas vilka naturvärden som avses skyddas. Sökande skriver även att arbetsområdet ska vara så litet som möjligt men det framgår inte hur stor denna yta är och man har heller inte redovisat detta slutligt i något kartunderlag.

Villkor 17

Ytmassor i gräsbevuxen mark skrapas av och förvaras separat för att återföras ytligt vid återställning för att bevara fröbanken.

Det framgår inte av villkoret hur det översta markskiktet som skrapas av avses förvaras, hur länge eller om det krävs särskilda åtgärder såsom bevattning för att få vegetationen att överleva förvaringen samt återetableringen.

Villkor 19

Sammanhängande bestånd av den rödlistade arten backtimjan (nära hotad, NT), tillsammans med eventuell fröbank, uppgående till en total areal av cirka 5 m² flyttas till tillfälliga lokaler fram till återställning. Lokalisering av tillfällig etableringsplats samt plats för återföring av arten väljs i samråd med länsstyrelsens reservatsförvaltare.

Svenska kraftnät har efter länsstyrelsens synpunkter justerat villkoret så att det delvis tillmötesgår länsstyrelsens synpunkter. Följande frågor kvarstår. Hur säkerställs etablering av arten på den nya växtplatsen? Krävs stödbevattning exempelvis?

Villkor 22

I det fall avverkning behöver ske under perioden den 25 mars – 31 juli (fåglarnas häcknings- och uppfödningstid) ska Svenska kraftnät innan säkerställa att det inte förekommer aktiva bon inom avverkningsområdet.

Länsstyrelsen delar sökandens bedömning att det behövs villkor relaterat till fåglars häckning. I föreslaget villkor framgår det inte vad sökande avser att göra i det fall häckning konstateras under aktuell tidsperiod, Ska arbetena stoppas? Det framgår inte heller vilken kompetens (biolog med ornitologisk specialkompetens) som avser att konstatera eventuell häckning.

Angående länsstyrelsens synpunkter på villkor 20 har Svenska kraftnät vid huvudförhandlingen preciserat arbetsvägarnas sträckningar.

Buller

Länsstyrelsen noterar att det inte finns något förslag på villkor för buller. Vid utbytet av den södra förbindelsen klagade fastighetsägaren till Domsten 81:2 på buller. Det nämns heller inget om de små fartyg som kan komma att användas för att frakta personal och annat mellan land och kabelfartyget. Dessa ska hålla en låg hastighet för att minska ljudstörningar framförallt vid framfart på grunt vatten och nära skyddade områden.

Natura 2000

Svenska kraftnät påtalar i ansökan att naturtypen 2140 inledningsvis kommer att minska. Det framgår inte av ansökan vilka tidsperspektiv som åsyftas eller hur stor denna arealminskning är. Det framgår inte heller vad det krävs för åtgärder för att naturtypen ska återhämta sig på sikt eller hur Svenska kraftnät tänker följa upp detta. Länsstyrelsens uppfattning är att det är viktigt att inte tillföra andra massor eller blanda massor från olika områden som riskerar att ändra naturtyperna på sikt. Särskilt viktigt är att inte vresros riskerar att sprida sig inom området till följd av gräv- och schaktarbeten eller borttransport.

Av bevarandeplanen framgår att ett hot mot naturvärdena i området är upphörd beteshävd. Det är en stor brist i Svenska kraftnäts ansökan att det inte framgår

hur betesdriften under projekttiden ska fortlöpa och fungera utan att risken för avbrott i betet uppkommer.

Andra hot mot Natura 2000-områdets bevarandevärden är vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring i eller i angränsning till området samt transporter genom området som kan medföra körskadorna på marken. Dessutom utgör sådana åtgärder hot mot bevarandevärdena, vilket inverkar på möjligheten att ge tillstånd enligt 7 kap. 28b § MB.

Påverkan på fågel

Av bolagets ansökan och av bevarandeplanen framgår att strandzonen används av flyttande fåglar för att rasta och söka föda, men även av stationära arter. Svenska kraftnäts ansökan tar inte fasta vid vilka arter som riskerar att påverkas av verksamheten, vilka specifika arter som nyttjar området som livsmiljö eller hur fåglar mer generellt nyttjar området under olika perioder på året. Länsstyrelsen noterar dock att det av sammanställningen i ansökan framgår att det förekommer flera rödlistade fågelarter i området. Det finns inga föreslagna skyddsåtgärder i aktuell ansökan kopplat till detta.

Svenska kraftnät redovisar att det i bevarandeplanen för Natura 2000-området anges 41 havs- och sjöanknutna fågelarter och att området bedöms vara den viktigaste lokalen i landet för sjöorre och svärta och därför särskilt viktigt för de två arterna. Vidare konstateras att de påverkansfaktorer som kan leda till negativa effekter på fåglar är närvaro av arbetsfartyg, habitatförändring och grumling. Men inga specifika projektanpassningar eller skyddsåtgärder bedöms vara nödvändiga kopplat till fågel. Det saknas även beskrivning gällande påverkan på exempelvis svärta och sjöorre till följd av verksamheten.

Det framgår även av ansökan att projektet på land planeras att genomföras under häckningssäsong. Det är oklart om åtgärder i marin miljö likväl kommer

att innebära effekter på land, exempelvis om arbetsområdet på land kommer att nyttjas under perioden då arbeten i vatten ska vidtas. Oaktat detta så är åtgärderna på land inplanerade mitt under den mest intensiva häckningsperioden, vilket i sig är problematiskt ur ett artskyddsperspektiv.

Det går enligt länsstyrelsen inte utesluta att det kan krävas artskyddsdispens för fågel eftersom negativ påverkan på livsmiljöer kommer att ske. Negativ påverkan på livsmiljö kan enligt artskyddsförordningen utgöra en sådan störning att dispens krävs (4 § 4 p artskyddsförordningen). Detta avser de arter som är rödlistade, upptagna i bilaga 1 till fågeldirektivet eller att populationen har genomgått en nationellt kraftig minskning. Någon sådan utredning eller bedömning saknas i aktuell ansökan.

Påverkan på kärlväxter

Enligt Svenska kraftnät berörs inte arten jättefräken av aktuella åtgärder. Jättefräken är beroende av kalkrikt, rörligt grundvatten på näringsrika jordar. Länshållning kommer att utföras i samband med schaktarbeten. Ett hot mot bevarandevärdena i området är förändring av hydrologin i eller utanför området. Länsstyrelsen ser att redan en risk att denna del av verksamheten riskerar att utlösa ett förbud enligt artskyddsförordningen.

Av naturvärdesinventeringen framgår att det även på andra platser i Natura 2000-området/naturreservatet och verksamhetens arbetsområde finns förekomster av jättefräken än i den norra delen. Detta längs sträckan som ska sammankoppla kabelförläggning mellan norra och södra Själlandskablarna. Länsstyrelsens bedömning är att åtgärderna är av sådan karaktär att artskyddet kan riskeras att aktiveras även här. Det är dock oklart utifrån MKB och ansökan i övrigt om artobservationerna på andra platser än i norra delen av reservatet är tillförlitliga. Eftersom Svenska kraftnät inte har presenterat något annat underlag än detta får utgångspunkten vara att jättefräken finns på flera platser inom aktuellt arbetsområde. Det framgår dock inte av ansökan hur arten

på de platserna riskerar att påverkas eller vilka eventuella skyddsåtgärder som skulle vara möjliga att vidtas för att förhindra att förbud enligt artskyddsförordningen aktiveras.

Klittviol finns inom arbetsområdet för verksamheten. Arten störs inte direkt av omrörning, körning o.s.v. men kan påverkas negativt om fröbanken grävs ner för djupt. I samband med schaktarbeten, där arten förekommer, får därför inte massor vändas ner på ett sådant vis att artens fröbank riskerar att begravas.

Gällande tillfällig flytt av backetimjan behöver Svenska kraftnät redogöra för vilka platser det finns som är aktuella och som man avser flytta bestånden till.

Svenska kraftnät behöver generellt sett tydligare redogöra för hur återställningsarbetet ska anpassas till förekommande naturvärden och arter såsom klittviol och jättefräken samt beroende på naturtyp. Exempelvis om det i vissa områden lämpar sig att vända upp sand och ner vegetationen eller om det är mer lämpligt att lyfta bort det översta jordlagret och lägga tillbaka detta överst vid återfyllnad.

Naturvård

Sedan 2013 har ett omfattande naturvårdsarbete pågått för att bekämpa den invasiva arten vresros med hjälp av får och getter. Den återstående delen av detta arbete omfattar sträckan utmed Skåneleden, vilken ingår i planerat arbetsområde. Schaktning eller körning inom bestånden riskerar att bidra till spridning av arten. Svenska kraftnät bör redovisa vilka åtgärder som planeras för att förhindra detta samt hur länsstyrelsen kommer att kompenseras för eventuella återställningsåtgärder. Ett års bortfall av bete innebär en fördröjning av restaureringsarbetet med minst två till tre år. Utöver betesdjuren krävs även manuella insatser såsom röjning och bränning av växtmassa. Ur naturvårdsperspektiv vore det mest gynnsamt om arbetet genomförs utanför betes-säsongen, det vill säga under perioden november-mars.

Konsekvenser för djurhållaren

Djurhållaren förlorar tillgång till betesmark under ett år. Det behöver därför klargöras om Svenska kraftnät kan tillhandahålla ersättningsmark samt hur djurhållaren ska kompenseras ekonomiskt för den förlorade nyttjanderätten.

Friluftsliv

Ett av syftena i Natura 2000-området är att tillgodose behovet av områden för bad och friluftsliv. Av ansökan framgår att Skåneleden under projekttiden ska ledas om. Det saknas dock en beskrivning av hur Skåneleden efter genomförda åtgärder ska återställas på platsen. Det framgår inte heller av ansökan hur vandringsleden planeras att tillfälligt ledas om.

Kulturmiljö

Svenska kraftnät inkom 2025-06-11 med en ansökan om tillstånd till ingrepp i fornlämning (dnr 20126-2025). Efter flera samtal med sökande bestämdes att västra delen om väg 111 undersöks arkeologiskt i samband med entreprenad.

Yttrande från enskilda berörda

Pertil Entreprenad AB

Pertil Entreprenad AB yrkar följande.

- Att Svenska kraftnät åläggs att garantera att det kommer att finnas en tillfartsväg till fastigheten som fungerar dygnet runt under hela perioden, för boende, räddningstjänst, sophämtning m.fl.
- Att Svenska kraftnät åläggs att garantera att när det uppkommer bullerproblem för de boende, kommer ersättningsfastighet att garanteras. Om det inte går att ordna acceptabel ersättningsfastighet kommer

fastighetsägaren att kompenseras fullt ut för de merkostnader som kommer att uppstå.

- Att Svenska kraftnät åläggs att garantera att vattenförsörjningen av dricksvatten till fastigheten Domsten 81:2 säkerställs genom framdragning och anslutning till det kommunala VA-nätet.

På fastigheten Domsten 81:2 finns ett permanentboende samt ytterligare en mindre bostad som är uthyrd helårsvis. Vid det första, sydliga, kabelbytet hade Svenska kraftnät helt missat att fastigheten Domsten 81:2 fanns inom det då aktuella arbetsområdet. Det har inte funnits någon ambition från Svenska kraftnäts sida att kommunicera eller kompensera för de skador och olägenheter som fastigheten drabbades av.

I ansökan saknas helt konsekvensutredning kring hur Domsten 81:2 ska kunna fungera som bostad under byggnationen. Till fastigheten finns endast en framkomlig väg för de boende samt för de samhällsfunktioner som ska utföras, sophämtning, räddningstjänst etc. I dagsläget används cykel- och gångvägen längs väg 111 fram till tomtgränsen för Domsten 81:2 för samtliga transporter till och från fastigheten.

Med hänvisning till det extremt bullerpåverkande arbetet som utfördes under första bytet av kabel, behöver det göras en grundlig konsekvensanalys av hur bullret från bytet av kabel kommer att påverka boendemiljön på Domsten 81:2.

Vattenförsörjning till Domsten 81:2 påverkades på ett mycket negativt sätt under arbetet med bytet av den första kabeln. Fastighetens vattenförsörjning sker via en grävd brunn. Under arbetet med bytet av den sydliga kabeln torrlades brunnen. När vattnet återkom var det av otjänlig kvalitet. WSP:s utredning gällande påverkan på grävd brunn tar inte hänsyn till de faktiska problem som har uppstått på fastigheten. Vid genomförandet av tidigare kabelbyte 2019 tömdes brunnen helt. När vattnet återkom var det fullt med

bakterier och otjänligt. Att WSP nu gör en datasimulering för området är helt ovidkommande för vattenförsörjningen till vår fastighet. Mätning av vattendjup i brunnen påbörjades i oktober 2025. Det finns inte heller någon heltäckande dokumentering kring hur vattentillgången är på årsbasis.

Johan Jolfson

Planerat arbete inom det tänkta området kommer innebära stora konsekvenser för företagets djurhållning då dessa beten omfattar cirka 100 stycken får som behöver omplaceras på annan mark som Johan Jolfson idag inte har. Det kommer innebära att han kommer få försöka arrendera, stängsla och dra vatten på nya betesmarken. Detta kommer innebära mycket stora kostnader och troligen även innebära försäljning eller slakt av en hel del djur. Det medför då även att han kommer ligga back 3-5 år innan samma djurbestand kommer kunna ökas upp igen med tanke på ny rekrytering efter avslutat arbete och återställda marker.

Då Johan Jolfson får olika former av stöd och pengar för att beta marker på ett visst sätt har betesmarkerna olika klassning av naturvärde. Några områden inom arbetsplatsen har de högsta naturvärdena och ger även högst ersättning. För att nå dessa klassningar behövs ett långsiktigt arbete över många år med rätt insatser. Risker är att dessa naturvärden kommer försvinna och då även innebära att han under flera år kommer att få lite till ingen ersättning för det arbetet. Detta måste kompenseras. Johan Jolfson kräver att det görs inventeringar före och efter arbetet.

Varje år söker Johan Jolfson EU-stöd för dessa marker. Det innebär i sin tur att han via länsstyrelsen får i uppdrag att sköta markerna på ett visst sätt och förbinder honom genom ett åtagande på 5 år. Detta har han på dessa marker. Om inte han kan utföra dessa åtaganden så innebär det att han kommer bli återbetalningsskyldig bakåt i tiden eller inte få någon ersättning framåt. Och

detta kommer inte bara gälla under arbetets år utan för den framtid marken inte är duglig eller räknas som betesmark.

Johan Jolfson får även särskilda stöd för att göra insatser mot t.ex. vresrosbeståndet väster om väg 111. Detta åtagande kommer inte kunna utföras och medför också risker för återbetalning eller framtida avdrag.

Johan Jolfson kräver att samtliga stöd, åtaganden och bidrag från både Jordbruksverket och länsstyrelsen måste genomlysas ordentligt och i kontrakt med alla parter vara skrivet att det för all framtid ska kunna kompenseras om det uppstår avdrag eller straff för att marken har förändrats och att han eller framtida arrendatorer inte kan få de stöd de borde ha rätt till.

Yttrande från ESBO-samråd (Danmark)

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV)

SGAV vill ha ett konkret utlåtande och en bedömning av de potentiella direkta och indirekta effekterna av näringsutsläpp till följd av sedimentblandning och spridning, inklusive ett konkret utlåtande och en bedömning av potentiella effekter på växtplankton till följd av näringsutsläpp. En ökad belastning i form av näringsämnen som släpps ut i Öresund påverkar Danmarks uppnående av sina mål, jfr. Vandrammedirektivet (Directive 2000/60/EC).

I det inlämnade materialet anges att "Då grumlingen från planerad verksamhet kommer att vara kortvarig och halterna huvudsakligen av samma storleksordning som bakgrundsvariationen i havsområdet, bedöms effekten av grumlingen bli försumbar och leda till obetydlig konsekvens för grunda algbevuxna områden". SGAV påpekar att suspenderat material från projektet bör ses som ytterligare sedimentspridning och därför bör läggas till det naturligt suspenderade material som kan förekomma i området. Suspenderat material från projektet bör därför betraktas som en ytterligare potentiell

påverkan på den marina miljön. Av det inlämnade materialet framgår också att "Sedimentmodelleringen visar på en maximal sedimentation på 4,4 cm, medan marin mobil bottenfauna generellt klarar av en sedimentation uppåt cirka 10 cm relativt väl". SGAV påpekar att en bedömning av de potentiella effekterna av sedimentation på fastsittande bottenlevande arter till följd av projektet saknas.

Danmarks fiskeriförening

Yrkesfiske

Danmarks fiskeriförening framför att det förekommer yrkesfiske i Öresund. Anläggningsarbetena kan leda till tillfälliga avstängningar av fiskeområden, störningar av bottenfaunan och förändringar i sedimentförhållandena. Fiskeriföreningen lyfter att det är viktigt att det sker en nära samordning med fiskenäringen i syfte att minimera ekonomiska förluster. Danmarks fiskeriförening lyfter att ett utbyte av kablar innebär en risk för spridning av sediment och eventuella föroreningar från havsbotten. Rekommendation görs om detaljerade undersökningar av bottenförhållandena och att säkerställa skyddsåtgärder, inklusive användning av avskärmning och begränsning av grävarbeten under sårbara perioder.

Danmarks fiskeriförening efterlyser tydliga planer för skyddsåtgärder, inklusive tidsplanering så att arbetet undviker lekperioder för fisk, att information om tillfälliga restriktioner ges till fiskare i god tid, samt att kompensationsystem för dokumenterade förluster övervägs. Rekommendation görs att en löpande dialog etableras mellan projektet och fiskerinäringen, samt att miljöpåverkan övervakas under och efter byggarbetet. Danmarks Fiskeriförening ser positivt på en lösning som balanserar energiförsörjning och skydd av fiske- och miljöintressen.

SÖKANDES BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDEN*Bemötande av Havs- och vattenmyndighetens yttrande*

Svenska kraftnät motsätter sig bifall till Havs- och myndighetens villkorsförslag.

Ett sådant förslag är inte miljömässigt motiverat. De föreslagna villkoren är tillräckliga för att svara mot kraven i 2 kap. miljöbalken och för att tillse att verksamheten inte skadar tumlarnas livsmiljö, samt att tumlarna inte utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av tumlare. Förutom att villkorsförslaget är obehövt innebär det att projektet inte kan genomföras enligt tidplanen och att det behöver skjutas på framtiden med följd att det blir försenad driftsättning. Den föreslagna tidsrestriktionen innebär vidare att genomförandetiden behöver förlängas med sammantaget större påverkan på omgivningen. Valet av tidsperiod för förläggningen av kablar är baserat på ett antal olika faktorer, där möjligheten att minska konsekvenserna av avbrottet i elöverföring mellan Sverige och Danmark är den enskilt viktigaste. De goda väderförhållanden som i större utsträckning förekommer sommartid är också viktiga för att möjliggöra ett effektivt och säkert utbyte inte minst till havs. Ett effektivt utbyte till havs minskar också den tidsmässiga påverkan på naturreservatets marina områden.

Påverkan på Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde

Akustiskt positioneringssystem är en nödvändig teknik under några steg i utbytet av sjökablarna, dels vid bottenförberedande arbeten under sommaren (vid några tillfällen under juli-augusti), dels under några dagar i september i samband med att kabelutbytet utförs. Varken de bottenförberedande arbetena eller kabelutbytet kan utföras utan akustisk positioneringsutrustning. Denna teknik behövs för att positionera utrustning under vattnet och alternativ teknik för detta ändamål saknas. Utrustningen används endast tillfälligt under

perioden juli-augusti (ej under juni) och endast under de moment där den är nödvändig för utförandet. Utrustningen behöver användas under cirka två dagar i juli och under cirka fem dagar i slutet av juli till början av augusti. Under juli och augusti används en svagare utrustning än under hösten, vilket minimerar påverkan på tumlare. Utrustningen behöver användas under tre dagar under september/oktober.

Under de tillfällen då akustisk positioneringsutrustning används i juli och augusti används akustisk positioneringsutrustning med en källstyrka som beräknas leda till undvikandebeteende hos tumlare på maximalt 5,2 km avstånd i ett worst case scenario. Den utrustning som beräknas kunna leda till undvikandebeteende på maximalt 13,6 km avstånd används endast under september eller senare. Båda dessa avstånd utgör worst case scenarion, vilket innebär längsta möjliga ljudspridning i vattnet. Utrustningen som används under juli-augusti beräknas kunna ge upphov till undvikandebeteende hos tumlare på 1,7 till 5,2 km avstånd från utrustningen beroende på förhållanden. Det är därför rimligt att anta att utrustningen i verkligheten kommer att leda till undvikandebeteende hos tumlare inom ett mindre avstånd än 5,2 km kring utrustningen. Med den utrustning som används under september är motsvarande beräknade avstånd 4,7 till 13,6 km. Buller från utrustningen riskerar inte att maskera kommunikation mellan tumlare såsom mellan honor och deras kalvar eftersom utrustningen använder ljud med frekvenser mellan 19 och 50 kHz och tumlares klicksignaler ligger inom frekvensintervallet 110 till 150 kHz. Detta innebär även att utrustningens signaler inte maskerar tumlarnas ekolokalisering som används vid orientering och födosök.

De planerade skyddsåtgärderna som innefattar mjuk uppstart av utrustningen och övervakning av en kvalificerad Marine Mammal Observer (MMO) minimerar ytterligare risken för separation mellan hona och kalv i och med att risken för en överraskningseffekt och plötslig flyktreaktion till följd av utrustningen undviks.

Ny kunskap om buller från akustisk positioneringsutrustning och påverkan från sådant buller på tumlare blev tillgänglig i mars 2025 i en studie baserad på mätningar i Nordsjön (Mikaelsen et al.). I studien uppmättes buller från akustisk positioneringsutrustning i havsmiljön och förekomst av tumlare registrerades med hjälp av tumlardetektorer. Studien visade ljudnivåer som kan leda till undvikandebeteende hos tumlare mellan 1 och 5,5 km från akustisk positioneringsutrustning. Studien visade även att signaler från sådan akustisk positioneringsutrustning också sprids i havet av andra källor än anläggnings- och undersökningsfartyg. En stor andel av denna typ av signaler som spelades in under studien kom från andra och oidentifierade källor, varav flertalet sannolikt var trålare. Resultaten gällande avstånd för undvikandebeteende från studien är inte direkt applicerbara på andra områden då förutsättningarna för ljudspridning skiljer sig mellan olika områden. Studien ger dock en indikation om att de beräknade avstånden för undvikandebeteende på tumlare är väl tilltagna och att ljuden i verkligheten vanligtvis leder till undvikandebeteende inom kortare avstånd än de bedömda maxavstånden. Resultaten visar även att det sannolikt redan förekommer ljud från akustiska positioneringssystem eller liknande utrustning som sänder ut samma typ av ljud inom stora delar av Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde. Detta gäller i synnerhet i och i närheten av de delar av Natura 2000-området där trålning förekommer, såsom Kilen i norra Öresund. Akustisk positioneringsutrustning innebär därmed sannolikt inte en ny typ av ljud som endast uppkommer i samband med tillståndskrävande verksamhet.

Under perioden juni till augusti beräknas ljudnivåer som leder till undvikandebeteende hos tumlare förekomma i maximalt 1,5 % av Natura 2000-områdets area under en och samma dag baserat på ovanstående worst case scenario (där undvikandebeteende sker inom 5,2 km radie kring utrustningen). Givet att det är just ett worst case scenario, med konservativa antaganden, innebär detta att undvikandebeteende sannolikt kommer förekomma inom en betydligt mindre del av Natura 2000-området. Vidare kommer påverkan under juli och augusti endast att förekomma i korta perioder; under som mest två dagar i juli och

under fem dagar i slutet av juli eller början av augusti. Då påverkan begränsas till kortvarigt undvikandebeteende inom ett begränsat område bedöms inte denna påverkan leda till negativa konsekvenser för berörda individer.

Denna mycket begränsade areella påverkan, kombinerat med att utrustningen endast används kortvarigt och vid ett fåtal tillfällen, samt att den inte maskerar de ljud som tumlare använder i kommunikation, födosök och orientering, innebär att användningen av akustisk positioneringsutrustning under juli och augusti inte bedöms skada tumlarnas livsmiljö och att verksamheten inte bedöms medföra att tumlarna utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av tumlare.

Artskydd enligt artskyddsförordningen

Svenska kraftnäts inställning är vidare mot bakgrund av ovan beskrivna att det villkor Havs- och vattenmyndigheten föreslår inte heller erfordras för att undvika att förbud utlöses enligt 4 a § p. 2 artskyddsförordningen. Det beror på att de få dagar under juli till augusti som Svenska kraftnät behöver använda det akustiska positioneringssystemet inte stör tumlarna i den mening som nämnda bestämmelse avser. Vid de tillfällen då akustisk positioneringsutrustning behöver användas under perioden juli och augusti används en källstyrka som ger upphov till undvikandebeteende inom ett betydligt mindre avstånd kring utrustningen än den som används under hösten. Den nya kunskap som beskrivits ovan om akustisk positioneringsutrustning och tumlare tyder dessutom på att sådana ljud redan förekommer i havsmiljön då de även sprids från andra källor. En viss tillvänjning av sådana ljud kan därför ha skett hos tumlare i området då tumlare i studier uppvisat ett minskat undvikandebeteende från buller, såsom från seismiska undersökningar, som de utsatts för under en period. Då utrustningen inte riskerar att maskera tumlares klickljud som används vid kommunikation, födosök och orientering, samt att ovan beskrivna skyddsåtgärder, vidtas bedöms inte utrustningen utgöra någon risk för separation mellan hona och kalv.

Sammantaget görs bedömningen att tumlares möjlighet till överlevnad, fortplantningsframgång eller reproduktionsförmåga inte påverkas av det planerade arbetet. Inga negativa följder förväntas på populationsnivå eller för enskilda individer av tumlare. Vidare görs bedömningen att den tillfälliga beteendepåverkan utgör sporadiska störningar under en mycket liten del av den viktiga perioden och att påverkan inte leder till en minskning av det bebodda området eller till att arten förflyttas eller fördrivs. Sådana sporadiska störningar bör inte ses som en störning enligt artikel 12. Ingen störning enligt 4 a § p. 2 artskyddsförordningen bedöms uppstå.

Vid domstolens huvudförhandling framförde Svenska kraftnät även följande angående Havs- och vattenmyndighetens förslag till villkor.

Enligt EU-kommissionen bör ”störning” i enlighet med begreppen i artikel 12 tolkas som ”avsiktlig störning som kan påverka chanserna till överlevnad, fortplantningsframgång eller reproduktionsförmåga för en skyddad art, eller som leder till en minskning av det bebodda området eller till att arten förflyttas eller fördrivs”. Tumlarens chanser till överlevnad, fortplantningsframgång eller reproduktionsförmåga bedöms inte påverkas av det planerade arbetet och påverkan leder inte till att arten förflyttas eller fördrivs och det bebodda området minskas inte. Denna typ av störning bör därför inte ses som en störning enligt habitatdirektivets artikel 12. Ingen störning enligt 4 a § 2 p. artskyddsförordningen bedöms uppstå.

Svenska kraftnät är eniga med Havs- och Vattenmyndigheten om att ljud från akustisk positioneringsutrustning har en beteendepåverkande effekt på tumlare samt att den ovan beskrivna studien styrker detta. De avstånd för undvikande-beteende som uppmättes i studien var dock relativt korta jämfört med de konservativt beräknade avstånd som används i konsekvensbedömningarna. Utöver det är beteendepåverkan mindre under den känsliga perioden. Effekten uppstår endast kortvarigt och tillfälligt och under en mycket liten del av den känsliga perioden.

Grunder för reservationsvist framställt yrkande om artskyddsdispens enligt 14 § artskyddsförordningen

Gällande 14 § p. 2: ”dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde”
framför Svenska kraftnät följande.

- Verksamheten bedöms inte leda till risk för några fysiska skador eller död hos individer av tumlare.
- Genom föreslagna skyddsåtgärder (MMO och mjuk uppstart/ADD) minimeras risken för att tumlare befinner sig så nära utrustningen att de drabbas av tillfällig hörselnedsättning (utrustning med en styrka som utan skyddsåtgärder kan resultera i tillfällig hörselnedsättning används endast under tre dagar i september/oktober).
- Beteendepåverkan i form av tillfälligt undvikandebeteende är begränsad till ett fåtal tillfällen (två dagar i juli och fem dagar i slutet av juli eller augusti och tre dagar i september/oktober). Utrustningen används inte under juni och entreprenören uppskattar att utrustningen endast kommer att användas dagtid. Ljudet förekommer endast under en liten del av den känsliga perioden (juni till augusti). Individer av tumlare förväntas återvända till området då utrustningen stängs av.
- Utrustningen använder inte frekvenser som riskerar att maskera tumlarens kommunikation eller ekolokalisering och riskerar därmed inte att förhindra kommunikation mellan honor och kalvar. Planerade skyddsåtgärder minimerar därtill risken för överraskningseffekt och plötslig flyktreaktion.

Baserat på ovanstående bedöms den planerade användningen av akustisk positioneringsutrustning inte leda till risk att individer av tumlare dör eller skadas fysiskt. De kortvariga och tillfälliga undvikandebeteendena inom ett

begränsat område under ett fåtal tillfällen bedöms inte leda till att tumlares reproduktion störs, genom exempelvis separation mellan honor och kalvar. Under de tillfällen som tumlare undviker området kring utrustningen kan tumlarna födosöka i liknande områden i norra Öresund. Den planerade användningen av akustisk positioneringsutrustning bedöms därmed inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Förutsättningar föreligger för att meddela dispens då det inte finns någon annan lämplig lösning. Vidtagen lokaliseringstudering visar att bytet av befintliga kablar behöver ske på aktuell plats, samt att även på alternativa och avförda platser förekommer tumlare. Vidare försvårar inte en dispens upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Slutligen behövs en dispens av tvingande skäl som har ett allt överskuggande intresse då kabelbytet vidmakthåller befintlig elöverföring mellan Sverige och Danmark som utgör ett nationellt och internationellt intresse och är en viktig del av energisamarbetet inom EU.

Det utgör ett energisamarbete inom EU.

Bemötande av SMHI:s yttrande

Svenska kraftnät har redogjort för verksamhetens klimatpåverkan samt de åtgärder och anpassningar som har vidtagits för att minska klimatpåverkan. Ytterligare överväganden och anpassningar kommer att ske inom ramen för planeringen av entreprenaden eftersom det är då den närmare hanteringen av t.ex. massor och sten kommer att bestämmas. Arbetsområdet är lokaliserat i ett öppet område vid kusten, där det generellt är god luftomsättning på grund av blåsiga förhållanden, och med gott avstånd till boende i närområdet. Det finns inga fabriker eller andra verksamhetsutövare i närheten av projektområdet som genererar luftutsläpp. Den kumulativa effekten av luftföroreningar bedöms därmed som försumbar.

Bemötande av Länsstyrelsen i Skånes läns yttrande

Svenska kraftnät motsätter sig länsstyrelsens begäran om precisering och förtydligande avseende villkorsförslag 16, 17 samt 20-22. Svenska kraftnät motsätter sig även länsstyrelsens villkorsförslag om återställningsskyldighet och avveckling av arbetsytan kopplat till arbetstidens ram.

Påverkan på Natura 2000-området Domsten-Viken

Svenska kraftnät anser att det föreligger erforderligt underlag för bedömning av påverkan på Natura 2000-området Domsten-Viken. Underlaget ligger till grund för redovisade bedömningar om (1) att verksamheten inte utlöser förbud enligt artskyddsförordningen för någon art och således inte för fåglar eller jättefräken, (2) att yrkat Natura 2000-tillstånd ska bifallas och (3) att redovisade bedömningar och slutsatser är korrekta.

Återställning av havsbotten

Den huvudsakliga begränsningen i återställningen är att stenar inte kommer att återföras till området direkt över sjökablarna. Då de nya kablarna huvudsakligen ska förläggas i samma sträckning som de nuvarande kommer dock detta inte att utgöra någon betydande förändring, då denna sträckning även i dagsläget är rensad från sten rakt över kablarna. Återställningen av havsbotten kommer att följas upp inom ramen för ett kontrollprogram.

Natura 2000

Avseende naturtypen 2140 framför Svenska kraftnät följande. Det är framförallt grå dyner (2130), men även vita- och risdyner (2120 och 2140) som kommer att minska, då det är troligt att majoriteten av den befintliga vegetationen inom arbetsområdet försvinner i samband med anläggningskedet. Effekterna är dock tillfälliga och innebär endast en tillfällig biotopförändring,

inte en permanent förlust. För biotopen risdyner (2140) så utgör den tillfälliga förändringen 4,6 % (0,17 ha) av områdets risdyner, medan det för biotoperna vita dyner och risdyner rör sig om 7 % respektive 24 %. Återhämtning av biotoperna förväntas ske på sikt och på samma sätt som skett för området där utbytet av FL23 skedde; där har god och påtaglig återhämtning skett inom fem år. Skyddsåtgärder för att minska påverkan och underlätta återhämtning utgörs dels av borttagande av vresros där schakt sker, dels genom användande av markduk och bärlager eller körplåtar vid etablerande av arbetsvägar/byggvägarna för att minska påverkan på marken, dels genom att det övre markskiktet återförs överst i schaktade områden för att möjliggöra återetablering via fröbank. Inga ytterligare skyddsåtgärder bedöms krävas. Uppföljning av Natura 2000-områdets naturtyper kommer att ske under fem år inom ramen för kontrollprogrammet på land. Kontrollprogrammet kommer att arbetas fram i samråd med länsstyrelsen.

Vad gäller tillförsel av massor framför Svenska kraftnät följande. Användande av externa massor i form av kabelsand kommer att krävas för anläggandet av ny markkabel. Dessa massor ska placeras på cirka en meters djup. Kabelsanden är en stenmjölsfraktion (0-2 mm) och utgör ingen risk för skada i området. Kabelsanden är också mycket teknisk viktig och helt nödvändig vid förläggning av 400 kV-kablar. Kabelsanden täcks vid återfyllning av kabelschaktet med de tidigare uppgrävda massorna från området. Samtliga externa massor som tillförs ingår i de underhållsåtgärder som krävs för utbyte av markkabeln.

När den befintliga kabeln schaktas upp kommer ett visst massunderskott att uppstå men detta massunderskott kommer Svenska kraftnät att hantera med det överskott som uppkommer vid schaktning för den nya kabeln, d.v.s. i den gamla kabelschakten läggs massor som kommer från det som grävts upp i den nya kabelschakten. Om det mot förmodan skulle uppstå ett massunderskott så löser Svenska kraftnät det med användning av rena massor som kommer från täkt eller näraliggande projekt. Om externa massor behöver användas för

återfyllnad kommer dessa massor att läggas på större djup och inte användas för återfyllnad i de ytliga lagren. För de tillfälliga arbetsvägar/byggvägar kommer markduk användas och bärlager läggas ut. Vid avetablering och återställning kommer markduken och bärlagret att tas bort. Den ovan lämnade redovisning motsvarar arbetssättet vid utbytet av FL23. För FL23 avlägsnades dock inte den gamla markkabeln.

Vad gäller risken för att vresros sprider sig inom området till följd av gräv- och schaktarbeten eller borttransport har Svenska kraftnät föreslagit ett antal skyddsåtgärder som villkor. Detta bedöms både minska vresrosförekomst i området och förhindra spridning av vresros inom arbetsområdet.

Vad gäller hur betesdriften under projekttiden ska fortlöpa och fungera utan att risken för avbrott i betet uppkommer anger Svenska kraftnät följande. Beteshävden kommer inte att upphöra, men det kommer att ske ett tillfälligt avbrott, ett betesuppehåll. I de områden som berörs kommer detta betesuppehåll att påverka en säsong. Betesdriften kommer kunna återupptas efter att arbetena avslutats. Svenska kraftnät har en pågående dialog med naturvårdshandläggare och djurägare och kommer inom denna dialog att hantera frågan om tillbaka-hållande av växtlighet under/strax efter betesuppehållet och frågan om ersättning till djurägaren.

Angående planeringen av arbetsområdet samt behov av undantag från reservatsföreskrifterna. Svenska kraftnät ansluter sig inte till länsstyrelsens bedömning om att mer detaljerad information om det kommande arbetsområdet behövs för att förevarande tillståndsprövning ska kunna ske. Svenska kraftnät har presenterat ett arbetsområde i ansökan, inom vilket arbetsvägar/byggvägar och upplagsytor kommer att anläggas, liksom inom vilket område byggbodarna kommer att uppföras. Miljöbedömningen och föreslagna skyddsåtgärder utgår från att huvudsakligen hela det arbetsområde som omfattas av förevarande prövning (d.v.s. väster om väg 111) tas i anspråk för nämnda åtgärder, d.v.s. ett konservativt synsätt har tillämpats. Detta konservativa synsätt innebär att

prövningen av om yrkat Natura 2000-tillstånd kan meddelas kan utgå från Svenska kraftnäts beskrivning.

Svenska kraftnät ansluter sig inte till länsstyrelsens bedömning att dispens krävs från reservatsföreskrifterna. Det beror på att samtliga beskrivna arbetsmoment behövs för att kunna genomföra kabelutbytet och därmed omfattas samtliga dessa arbetsmoment av mark- och miljödomstolens tidigare bedömning om att kabelutbyte inte kräver undantag från reservatsföreskrifterna. Svenska kraftnät har dock valt att tillmötesgå länsstyrelsen och har därför hos länsstyrelsen ansökt om dispens från naturreservatsföreskrifterna för följande åtgärder inom arbetsområdet öster om väg 111. (1) Anläggande av tillfälliga arbetsvägar/byggvägar. (2) Anläggande av tillfälliga upplagsytor för mellanlagring av byggmaterial och till platsen förda massor (kabelsand och liknande). (3) Anläggande av tillfälliga uppställningsytor för byggbodar, maskiner och annan utrustning.

Svenska kraftnät får vad gäller samtliga åtgärders påverkan på naturreservatsområdet framhålla följande. Länsstyrelsens underlåter att beakta att det är frågan om en temporär påverkan. Länsstyrelsen verkar inte heller beakta erfarenheterna av kabelutbytet gällande FL23. Dessa erfarenheter visar att den återställning som utförts efter avslutat arbetet ger goda möjligheter för området samt dess naturtyper att återhämta sig. Länsstyrelsen använder begrepp som ”markexploatering” och ”hot”. Det är dock inte frågan om någon markexploatering. Det föreligger inte heller några hot om påverkan.

Vad gäller uppgrävning av sten och tillförande av sten i havet framför Svenska kraftnät följande. Stora stenar som eventuellt påträffas i marken vid schaktning föreslås användas för habitatförbättring på havsbotten där de kan erbjuda hårda bottensubstrat för arter såsom makroalger och blåmusslor. Detta bedöms som en potentiell positiv påverkan inom den marina delen av naturreservatet Domsten-Viken samt naturreservatet Grollegrund. Dessa stenar kan tas från de platser där schaktning utförs. Exakt var sådana stenar förekommer under

markytan inom det område där schaktning planeras är inte känt. Då stora stenar inte kan placeras ovanpå markkablarna behöver sådana stenar avlägsnas oavsett om de används som habitatförbättring i havet eller inte. Då det handlar om sten som ligger under markytan i dagsläget väntas ingen påverkan ske på värdena inom Natura 2000-området.

Påverkan fågel

Svenska kraftnät har tagit fram en naturvärdesinventering (NVI) enligt SIS standard (SIS 199000:2014a och b) med bland annat tillägget detaljerad redovisning av artförekomst där påträffade naturvårdsarter presenteras med koordinater/på karta. Fältinventering (Naturvärdesinventeringen) genomfördes under juni 2022 av två biologer. Utifrån resultatet av NVI:n gjordes bedömningen att en fördjupad fågelinventering inte var behövlig för att kunna dra erforderliga slutsatser. Denna bedömning styrks av samrådsyttrandet från Skånes Ornitologiska Förening som ser projektet som relativt oproblematiskt ur fågelsynpunkt.

Resultatet från NVI:n visar att följande fågelarter upptagna i rödlistan eller i bilaga 1 till Fågeldirektivet kan häcka inom arbetsområdena. Gravand (NT), gulsparv (NT) och kråka (NT). Motsvarande fynd i Artportalen visar strandskata (NT), grönfink (EN) och sävsparv (NT). En fördjupad utredning visar att gravand, strandskata och sävsparv inte riskerar att påverkas av planerad verksamhet. I ett värsta fall-scenario kan ett enstaka par av kråka, grönfink och gulsparv störas av planerad verksamhet under en säsong. Mot bakgrund av att de regionala och lokala populationerna av de tre arterna är så pass stora innebär inte detta någon risk för negativ påverkan på lokal bevarandestatus för respektive art. Störningen saknar således betydelse för att bibehålla populationerna av arten på en tillfredsställande nivå.

Inga arbeten kommer att utföras inom SPA-området (Special protection areas) och då avståndet mellan SPA-området och arbetsområdet är 700 m bedöms

risker att fåglar inom SPA-området störs av arbetsfartyg som obetydlig. Detta innebär även att inga habitatförändringar kommer att ske i SPA-området. Den enda påverkansfaktorn som är relevant för sjöfågel som bedöms kunna sträcka sig in i SPA-området är en tillfällig och kortvarig grumling i låga halter vars påverkan på sjöfågel bedöms som försumbar.

Gällande påverkan på arterna sjöorre och svärta inom arbetsområdet anger Svenska kraftnät följande. Påverkan inom arbetsområdet i form av störning från arbetsfartyg och grumling är tillfällig och kortvarig (nedspolning av kablar, som är den aktivitet som förväntas leda till mest grumling beräknas pågå i ca 3,5 dygn). Vidare utgör arbetsområdet endast en liten del av det viktiga området i norra Öresund. Detta innebär att under de tillfällen som störningar förekommer inom arbetsområdet finns god tillgång till liknande habitat i närområdet, både söder om arbetsområdet (exempelvis vid Grollegrund utanför Domsten) samt i SPA-området norr om arbetsområdet. Påverkan i form av habitatförändring bedöms vidare vara försumbar då kabelutbytet endast omfattar en liten del av arternas tillgängliga habitat i området, då utbytet huvudsakligen utförs genom ett 1:1 byte i befintliga kabelspår samt att påverkan på bottenfaunan är tillfällig.

Den miljö som är att betrakta som den mest känsliga ur fågelsynpunkt är den steniga strandnära miljön. Denna miljö skulle kunna utgöra häckplats för rödlistade fågelarter som gråtrut (VU), havstrut (VU), fiskmås (NT) och drillsnäppa (NT), under förutsättning att den inte översvämmas regelbundet. Mot bakgrund av att det inte finns några rapporterade fynd med häckningskriterie av dessa arter inom arbetsområdena inom eller utanför vattenområdet (kanske delvis beroende på att strandzonen översvämmas regelbundet) är det alltför långsökt att risk för negativ påverkan på dessa arter kan uppstå.

Svenska kraftnät anser att det av vidtagna utredningar och ovan redovisning framgår dels att tillgängliga data utgör tillräckligt kunskapsunderlag för

vidtagande av bedömningen av risken för påverkan på rödlistade häckande fågelarters livsmiljö, dels att verksamheten inom arbetsområdena inom och utom vattenområdet tillsammans med föreslagna villkor inte utlöser förbud enligt 4 § 4 p artskyddsförordningen.

Påverkan på kärlväxter

Svenska kraftnät har genom inventering konstaterat förekomst av jättefräken i våtmarken norr om arbetsområdet. En modellering av grundvattensänkning och påverkansområde har utförts som visar att då spont används kommer en avsänkning av grundvatten på 0,3 m endast att påverka området just kring skarvplatsen. Ingen påverkan på grundvattennivåerna kommer att ske i området med jättefräken. Svenska kraftnät har således tillsett att förbud enligt artskyddsförordningen inte aktualiseras. I enlighet med kommande kontrollprogram kommer Svenska kraftnät att bevaka omfattningen av grundvattenavsänkningen och således säkerställa effekten av spontan och att våtmarken med jättefräken inte påverkas. Omfattning och innehåll i kontrollprogrammet kommer att stämmas av med länsstyrelsen innan byggstart.

Länsstyrelsen påstår att jättefräken förekommer på andra ställen än de platser som Svenska kraftnät identifierat. Detta påstående har sannolikt sin grund i de i Artportalen inrapporterade förekomsterna. Svenska kraftnät kan dock efter utförd naturvärdesinventering i området konstatera att jättefräken inte förekommer på de platser som framgår i Artportalen och att således länsstyrelsens påstående är felaktigt. Jättefräken har specifika krav på miljöbetingelser och Svenska kraftnät har konstaterat att den inte förekommer i de torra miljöerna utanför våtmarken. De norra delarna av arbetsområdet överlappar främst med naturtypen 2130, grå dyner, vilket är en naturtyp som är störningspräglad och uttorkad. Nämnad naturtyp är inte kompatibel med förekomsten av den fuktkrävande jättefräken. Risk för påverkan på jättefräken föreligger alltså inte.

Klittviol har noterats i förstudien till naturvärdesinventeringen, även om ingen bekräftad förekomst noterades vid inventeringen. Som länsstyrelsen påpekar kan nedgrävning av fröbanken påverka vissa växtarter negativt, och vilket är skälet till att ytmassor i gräsbevuxen mark planeras att skrapas av och förvaras separat för att senare återföras ytligt vid återställning. På så sätt bevaras fröbanken, se förslag till villkor.

Den exakta lokaliseringen för flyttande av baktimjan planerar Svenska kraftnät att välja i samråd med länsstyrelsens reservatsförvaltare. Flytten kan bli permanent om länsstyrelsen anser att det är lämpligt för att minimera påverkan på det flyttade beståndet.

Rörande anpassning av återställningsarbetet så bedöms de föreslagna skyddsåtgärderna vara relevanta för de påverkade områdena och naturtyperna. Förekommande arter samt naturtyper bedöms ha goda förutsättningar till återhämtning över tid givet att skydd av markskiktet kommer ske över arbetsvägar, etablerings- och upplagsytor, samt att det översta markskiktet sparas separat och återförs överst efter schakt för att möjliggöra återväxt från fröbank.

Avseende undantag från reservatsföreskrifterna vill Svenska kraftnät förtydliga att aktuella åtgärder inte kan anses utgöra ”exploatering av en oacceptabelt stor del av naturreservatet” utan att det rör sig om temporära åtgärder, som utförs under en tidsbegränsad period och där anpassningar och skyddsåtgärder vidtas för att påverkan ska bli så begränsad som möjligt. Återställning kommer att utföras av Svenska kraftnät och de skyddsåtgärder som vidtas syftar även till att möjliggöra en naturlig återhämtning av i området förekommande arter och naturtyper. Denna återhämtning förväntas ske inom en begränsad tidsperiod, precis som efter kabelutbytet gällande FL23, där vegetationen återhämtat sig efter några växtsäsonger.

Länsstyrelsen lämnar således inte en korrekt beskrivning av planerad verksamhet. Svenska kraftnät får även förtydliga att det inte är möjligt att som länsstyrelsen gör, avgränsa och begränsa vad som utgör ”utbyte” och ”underhåll” till att avse ”de åtgärder som är absolut nödvändiga i samband med underhållet, d.v.s. precis den ytan inom de närmsta metrarna från kabeln som behövs i samband med underhåll/utbyte av kablarna”. De av länsstyrelsen avgränsade/begränsade åtgärderna kan, precis som var fallet vid utbytet av FL23, inte utföras om inte samtliga övriga arbetsmoment utförs samtidigt och i anslutning till de av länsstyrelsen angivna och accepterade åtgärderna. Svenska kraftnät har, precis som vid utbytet av FL23, så långt det är praktiskt möjligt förlagt arbetsmoment utanför reservatsområdet. Arbetsområdet inom Natura 2000-området är mycket litet sett till projektet, och kan inte minskas mer än det har gjort. Uppgrävning av sandiga massor som dessutom ska separeras i olika fraktioner kräver mycket utrymme. Svenska kraftnät anser således att samtliga nödvändiga arbetsmoment för att kunna genomföra utbytet av FL25 ska betraktas som underhåll. Svenska kraftnät har dock valt att gå länsstyrelsen till mötes och hos länsstyrelsen sökt undantag från reservatsföreskrifterna.

Naturvård

Rörande fördröjningen av restaureringsarbetet har Svenska kraftnät en pågående dialog med naturvårdshandläggare på länsstyrelsen och kommer inom denna dialog att hantera frågan om tillbakahållande av växtlighet och eventuella ytterligare behov såsom röjning. Valet av tidsperiod för förläggningen av kablar är baserat på ett antal olika faktorer, där möjligheten att minska konsekvenserna av avbrottet i elöverföring mellan Sverige och Danmark är den enskilt viktigaste. De goda väderförhållanden som i större utsträckning förekommer sommartid är också viktiga för att möjliggöra ett effektivt och säkert utbyte inte minst till havs. Ett effektivt utbyte till havs minskar också den tidsmässiga påverkan på naturreservatets marina områden. Mot den bakgrunden är det inte möjligt att genomföra arbetet utanför betessäsongen.

Konsekvenser djurhållare

Djurhållaren (Johan Jolfson) har betesrätt på Domsten 81:1 och Christinelund 2:3. Ingen del av betesområdet är beläget inom vattenområdet. I området finns många olika betesfällor med möjlighet att flytta runt djuren inom hela naturreservatet. Arbetena med kabelutbytet kommer att påverka vissa fällor som kommer att behöva avgränsas tillfälligt. Det är således inte hela betesmarken och alla fällor som påverkas. Svenska kraftnät uppskattar att cirka 1,9 ha, motsvarande cirka 20 % av betesmarken i området väster om väg 111 kommer att tas i anspråk av arbetena och bli tillfälligt obrukbar under byggnationerna. Påverkan kommer även att ske på den östra sidan om väg 111 där ca 1,6 ha, motsvarande 25 % av betesmarken kommer att tas i anspråk av arbetena och bli tillfälligt obrukbar. Djurhållarens verksamhet kommer således att begränsas under hela byggnationstiden och påverkas under efterföljande återväxtperiod (bedöms till cirka 4-5 år) men hans verksamhet bör därefter kunna bedrivas på samma sätt som innan.

Svenska kraftnät har ingen möjlighet att tillhandahålla ersättningsmark, men kan ersätta exempelvis kostnader för stängsling eller hyra av annan betesmark. Rättighetsinnehavare ersätts för tillfällig och permanent skada i syfte att de ska ha samma ekonomiska situation efter byggnationerna som innan. Frågor om ersättning till djurhållaren hanteras separat mellan djurhållaren och Svenska kraftnät och inom ramen för pågående prövning vid lantmäterimyndigheten angående ledningsrätt.

Friluftsliv

Svenska kraftnät har redovisat hur Skåneleden är tänkt att dras om. Vad gäller beskrivning av hur Skåneleden efter genomförda åtgärder ska återställas framförs följande. Leden inom området utgörs i dagsläget av en sandstig, utan några särskilda anlagda delar. Efter entreprenaden kommer återställning av marken att ske så till vida att schakt kommer att återfyllas med det övre

markskiktet överst, arbetsvägar och etableringsytor kommer att tas bort i sin helhet och topografin i området kommer huvudsakligen att återställas. Stigen bedöms kunna återgå utan ytterligare återställning efter detta, medan eventuella markeringar av leden kommer att återställas.

Bemötande av Johan Jolfsons yttrande

Avseende frågor om ersättning, se ovan vid rubriken ”Konsekvenser djurhållare”.

Svenska kraftnät åtar sig att inventera och dokumentera markerna inför arbetena samt efter avslutade arbeten i syfte att påverkan och ersättning ska kunna bedömas avseende den skada som Svenska kraftnäts verksamhet orsakat arrendatorn. Svenska kraftnät bedömer inte att naturvärdena kommer att gå förlorade på sikt.

Bemötande av Pertil Entreprenad AB:s yttrande

Svenska kraftnät bestrider de yrkanden som framställts av Pertil Entreprenad AB, då ansökan uteslutande avser tillstånd för vattenverksamhet samt tillstånd enligt Natura 2000.

Svenska kraftnät har gjort en översyn av de eventuella luftföroreningar och buller från arbetsmaskiner som bedöms uppkomma vid planerad verksamhet. Både luftföroreningar och buller bedöms vara av försumbar omfattning. Naturvårdsverkets allmänna råd om byggbuller (NFS 2004:15) kommer att följas. Hänsyn tas till den berörda utifrån de allmänna hänsynsreglerna och Svenska kraftnät avser att ha fortsatt kontakt med vederbörande för att minimera störningar i enlighet med gällande byggbullerregler. Buller från landarbeten ska dock inte prövas av domstolen i detta ärende.

Eventuell sprängning av UXO utförs i en separat hantering av Försvarmakten.

Genomförd utredning avseende grundvattennivåer visar att planerade arbeten inte kommer att påverka grundvattnet i brunnen, varken kvantitativt eller kvalitativt. Fastighetens möjlighet till grundvattenuttag i tidigare uttagna mängder kommer inte att påverkas, och någon försämring av vattenkvaliteten, såsom saltvatteninträngning, kommer inte att inträffa. För att följa upp projektets potentiella påverkan på grundvattnet i området kommer Svenska kraftnät genomföra ett kontrollprogram där bl.a. grundvattennivåer mäts i ett antal brunnar/grundvattenrör före, under och strax efter slutförda anläggningsarbeten. I kontrollprogrammet kommer den grävda brunnen att ingå.

Bemötande av yttrande från Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV)

Det arbete som görs på svenskt vatten görs i samklang med det som utförs i danskt vatten, och skiljer sig inte från detta när det gäller grumling, sediment-spridning och näringstillförsel från interna källor (sedimentet). Enligt den danska sedimentmodellering som tagits fram inom projektet kommer en begränsad och kortvarig grumling uppstå, där huvuddelen av sedimentet åter lägger sig på botten inom några få meter från kabeldiket. Detta innebär också att miljögifter och näringsämnen bundna i sedimentet huvudsakligen sedimenterar tillsammans med detta i närområdet. Ingen större spridning av dessa är att vänta. I den danska miljökonsekvensbeskrivningen har man tagit fram en grov uppskattning för tillfällig intern näringstillförsel via sedimentet, och kommit fram till att detta ger en obetydlig negativ påverkan på vatten- och sedimentkvalitet. Denna analys bedöms vara giltig även för den svenska sidan. När man därtill lägger att huvuddelen av det sediment som sprids i svenskt vatten kommer att förbli i svenskt vatten, givet den snabba sedimentationen samt de huvudsakligt nord-sydliga strömförhållandena i sundet, bedöms det inte som sannolikt att nedspolning och schaktning i svenskt vatten kommer att medföra någon påverkan på de danska möjligheterna att uppnå de krav som ställs inom Vattendirektivet.

SGAV påpekar att grumling ska bedömas tillsammans med bakgrunds nivåerna. Grumlingen från projektet kommer vara kortvarig och med huvudsakligen låga halter, och även om detta räknas samman med den vanligt förekommande bakgrundshalten bedöms ingen påverkan uppstå på något av de bedömda intressena.

Påverkan på fastsittande fauna har inte bedömts inom den svenska miljökonsekvensbeskrivningen eftersom den sedimentation som uppnår så pass stor omfattning som 4,4 cm enbart kommer att förekomma på mjukbotten och främst i djupare områden, där det generellt inte förekommer fastsittande fauna eller flora. I områden där det förekommer hårbotten är det inte möjligt att spola ned kablarna och det kommer därför inte ske någon omfattande sedimentation i dessa områden. Den sedimentation som sker i områden med hårda bottensubstrat bedöms också vara utsatta för mer vattenrörelser än djupa mjukbottnar, och den lägre grad av sedimentation som ändå sker bedöms spolas bort inom en relativt kort period. Svenska kraftnät ser positivt på att SGAV vill följa förevarande prövning.

Bemötande av yttrande från Danmarks fiskeriforening

Det arbete som görs på svenskt vatten görs i samklang med det som utförs i danskt vatten. Energinet bör därför vara ansvarig för att kontakta danska intresseorganisationer, liksom Svenska kraftnät ansvarar för eventuella kontakter med svenska intressenter vid behov. I frågor som är gränsöverskridande, såsom fisket, är det lämpligt att det tydliggörs i dessa kontakter att detta rör både danskt och svenskt vatten.

Undersökningar av havsbotten har gjorts inom ramen för projektet, liksom modellering av sedimentspridning. Enligt den danska sedimentmodellering som tagits fram inom projektet kommer en begränsad och kortvarig grumling uppstå, där huvuddelen av sedimentet åter lägger sig på botten inom några få meter från kabeldiket. Detta innebär också att miljögifter bundna i sedimentet

huvudsakligen sedimenterar tillsammans med detta i närområdet. Ingen större spridning av dessa är att vänta. Schakt kommer att ske i grunda områden och är inkluderade i den framtagna sedimentmodelleringen. Perioden för arbetena i vatten (sommar/tidig höst) är utvald av flera anledningar, däribland de lugna väderförhållandena som möjliggör ett säkert och effektivt utbyte av kablarna. Utbytet har dock huvudsakligen förlagts till slutet av sommaren delvis av hänsyn till de marina värdena. Inga skyddsåtgärder har bedömts nödvändiga.

Lekperioden för torsk (som är en särskilt viktig art) undviks, men vissa andra arter leker under delar av den planerade arbetsperioden. De låga grumlingshalterna gör dock att konsekvensen för fiskägg och larver bedöms som liten, och inga skyddsåtgärder bedöms nödvändiga. Givet den relativt korta anläggningsperioden till havs, samt det högst begränsade arbetsområdet bedöms projektet enbart ha en försumbar och tillfällig undanträngningseffekt av danskt fiske i svenskt vatten. Därav bedöms kompensation för förlorad inkomst som mindre sannolik. Miljökontroll kommer att genomföras under anläggningsarbetena. Under anläggningsarbetet kommer information om förekomst av arbetsfartyg i området att kommuniceras med yrkesfisket.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling i målet den 22 januari 2026. Vid huvudförhandlingen deltog Svenska kraftnät.

Rådighet för vattenverksamhet

Enligt 2 kap. 1 § lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ska verksamhetsutövaren för att få bedriva vattenverksamhet ha rådighet över det vatten inom det område där verksamheten ska bedrivas. Enligt 2 kap. 4 § 7 p. samma lag har en vattenverksamhet som behövs för starkströmsledning för vilken nätkoncession för linje krävs sådan rådighet som

anges i 2 kap. 1 §. Denna så kallade legala rådighet infördes i ovan nämnda lag år 2021.

Av förarbetet till lagändringen (prop. 2020/21:188, sid 57-58) framgår bland annat följande. En förutsättning för att få en nätkoncession är att ledningen är lämplig från allmän synpunkt. En starkströmsledning som byggs och används med stöd av en nätkoncession för linje bör därför antas ha sin grund i ett sådant allmänt ändamål som motiverat legal rådighet i andra fall (se punkt 1-6 i samma bestämmelse). Vidare anges att eftersom den legala rådigheten i huvudsak är en processförutsättning innebär det liten betydelse för motstående intressen, vilka prövas mot miljöbalkens bestämmelser.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att den sökta vattenverksamheten avser en starkströmsledning för vilken nätkoncession för linje krävs. Svenska kraftnät har därmed erforderlig rådighet.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen bedömer att miljöeffekter och konsekvenserna därav har beskrivits väl i den inlämnade miljökonsekvensbeskrivningen. Vidare bedömer domstolen att alternativutredningen är av erforderlig omfattning. Följande miljöaspekter har bedömts. Bottenförhållanden, botten-samhälle, fisk, marina däggdjur, fågel, naturmiljö i strandområde, kulturmiljö, rekreation och friluftsliv, yrkesfiske, sjöfart, infrastruktur, kumulativa effekter samt gränsöverskridande påverkan. Påverkan på Natura 2000-områden har redovisats särskilt. Bedömningarna baseras på följande utredningar. Marinbiologisk inventering, marinarkeologisk utredning, riskanalys för sjöfart, beräkning av undervattensbuller, provtagning av miljögifter i sediment, sedimentspridningsmodellering, geoteknisk och geofysisk undersökning av sjökabelrutten inkl. högupplösta underlag över vattendjup och bottenpografi, samt arkeologisk utredning, geotekniska undersökningar och beräkningar av

temporär grundvattensänkning vad avser arbetet på land. Mark- och miljödomstolen bedömer att det samlade materialet i målet uppfyller kraven enligt 6 kap. miljöbalken. Den specifika miljöbedömningen kan därför slutföras genom tillståndsprövningen i denna dom och miljökonsekvensbeskrivningen godkännas.

Dispens enligt 7 kap. 7 § miljöbalken

Enligt föreskrifterna för naturreservatet Domsten-Viken är drift, underhåll och ombyggnad av bland annat ledningar, sjökablar och anläggningar inom gällande ledningsrätt undantagna från förbuden i föreskriften. Denna prövning omfattar de delar av Domsten-Viken som är belägna väster om väg 111. Svenska kraftnät har visat att det vid genomförandet behöver upprättas ett arbetsområde på land inom reservatet som är beläget utanför ytan för ledningsrätten. Anläggande av tillfälliga arbetsvägar/byggvägar, upplagsytor för byggmaterial samt uppställningsytor för byggbodar, maskiner och annan utrustning kan därmed inte anses omfattas av undantaget från förbuden i föreskrifterna. Mot bakgrund av att åtgärderna är tillfälliga och att berörda naturvärden med nu villkorade skyddsåtgärder kommer återhämta sig bedömer mark- och miljödomstolen att yrkad dispens kan beviljas.

Det har inte framkommit annat än att arbetet med den sjöförlagda delen av den nordliga kabelförbindelsen kommer att ske inom området för ledningsrätt varför den delen av kabelbytet får anses omfattas av undantagen i föreskrifterna för såväl Domsten-Viken som Grollegrund.

Tillståndets omfattning

Svenska kraftnät har, utöver yrkanden om tillstånd till vattenverksamhet och åtgärder inom Natura 2000-område för att byta ut den nordliga kabelförbindelsen, även yrkat om tillstånd enligt 11 kap. och 7 kap. 28 b § miljöbalken för underhåll av densamma. Underhållet anges syfta till att

säkerställa kabelns funktion. Den markförlagda kabeln samt sjökabeln fram till 8 meters djup ska förläggas i skyddsror och den nya kabeln innehåller ingen olja. Detta anges minska behovet av underhåll. Inga remissinstanser har framfört synpunkter på yrkandet. Mot bakgrund av att yrkandet får anses omfatta tillfälliga och avgränsade åtgärder på just denna kabelförbindelse, och inte ett utbyte av den i sin helhet, ska tillståndet även omfatta underhåll så som framgår av domslutet. Åtgärder som skulle kunna medföra otillåten störning på tumlare kräver dock prövning i annan ordning.

Slutlig miljöbedömning och tillåtlighet

Svenska kraftnät har i enlighet med vad som redogjorts för ovan ansökt om tillstånd till vattenverksamhet och för åtgärder inom Natura 2000-området Domsten-Viken för byte av 400 kV starkströmskabel. Ingen part i målet har motsatt sig verksamheten, men Havs- och vattenmyndigheten anser att villkor till skydd för tumlare behöver föreskrivas för att inte åtgärden ska vara förbjuden enligt artskyddsförordning (2007:845).

Lokalisering och hushållning med resurser

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska den plats väljas för verksamheten som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö. Bestämmelsen är tillämplig vid prövning som omfattar befintlig verksamhet, även om den får störst betydelse för en ny verksamhet där tidigare orörd mark ska tas i anspråk. Svenska kraftnät har på ett tydligt sätt motiverat nollalternativet som innebär att kabelförbindelsen endast rivs ut. Mark- och miljödomstolen bedömer sammantaget att det är ett sämre alternativ att ta ytterligare havsbotten, strandnära vatten och strand i anspråk för att anlägga en ny kabelförbindelse än det sökta, trots att det aktuella området har höga och skyddade naturvärden. Sammantaget bedömer domstolen att det planerade kabelbytet så som det avses att genomföras inte strider mot 2 kap. 6 § eller 3 och 4 kap. miljöbalken.

Miljökvalitetsnormer för vatten och enligt havsmiljöförordning (2012:18)

För att bedöma påverkan på ytvattenförekomsten N Öresunds kustvatten har Svenska kraftnät redogjort för följande kvalitetsfaktorer. Bottenfauna, konnektivitet, morfologiskt tillstånd, särskilda förorenande ämnen samt prioriterade ämnen. Mark- och miljödomstolen bedömer att det planerade kabelbytet inte medför otillåten försämring av någon av kvalitetsfaktorerna och inte heller äventyrar möjligheten att uppnå den beslutade miljökvalitetsnormen för kustvattenförekomsten (jfr. 5 kap. 4 § miljöbalken).

Det planerade kabelbytet berör även Västerhavet, havsbassängen Kattegatt, kustvattentypen Södra Hallands och norra Öresunds kustvatten samt Kattegatts utsjövatten (HVMFS 2012:18). De havsmiljönormer som anges bli berörda är B.1 Tillförsel av miljöfarliga ämnen. B.2 Effekter av miljöfarliga ämnen uppnås, samt E.2 Impulsivt ljud för marina däggdjur.

Miljökvalitetsnormerna för havsmiljön är enligt 5 kap. 2 § första stycket p. 4 miljöbalken så kallade andra normer som följer av EU:s regelverk. Tillämpningen av dessa normer är kopplade till de krav som följer av 2 kap. miljöbalken (jfr. Mark- och miljööverdomstolens dom den 10 december 2024 i M 6352-23). Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Kraven gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem (2 kap. 7 § miljöbalken). Mark- och miljödomstolen bedömer att det planerade kabelbytet, med nu villkorade skyddsåtgärder, inte strider mot miljökvalitetsnormerna B.1, B.2 eller E.2 och inte heller försvårar uppnåendet av miljökvalitetsnormen god miljöstatus.

Natura 2000

Tillstånd krävs enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett Natura 2000-område. Tillstånd får enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken lämnas endast om verksamheten eller åtgärden, ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder, inte kan skada de livsmiljöer i området som avses att skyddas eller medföra att de arter som avses skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arterna. Den avgörande frågan är om det i tillräcklig grad är säkerställt att de skyddsåtgärder som verksamhetsutövaren avser att vidta är tillräckliga för att undvika skada på utpekade arter och naturtyper inom Natura 2000-området.

Det planerade kabelbytet är beläget cirka 700 meter sydost om Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde och inom Natura 2000-området Domsten-Viken.

Nordvästra Skånes havsområde

Området är utpekad för naturtyperna sandbankar (1110) och rev (1170), samt arterna tumlare, gråsäl, knubbsäl och flera fågelarter. Relevanta miljöeffekter är grumling, sedimentation, fysisk närvaro av arbetsfartyg samt undervattensbuller från akustiskt positioneringssystem. Mark- och miljödomstolen bedömer att inga av dessa miljöeffekter medför sådana konsekvenser att det på ett betydande sätt påverkar områdets bevarandevärden. Angående påverkan på tumlare, se nedan under rubriken artskydd. Tillståndsplikten enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken aktualiseras således inte avseende Nordvästra Skånes havsområde.

Domsten -Viken

Området är utpekade för naturtyperna vita dyner (2120), grå dyner (2130), risdyner (2140) och torra hedar (4030) där det förekommer flera hävdgynnade och hotade arter. I bevarandeplanen anges även jättefräken vara en prioriterad art. Det planerade kabelbytet medför att cirka 10 % av områdets 10,2 ha tillfälligt tas i anspråk som arbetsområde. Svenska kraftnät har bedömt att skarvplattan medför viss biotopförlust av grå dyner (2130), att en marginell till betydande tillfällig biotopförändring kommer att ske i naturtyperna vita dyner, grå dyner och risdyner, men att biotopförsämring inte kommer ske i någon av naturtyperna. Beståndet av jättefräken är beläget utanför påverkansområdet för den tillfälliga grundvattenavsänkningen.

Svenska kraftnät har sammantaget på ett tydligt sätt utrett och förslagit skyddsåtgärder avseende hotade arter och för att de berörda naturtyperna ska återhämta sig efter det att kabelbytet är färdigställt. Mark- och miljödomstolen bedömer sammantaget att Svenska kraftnät tillräckligt tydligt visat att förutsättningarna enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken för ett Natura 2000-tillstånd är uppfyllda. Tillstånd för åtgärder inom Natura 2000-området Domsten-Viken ska således ges så som framgår av domslutet.

Artskydd

I norra Öresund förekommer tumlare som tillhör Bälthavspopulationen. Bälthavspopulationen har enligt uppgifter från de senaste årens inventeringar haft en negativ utveckling och bedöms enligt HELCOM som sårbar. Tumlare är en prioriterad bevarandearter i Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde. Bevarandeplanen anger att Bälthavspopulationen inte uppnår fullgod bevarandestatus. Tumlare är skyddad enligt art- och habitatdirektivets bilaga 4 och är fridlyst enligt artskyddsförordningen (anges med N i bilaga 1 till förordningen).

Arbetsområdet för byte av den nordliga kabelförbindelsen är belägen inom ett område som är utpekad som viktigt för tumlare under mars till augusti, det vill säga under tiden för kalvning och digivning. Av de miljöeffekter som uppkommer till följd av kabelbytet bedömer mark- och miljödomstolen att det framförallt är undervattensljud från det akustiska positioneringssystemet som riskerar att medföra en otillåten störning på tumlare.

Svenska kraftnät anger att det är nödvändigt att använda ett akustiskt positioneringssystem under två dagar i juli och fem dagar i slutet av juli/augusti med en svagare ljudstyrka samt under tre dagar i september då ljudstyrkan är högre. Undervattensbullret från det akustiska positioneringssystemet bedöms medföra tillfälligt undvikandebeteende inom som längst 5,2 till 13,6 km radie och tillfällig hörselnedsättning inom 600 meter under september. Effekten bedöms vara på individnivå och ingen påverkan på populationsnivå förväntas. Konsekvensen har bedömts vara liten negativ.

Enligt 4 a § 2 p. artskyddsförordning (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Förbudet gäller de vilt levande djurarter som markerats med N eller n i bilaga 1 till artskyddsförordningen. Förbudet gäller på individnivå oavsett om den berörda artens bevarandestatus påverkas negativt eller inte (EU-domstolens avgörande C-473/19 och C-474/19, Skydda skogen). Frågan i målet är om användningen av det akustiska positioneringssystemet under juli till augusti är en störning som omfattas av förbudet.

Bestämmelsen i 4 a § 2 p. artskyddsförordning motsvarar artikel 12 i art- och habitatdirektivet. I EU-kommissionens vägledning (C (2021) 7301 final 12.10.2021) anges följande angående tolkning av begreppet ”störning”. All avsiktlig störning som kan påverka chanserna till överlevnad, fortplantningsframgång eller reproduktionsförmåga för en skyddad art, eller som leder till en minskning av det bebodda området eller till att arten förflyttas eller fördrivs, bör ses som en ”störning” i enlighet med begreppen i artikel 12. Bestämmelsen

är inte uttryckligen begränsad till ”betydande” störningar, som fallet är i artikel 6.2 i direktivet, utan bestämmelsens omfattning måste tolkas mot bakgrund av direktivets övergripande mål.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning. Domstolen ifrågasätter inte att det för ett effektivt genomförande av bytet av den nordliga kabelförbindelsen är nödvändigt att använda det akustiska positioneringssystemet under juli till augusti. Det är således ofrånkomligt att arbetsmomentet sammanfaller med den period då tumlaren har nyfödda kalvar och parar sig, det vill säga då den är som mest känslig för störningar. Den beskrivna effekten i form av tillfälliga undvikandebeteende skulle dels kunna medföra att honan skiljs från kalven, dels indirekt kunna påverka honans kondition. Svenska kraftnät har utöver förslag till villkor om övervakning och mjuk uppstart även beskrivit skyddsåtgärder i form av att (1) det akustiska positioneringssystemet endast ska användas under dagtid och (2) att det endast ska användas högst två dagar i juli, fem dagar i slutet av juli/augusti samt tre dagar i september/-oktober. (3) Under juli och augusti ska ett svagare system användas för att sänka ljudstyrkan (se ovan ang. tröskelvärden TTS och PTS som inte ska överskridas). Mark- och miljödomstolen bedömer att detta sammantaget reducerar risken för att tumlare ska påverkas på annat sätt än att de för tillfället undviker det aktuella området. De föreslagna skyddsåtgärderna omfattas av det allmänna villkoret. Domstolen bedömer att detta i erforderlig utsträckning säkerställer att störningen inte breder ut sig i tid och rum. Störningen bedöms sammantaget inte omfattas av förbudet i 4 a § 2 p. artskyddsförordningen.

Strandskydd

Bytet av den nordliga kabelförbindelsen kommer delvis att ske inom strandskyddat område där det är förbjudet att vidta åtgärder så som grävningsarbeten (jfr. 7 kap. 15 § miljöbalken). Den aktuella kabeln är dock en starkströmsledning enligt en nätkoncession för linje enligt ellagen (1997:857) vilken enligt 7 kap. 16 § miljöbalken är undantaget förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken.

Bytet av den nordlig kabelförbindelsen strider således inte mot strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken.

Samlad bedömning

Baserat på de utredningar som legat till grund för ansökan och vad som i övrigt har framkommit i målet bedömer mark- och miljödomstolen sammanfattningsvis att det inte föreligger hinder mot att tillåta den ansökta verksamheten i enlighet med vad Svenska kraftnät yrkat på grund av bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken, de särskilda hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken, miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken, skydd av områden i 7 kap., artskydd i 8 kap. samt vattenverksamhet i 11 kap. miljöbalken.

Villkor

Mark- och miljödomstolen bedömer att de villkorsförslag som slutligen yrkats av Svenska kraftnät i huvudsak är skäligen och väl avvägda och därför med några få språkliga justeringar kan fastställas (jfr. villkor 1-2, 4-18, 20-22, 25, 27-29 i domslutet). Mark- och miljödomstolen bedömer således att det saknas skäl att precisera villkor 16 så som länsstyrelsen föreslagit.

Nedan följer mark- och miljödomstolens skäl till övriga villkor.

Villkor 3a

För att undvika en otillåten störning på marina däggdjur ska villkoret preciseras på så sätt att kunskapskrav ska ställas på observatören samt att uppstart får ske först efter att det under 30 minuter inte observerats något marint däggdjur.

Villkor 19

Länsstyrelsen har framfört att det inte framgår av villkoret hur markskiktet som skrapas av avses förvaras, hur länge eller om det krävs särskilda åtgärder för att

det ska överleva förvaringen samt återetableringen. Mark- och miljödomstolen bedömer att det saknas skäl att precisera skötselkrav som villkor. Däremot ska lokaliseringen av förvaringen väljas i samråd med länsstyrelsen, vilket också Svenska kraftnät framförde vid domstolens huvudförhandling.

Villkor 23

Länsstyrelsen har framfört att det inte framgår av villkoret vad sökande avser att göra i det fall häckning konstateras eller vilken kompetens som avser att konstatera eventuell häckning. Svenska kraftnät framförde vid domstolens huvudförhandling att för det fall aktivt bo påträffas lämnas aktuellt träd. Vidare att det är en sakkunnig biolog som ska anlitas för kontrollen. Domstolen bedömer att det saknas skäl att precisera villkoret mer än vad som framgår av domslutet.

Villkor 26

Länsstyrelsen yrkar att villkor ska fastställas om att de tillfälliga arbetsvägarna/byggvägarna ska avetableras och markytan återställas inom den för vattenverksamheten beslutade arbetstiden. Mot bakgrund av områdets känslighet bedömer domstolen att det finns skäl att bifalla länsstyrelsens yrkande.

Svenska kraftnäts förslag till villkor 23

Svenska kraftnät har i villkorsförslag 23 angett att Svenska kraftnäts krav i teknisk riktlinje TR13 gäller för all dess verksamhet. Mark- och miljödomstolen bedömer att en hänvisning till interna riktlinjer inte lämpar sig som skarpt villkor. Särskilt inte med avseende på hur ett sådant villkor ska kunna kontrolleras.

Åtaganden

Svenska kraftnät har i ansökan särskilt redovisat ett antal åtgärder i form av åtaganden. Några av dessa är föreskrivna i villkor som framgår av domslutet. Andra är förtydliganden av vad som angetts som skyddsåtgärder i ansökningshandlingarna och vid domstolens huvudförhandling. Domstolen erinrar om att det allmänna villkoret (villkor 1) inte är inskränkt till de uppräknade åtaganden utan avser allt vad sökanden har angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i målet.

Arbets tid och oförutsedd skada

När ett tillstånd avser arbeten för vattenverksamhet ska den tid inom vilken arbetena ska vara utförda anges i domen (jfr. 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken). Svenska kraftnät har yrkat att arbetstiden ska bestämmas till 5 år från lagakraftvunnet dom. Domstolen anser att arbetstiden ska bestämmas enligt bolagets yrkande på det sätt som framgår av domslutet.

Vidare ska i domen anges den tid inom vilken anspråk i anledning av oförutsedd skada får framställas. Den tiden får bestämmas till lägst fem och högst tjugo år. Tiden räknas från utgången av den av domstolen bestämda arbetstiden (jfr. 22 kap. 25 § första stycket punkt 14 och 24 kap. 18 § tredje stycket miljöbalken). Svenska kraftnät har redogjort för den påverkan och de konsekvenser kabelbytet kommer medföra. Mark- och miljödomstolen bedömer att risk för någon ytterligare skada inte föreligger. Uppstår ändå skada får anspråk om ersättning för sådan oförutsedd skada göras till mark- och miljödomstolen särskilt, inom fem år från arbetstidens utgång, vilket är i enlighet med Svenska kraftnäts yrkande.

Ersättningsyrkanden m.m.

Pertil Entreprenad AB

Svenska kraftnät har bestritt de yrkanden som framställts av Pertil Entreprenad AB med hänvisning till att ansökan uteslutande avser tillstånd för vattenverksamhet samt tillstånd till åtgärder inom Natura 2000-område.

Vad gäller frågan om skada och ersättning avseende enskild brunn på fastigheten Domsten 81:2 omfattar prövningen inte någon grundvattenavsänkning. Svenska kraftnät har inte ansökt om tillstånd för grundvattenavsänkning eftersom bolaget har bedömt att det är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom den tillfälliga grundvattenavsänkningen i samband med schakten och att den därför omfattas av undantaget i 11 kap. 12 § miljöbalken. Om skada trots det skulle uppkomma får det hanteras parterna emellan och genom eventuell stämningsansökan.

Även vad gäller bullerproblem under byggtiden konstaterar domstolen att eventuella ersättningsyrkanden avseende buller får hanteras i civilrättslig ordning då möjlighet att döma ut ersättning i detta mål inte föreligger. Pertil Entreprenad AB bedöms inte vara vattenrättslig sakägare i målet (jfr. 9 kap. 2 § lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet). Svenska kraftnät har dock åtagit sig att ha kontakt med boende på fastigheten och att arbeta för att minimera störningar under byggtiden. Svenska kraftnät har även anfört att man bedömer att Naturvårdsverkets allmänna råd för byggbuller inte kommer att överskridas.

Vad gäller tillfartsväg noterar domstolen att Svenska kraftnät har åtagit sig att ha en dialog med markägaren inför genomförandet av arbetena, samt att ta fram en trafikplan för att säkerställa att vägen hålls tillgänglig för transporter till och från fastigheten. Ett stängsel kommer också att placeras mellan fastighetens västra kant och arbetsområdet.

Johan Jolfson

Den skadereglering som domstolen kan företa i målet är kopplad till tillståndet till vattenverksamhet. Ingen del av Johan Jolfsons betesområde är beläget inom vattenområdet. De dispenser från naturreservatsföreskrifter och tillstånd till åtgärder inom Natura 2000-område som ges i domen är inte på samma sätt som vattenverksamheten avhängiga av att skadereglering sker. Hans krav vad gäller kompensation för de kostnader han åsamkas av kabeldragningen på land kan därför inte prövas inom ramen för detta mål.

Den ersättning och de kompensationsåtgärder som kan komma att bli aktuella får således lösas mellan parterna på civilrättslig väg och - som Svenska kraftnät har påtalat - inom ramen för pågående prövning vid lantmäterimyndigheten angående ledningsrätt.

Domstolen noterar också att Svenska kraftnät åtar sig att inventera och dokumentera markerna inför arbetena samt efter avslutade arbeten i syfte att påverkan och ersättning ska kunna bedömas avseende den skada som Svenska kraftnäts verksamhet orsakat Johan Jolfson.

Samlad bedömning ersättningsyrkanden m.m.

Sammanfattningsvis konstaterar domstolen att Svenska kraftnät genom åtaganden i målet har tillmötesgått vissa av yrkandena från Johan Jolfson och Pertil Entreprenad AB. På ovan angivna grunder ska övriga yrkanden avslås.

Verkställighet

När det finns skäl får mark- och miljödomstolen enligt 22 kap. 28 § miljöbalken förordna att ett tillstånd till en verksamhet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft. Utgångspunkten är dock att ianspråktagande av ett tillstånd får ske först när beslutet vunnit laga kraft. Av praxis framgår att

eftersom ett sådant förordnande är ett undantag åligger det verksamhetsutövaren att påvisa konkreta skäl för verkställighet. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras (se NJA 2012 s. 623).

Mark- och miljödomstolen bedömer att det i enlighet med vad Svenska kraftnät redogjort för medför minst intrång och påverkan på miljön samt skyddade arter och naturtyper om bytet av den nordliga kabeln kan ske under sen sommar och tidig höst. Framförallt med hänsyn till att den samlade tiden för arbetet då beräknas bli så kort som möjligt. Eftersom kabelbytet nödvändigtvis måste samordnas med danska Energinet finns det enligt mark- och miljödomstolen skäl att bevilja yrkad verkställighet.

Eftersom mark- och miljödomstolen förordnar verkställighetstillstånd ska domstolen enligt 22 kap. 28 § miljöbalken föreskriva att Svenska kraftnät hos länsstyrelsen ska ställa ekonomisk säkerhet.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen ska i samband med att handläggningen av målet avslutas pröva avgiftens skälighet med särskild hänsyn till prövningens omfattning. Domstolen får därvid minska eller efterskänka avgiften (9 kap. 3 § förordningen [1998:940] om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken). Mark- och miljödomstolen har den 7 februari 2025 beslutat om en prövningsavgift på 400 000 kronor.

Vid domstolens huvudförhandling framförde Svenska kraftnät att prövningsavgiften bör kunna skrivas ned då prövningen skett genom ganska sedvanlig handläggning. Domstolen finner inte anledning att ändra den tidigare beslutade prövningsavgiften utan den fastställs i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Rättegångskostnader

Havs- och vattenmyndigheten har yrkat om ersättning för rättegångskostnader avseende nedlagt arbetet (32 timmar) om en total summa av 25 600 kr. Svenska kraftnät bestrider yrkandet i dess helhet och anför att Havs- och vattenmyndigheten enligt lag inte är ersättningsberättigad men vitsordar det yrkade beloppet som skäligt i och för sig. Havs- och vattenmyndigheten motsätter sig Svenska kraftnäts uppfattning och menar att det av 22 kap. 6 § miljöbalken framgår att myndigheten har sådan talerätt som innebär att rättegångskostnader ska ersättas på så sätt som framgår av 25 kap. 2 § miljöbalken.

Länsstyrelsen i Skåne län har yrkat ersättning för rättegångskostnader avseende inläsning av handlingar samt tre yttranden i målet (110 timmar) om en total summa av 88 000 kr. Svenska kraftnät har medgivit att utge det yrkade beloppet.

Huvudregeln i ansökningsmål som gäller vattenverksamhet är att sökanden ska betala både sina egna och motparternas kostnader oavsett utgången av målet (25 kap. 2 § miljöbalken). Havs- och vattenmyndigheten har enligt vad som framgår av 22 kap. 6 § miljöbalken rätt att föra talan i detta mål och är således en sådan motpart som avses i 25 kap. 2 § miljöbalken. Svenska kraftnät ska därmed betala rättegångskostnader till Havs- och vattenmyndigheten samt Länsstyrelsen i Skåne län på det sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 4](#) (MMD-01)

Överklagande senast den 31 mars 2026.

I domstolens avgörande har chefsrådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Emma Sjögren samt de särskilda ledamöterna Elisabet Ardö och Mikael Svensson deltagit.

Bilaga 1

Planerad verksamhet

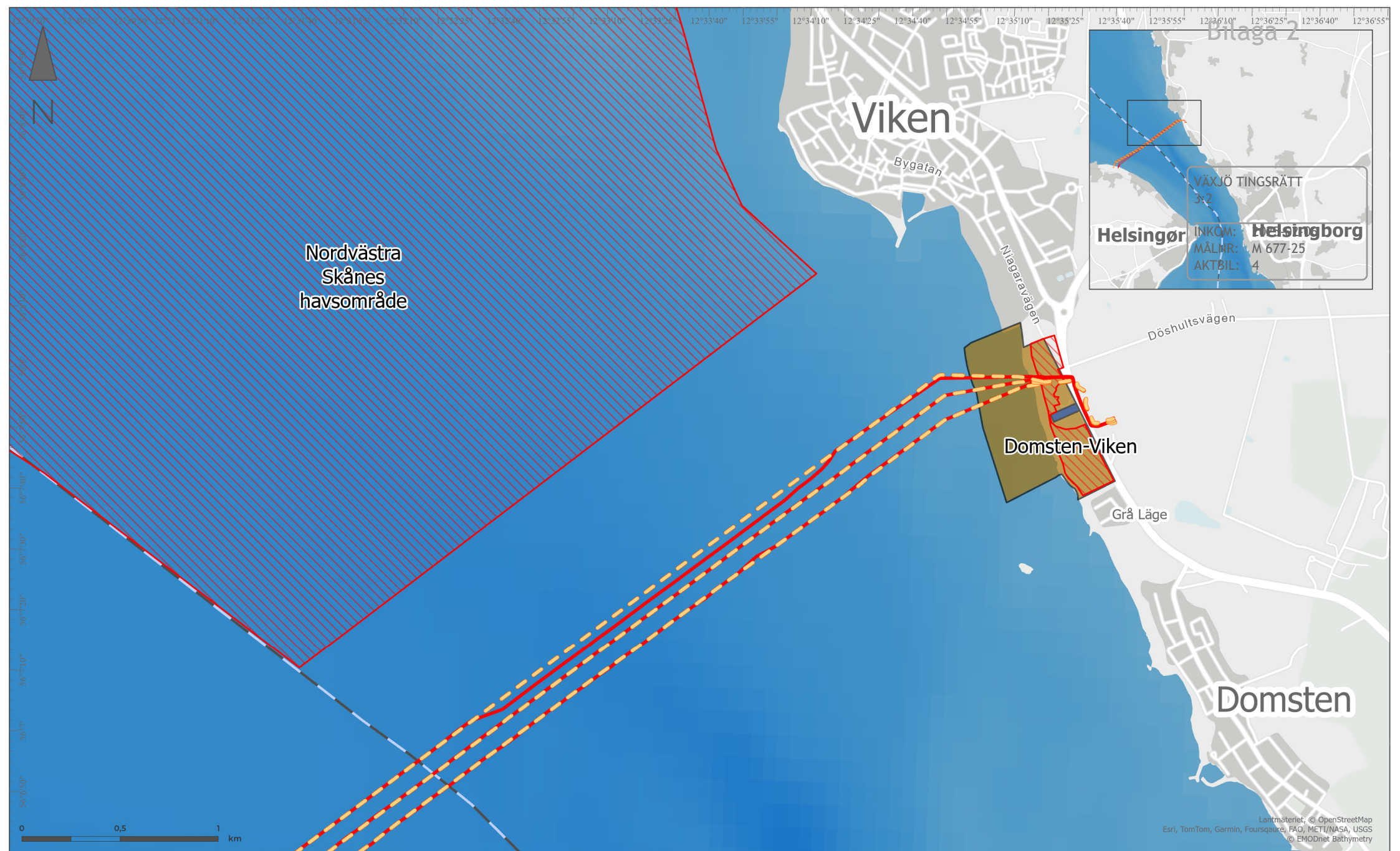
- Befintliga anläggningar**
- Nordlig kabelförbindelse (aktuell att förnyas)
  - Befintlig övergångsskarv
  - Jordspett
  - Jordkablar och jordlina
  - Sydlig kabelförbindelse (förnyad 2020)
  - Stationsområde
- Planerade anläggningar/verksamhet**
- Nya markkablar
  - Schaktfri korsning

- Ny övergångsskarv
- Nya sjökablar
- Ny jordkabel
- Arbetsområde Hav
- Arbetsområde i MKB
- Uppdaterat arbetsområde
- Arbetsområde
- Utökad arbetsområde för uppläggning av skyddsror
- Endast trädfällning

- Byggbodar, mellanlagring, maskinupställning, byggvägar etc inom hela området
- Byggbod, ungefärlig placering
- Verktygscontainer, ungefärlig placering i anslutning till övergångsskarv
- Vinsch och ankare, ungefärlig placering
- Enstaka fordonsrörelser
- Byggvägar/arbetsvägar, ungefärlig placering
- Natura 2000-område
- Naturreservat

SWEREP99 TM
Skala: 1:3,218
Datum: 1/19/2026

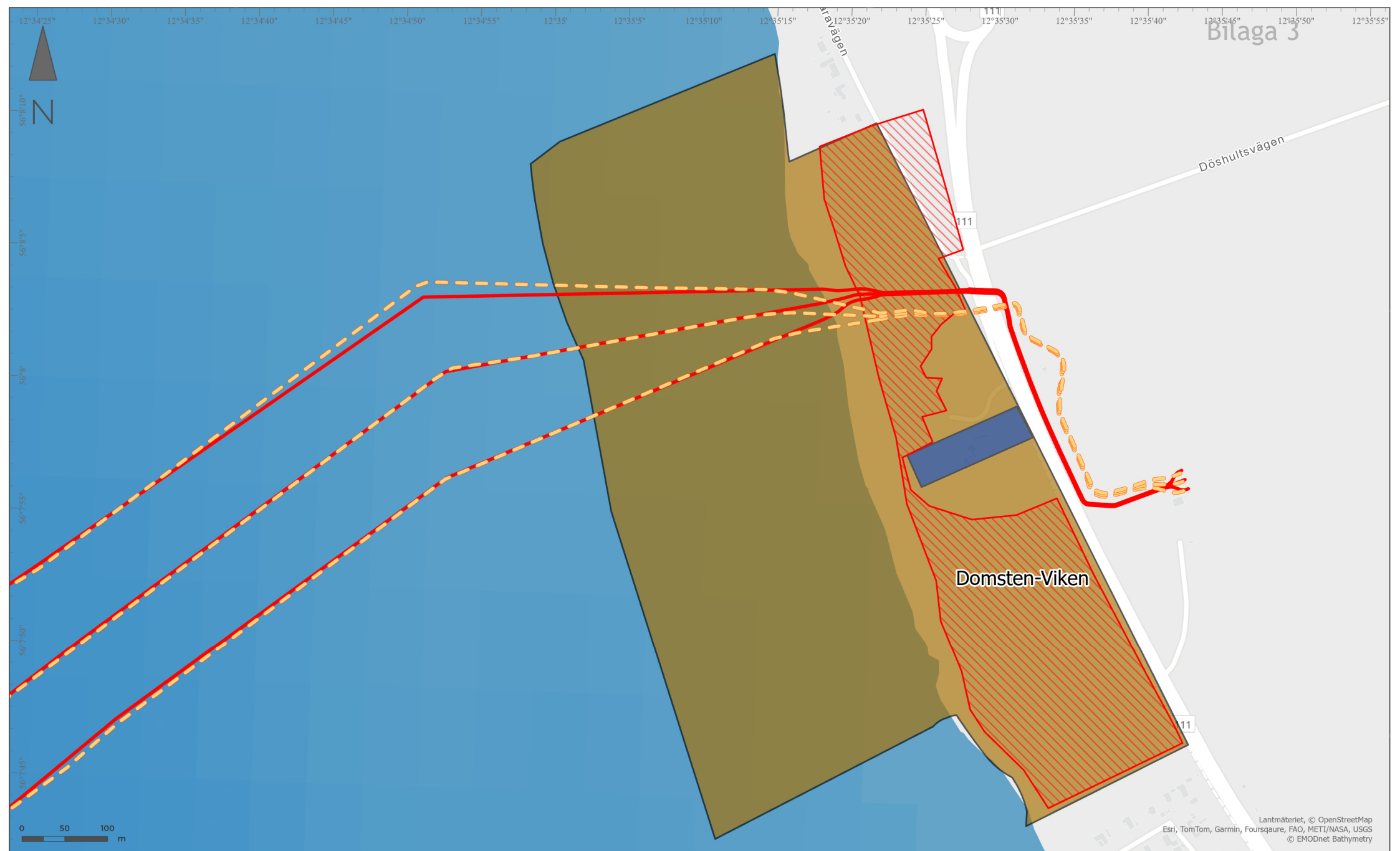

Bilaga A1

- Nordlig kabelförbindelse som ska rivas
- - - Nordlig kabelförbindelse som ska anläggas
- Sveriges ekonomiska zon
- Sjöterritoriets gräns (SE/DK)
- N2000-område
- Fastighet Domsten 81:1 (Sakägare)
- Domsten 81:2

Lantmäteriet, © OpenStreetMap
Esri, TomTom, Garmin, Foursquare, FAO, METI/NASA, USGS
© EMODnet Bathymetry

SWEREF99 TM
Skala: 1:5 500
Datum: 2025-01-29

Bilaga A2

- Nordlig kabelförbindelse som ska rivas
- - - Nordlig kabelförbindelse som ska anläggas

 N2000-område

- Fastighet
- Domsten 81:1 (Sakägare)
  - Domsten 81:2

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.